

6/2023

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
JUNIJ – ROŽNIK

SlovArms

Lovska trgovina SloVArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

URNIK:

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

LIEMKE
MADE IN
GERMANY

Vrhunska termovizija LIEMKE LUCHS-2

- leča 50mm, izredno zmogljiv senzor 640x512, 12 μ m VOx
- doomet 2.500m, veliko vidno polje, OLED zaslon 1024x768
- robustna konstrukcija, enostavna uporaba, nemška kakovost
- primeren za nočno opazovanje in montažo na strelni daljnogled

HÄRKILÄ

PARD

Verney-Carron

Blaser

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

RÖWA
RÖSLER & AUSTRIA
SIGNATURE

Vixen

MINOX

SWAROVSKI
OPTIK

STEEL ACTION

TITAN

Browning BAR MK3 REFLEX COMPO HC CF, 9,3x62

CENA: 2.232,60 €

ZNIŽANA CENA: 1.932,60 €

- 300 €

DNEVI **BROWNING** IN **WINCHESTER**

znižanje na vse orožje Browning do 300 EUR in orožje Winchester do 200 EUR.

Prvih 10 kupcev orožja prejme kupon v vrednosti 50 EUR.

Winchester XPR THR, NS, SM, .308 WIN

CENA: 698,45 €

ZNIŽANA CENA: 598,45 €

- 100 €

Winchester SELECT SPORTING II, 12M, 71

CENA: 1.695,80 €

ZNIŽANA CENA: 1.495,80 €

- 200 €

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081
e-mail: info@ancelj.si

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na
facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Kite Optics

- Česka zbrojovka - Sellier & Bellot - Meopta

- Alfa Proj - Noblex - ATN - Niggeloh

- Norica - Huglu - Schmidt & Bender - MAK

- Sightmark - Swarovski Optik - STV Group

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CVI., št. 6
junij – rožnik

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

Odgovorna urednica:

Jasna Kovačič Siuka

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Köveš
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič,
Ivan Kuljaj

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar

Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7-8, ki je združena in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografi, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovlec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Boris Kozinc

IZ VSEBINE:

M. Toš:	Spominjanje, ki tudi med lovci krepi narodno samozavest	268
L. Bradač:	Predsednikov pogled	269
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		270
LOVSTVO		272
J. Maurer Wernig,		
A. Hari:	Spremljanje in izkoreninjenje boleznih pri prostoživečih živalih v letu 2022	272
DREVESNE VRSTE		275
M. Kišek Vovk:	Borovnica in brusnica	275
LOVSKI NABOJI		279
G. Hodnik:	Strelivo RWS za krajše cevi	279
PO LOVSKEM SVETU		284
B. Leskovic:	Kri ameriškega belorepega jelena ubija bakterije, ki povzročajo lymsko boreliozo	284
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		285
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		286
T. Polanc:	Na krilih	286
LOVSKO PESNIŠTVO		288
A. Rant:	Sveti Hubert	288
LOVSKA ORGANIZACIJA		289
M. Toš:	V Beltincih se je slišal zven lovskih rogov	289
A. Köveš:	Zlati jubilej Prekmurskih rogistov – zbornik ob jubilejnem koncertu v Beltincih	290
S. Tatalovič:	Zakaj ukinitve Razsodišča LZS?	290
M. Pernat:	Tradicionalni skupni lov za goste v LD Puščava	292
B. Zakrajšek:	Pregled upravljanja v letu 2022 v LUO Notranjske	292
F. Rotar:	Nov lovski inšpektor za Koroško in Štajersko	293
B. Tucovič:	Uspešen tradicionalni lov v LGB Žumberak - Gorjanci	294
B. Kovač - Danč:	Lovska razstava Pohorsko-Kobanskega LGB v LD Zeleni Vrh - Vuzenica	295
F. Rotar:	V Pohorskem LUO velike izgube divjadi	296
M. Toš:	Na dnevu odprtih vrat LD Šentilj 250 otrok	297
F. Rotar:	Lovski razstavi v Črni in na Ravnah	298
JUBILANTI		299
MLADI IN LOVSTVO		300
F. Klajne:	Po epidemiji končno spet z mladimi	300
M. Kišek Vovk:	Ris	301
LOVSKA KRIŽANKA		302
LOVSKI OPRTNIK		303
D. Namestnik - Vicarius:	Lovskemu pripravniku	303
F. Rotar:	Na celjskem lovskem sejmu tudi z našimi oglaševalci in razstavljalci	304
I. Kuljaj:	Tretja Mednarodna lovská salamiada postregla z zavidljivo kakovostjo	304
B. Kovač - Danč:	Malo je takih	305
J. Skok:	Dianino darilo za moj rojstni dan	305
Č. M. Vučič:	Lepše in varneje do lovškega doma LD Logatec	306
B. Kozinc:	Kos - delni albin	307
M. Toš:	Zajca je treba iztrebiti!	308
I. Kuljaj:	Lovci - vinarji: Stanislav Korasa - Stani	308
V SPOMIN		309
LOVSKA KINOLOGIJA		312
J. Verčko:	Sestanek Mednarodnega združenja krvosledcev (ISHV)	312
T. Dajčar:	Državna VPP v LD Ig!	313
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	313

SLIKA NA NASLOVNICI:

Lisica (*Vulpes vulpes*)

Foto: Oton Naglost

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljjanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosimo, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalci).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.-31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.-31. 12.

mladica:

1. 5.-31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.-31. 12.

košuta:

1. 9.-31. 12.

teleta:

1. 9.-31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.-31. 12.

košuta:

1. 9.-31. 12.

teleta:

1. 9.-31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.-31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.-28. 2.

ovca:

1. 8.-31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.-31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.-31. 12.

svinja:

1. 7.-31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.-31. 12.

Poljski zajec

1. 10.-15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.-28. 2.

Jazbec

1. 8.-31. 12.

Lisica

1. 7.-15. 3.

Šakal

1. 7.-15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.-31. 3.

Navadni polh

1. 10.-30. 11.

Alpski svizec

1. 9.-30. 10.

Pišmoka

1. 1.-31. 12.

Nutrija

1. 1.-31. 12.

Fazan

1. 9.-28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.-15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.-15. 1.

Šoja

1. 8.-28. 2.

Sraka

1. 8.-28. 2.

Šiva vrana

1. 8.-28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Spominjanje, ki tudi med lovci krepi narodno samozavest

Dr. Marjan Toš, lovski mojster, profesor, zgodovinar in publicist ter predsednik Nadzornega odbora Lovske zveze Maribor

Matere ubitih vojakov so sodnice vojne.

Bertol Brecht

Vlovski organizaciji o sodelovanju lovcev v osamosvojitveni vojni leta 1991 še nismo povedali vsega. Po dvaintridesetih letih namreč iz nekaterih lovskih družen prihajajo čisto sveže napisani spomini lovcev o udeležbi v vojni leta 1991; na primer iz Lovske družine (LD) Negova o njihovem sodelovanju s Teritorialno obrambo (TO). Negovski

lovci so tako kot večina drugih sledili dogovoru med Lovsko zvezo Slovenije (LZS) in TO, da bi se vse članice območnih lovskih zvez povezale s štabi TO in Upravami za notranje zadeve (UNZ) na svojih območjih ter v primeru potrebe nudile pomoč pri nadzoru terena v svojih loviščih. Ko se je 28. junija 1991 v učnem centru v Gornjih Ivanjcih oblikoval center za zbiranje vojnih ujetnikov in prebežnikov iz vrst Jugoslovanske ljudske armade (JLA), so za center odgovorno poskrbeli negovski lovci. Zgodba, vredna podrobnejše raziskave, saj je bilo podobnih še nekaj; na primer na Destrniku v Slovenskih goricah, v Voličini in še kje. Zato se tudi članom zelene bratovščine zdi nesprejemljivo, da si po toliko letih zasluge za osamosvojitve prilaščajo samo »osamosvojitelji«, in to vključno s potvarjanjem zgodovinskih resnic, lažmi, obtožbami in celo s sovražnostjo do političnih nasprotnikov. Piscem in avtorjem različnih prispevkov, ki niso zgodovinarji, je mogoče marsikaj spregledati, ostajajo pa nesporna dejstva, ki jih zgodovinarji kot strokovnjaki in znanstveniki ne smejo prezreti (in jih najbrž ne bodo).

Našo vlogo med vojno smo dokaj celovito, objektivno in tudi precej kritično predstavili v dveh zbornikih. Zdi se, da bomo najbrž potrebovali še tretjega, saj vedno znova prihajajo na dan nekatere doslej zamolčane resnice, kot so omenjene zgodbe iz LD Negova, LD Destrnik in LD Voličina. Prav je, da vse tančice skrivnosti odstremo in zaradi objektivne zgodovinske resnice povemo, kje smo bili leta 1991, kaj smo počeli, katere napake smo storili in kaj bi lahko naredili še bolje. Veliko je bilo tveganj, veliko je bilo tudi neznanja in – ne mi zameriti – veliko je bilo tudi strahu. Vojna je vojna, v njej se ljudje različno odziva(m)jo. In še nekaj bi rad zapisal – v zborni-

kih smo popisali lovce, ki so sodelovali v vojni, tiste, ki imajo status vojnega veterana, in tiste, ki ga (še) nimajo. Žal so tudi pri drugi dopolnjeni izdaji nastale neljube (in nenamerne) zakasnitve s podatki in zato nekaterih lovskih tovarišev (še) ni na seznamih. Srčno upam, da bomo take drobne napake odpravili in prej ali slej prišli do popolnih seznamov vseh lovcev, ki so tako ali drugače sodelovali v vojni za Slovenijo. To ostaja naš dolg do zamolčanih in pozabljenih. Zato sem že predlagal, da bi ob 35. obletnici vojne za Slovenijo, leta 2026, pripravili še tretjo, dopolnjeno izdajo zbornika Slovenski lovci v vojni za Slovenijo 1991. Srčno upam, da bo novo vodstvo LZS podprlo pobudo. Veliko lovcev si želi, da bi takšen zaokrožen zbornik izšel v zbirki Zlatorogova knjižnica in bi ga dobili vsi slovenski lovci. Ni jih bilo malo, ki so to pričakovali že ob drugi, dopolnjeni izdaji, a se pač ni izšlo po njihovih željah. O tem bo odločal Uredniški odbor LZS. Ne glede na njegovo odločitev: cenjeni lovski tovariši, spomine in pričevanja le zapišite. Spomini udeležencev dogajanja z leti bledijo; kar je zapisano na papirju, pa ostane stoletja in tisočletja. In je iz leta v leto dragocenejše.

Leta 1991 smo slovenski lovci znali, navezujoč se na javno podporo procesom demokratizacije v Republiki Sloveniji konec 80-ih in v začetku 90-ih let minulega stoletja, domovini stopiti v bran. Razumeli smo tok zgodovine, izstopili smo iz Lovske zveze Jugoslavije in na najvišjih organih LZS sklenili, da smo nepolitična, neideološka, nestrankarska in nevladna naravovarstvena organizacija civilne družbe. Organizacija torej, ki spoštuje tradicijo in gradi na programskih izhodiščih, viziji in plemenitih načelih iz leta 1907. Po mojem skromnem prepričanju na še vedno uporabnih načelih, ki imajo trajno uporabno vrednost. Sploh preroške besede našega nestorja dr. Ivana Lovrenčiča: »V lovstvu je pomembna le ena barva, to je barva naših lovišč,« saj je »lov oni teren, kjer prenehajo vse razlike stanu, bogastva, časti itd., kjer se pozna in upošteva le ena lastnost, lastnost – lovca.« Iz njegovih besed veje (tudi) nauk, naj spominjanje krepi našo narodno samozavest: »Če sem narodnjak, sem povsod, tudi na lovu!« Kako vizionarski pogled?

»Našo vlogo med vojno smo dokaj celovito, objektivno in tudi precej kritično predstavili v dveh zbornikih. Zdi se, da bomo najbrž potrebovali še tretjega, saj vedno znova prihajajo na dan nekatere doslej zamolčane resnice.«

Predsednikov pogled

Aprila se je sestal Upravni odbor Lovske zveze Slovenije (LZS), na katerem so razpravljali o sklicih delnih in Občnega zbora LZS, ki je najvišji organ odločanja lovske organizacije. Letošnji občni zbor ne bo odločal prav veliko, saj je bilo veliko gradiva umaknjenega in glavni del bo poročilo o delu LZS. V takem primeru se postavlja vprašanje, zakaj sklicevati vseh dvajset delnih občnih zborov. Lovci imamo arhaični delegatski sistem, ki ne omogoča izražanja neposredne volje lovcev; torej tistih lovcev, ki plačajo članarino in pričakujejo rezultate ali pa želijo soodločati. Sam kot predsednik ne morem vplivati na take odločitve, brez spremembe Pravil LZS pa ne bo nič drugače. Pripombe na Pravila LZS niti niso prinesle velike spremembe. Tudi za ta del spremembe Pravil LZS se je Upravni odbor LZS odločil, da spremembe sploh ne bo dal naprej v odločanje na Občni zbor LZS, torej o tem delegati ne bodo odločali. Na LZS sem že šestnajsto leto in vem, da spremembe lahko nastanejo šele, če so izpolnjeni vsi pogoji. Verjetno bo tudi v lovskih vrstah odpravljen delegatski sistem in je to le vprašanje časa oziroma, kdaj bodo izpolnjeni pogoji. Do takrat pa bo tako, kot je. Zato se bom raje vrnil na poročilo o opravljenem delu LZS, o delu, ki smo ga opravili v minulem letu. Širili smo naše aktivnosti temeljnih nalog, in sicer od izobraževanja do odnosov z javnostmi, kjer je LZS postala prepoznaven element javnega mnenja in novinarji nas zdaj poiščejo in ni težav priti v medije z našimi stališči. Skratka, velika razlika od stanja pred šestnajstimi leti.

Seveda pa ni vse tako lepo. Zadnja prodaja stavbe LZS ponovno ni uspela, zato ne moremo začeti z gradnjo novega Zlatorogovega centra v Lukovici. So ponudbe, ki pa jih žal ne moremo sprejeti. Moje delo se bo končalo tako, da sem uredil veliko zemljišče z gradbenim dovoljenjem za gradnjo novega Zlatorogovega centra. Vrednost tega zemljišča je zdaj štirikrat večja, kot je bila cena nakupa in bo dosegala vrednost enega milijona evrov! Poleg tega smo uspeli z varčnim delom ohraniti privarčevana sredstva v višini 700.000 evrov za gradnjo centra, torej smo zemljišče kupili iz prihrankov. Tudi članarine nismo povečali v času mojega mandata in smo resnično skušali delati gospodarno. Pol leta pred zaključkom mandata bi bilo nesmiselno prodati objekt na Župančičevi pod ocenjeno vrednostjo štirih milijonov evrov. Predvsem ker ni časa, da bi lahko zgradili nov center. Ob zaključku mandata bo torej poudarek na spremembi lovske zakonodaje glede ureditve »lastništva« divjadi in znotraj tega vrnitvi odvzetih zemljišč lovskim družinam.

Aprila in maja je potekala burna razprava glede Odločbe o odvzemu 230 medvedov. Krona v zgodbi je bil poziv predsednika vlade dr. Roberta Goloba, naj minister za naravne vire in prostor Uroš Brežan to odločbo zamrzne. Pravno nevzdržen poziv! Z vidika varovanja stroke se je bilo nujno odzvati in jasno povedati, da je tak poseg politike v stroko nedopusten. Tak poziv je pripeljal do tega, da je bilo od 13. aprila do 3. maja 2023 odstreljenih več kot 180 medvedov – verjetno zaradi strahu, da bo odločba res preklicana? Zato pri mojih pozivih ni pomembno, katera stranka ali oseba

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovske zveze
Slovenije

je na oblasti! Z medvedi smo se ukvarjali v obdobju različnih vlad in sam sem vseskozi ohranil in zagovarjal enako stališče ter le na tak način se dokazuje nepolitičnost lovske organizacije. Skratka, upravljanje na podlagi strokovnih izhodišč in znanstvenih ugotovitev. Ob tem pa zagovarjamo interes naših članov in lovskih družin! Zanimiva je bila razprava v Državnem zboru na Odboru za infrastrukturo, okolje in prostor ter Odboru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 3. maja 2023, zato si jo raje sami oglejte. Poslanec mag. Borut Sajovic (Gibanje Svoboda) je izpostavil povoze in prometno nesrečo s smrtnim izidom ter tako predstavil pomen gostote populacij divjadi. Žal nekatere poslanke tega niso razumele in očitke namenjajo lovcem, ker izpolnjujejo odstrel, kot da bi pozabile, da le-ta poteka

na podlagi odločitve ministra iz Vlade Republike Slovenije. Ne bom ponavljal besed, ki sem jih izrekel poslanki, a je čas, da tudi poslanec povemo, zakaj smo in kaj delamo ter tudi če je iz Levice in ima drugačen pogled na svet, to še ne pomeni, da nas lahko žali ali pa kar povprek skače v besedo. A raje si o tem pogledajte posnetke, je bolj pristno.

Smo pa na področju upravljanja z medvedom dosegli kar nekaj premikov. Sprejem resolucije v Evropskem parlamentu, sodba upravnega sodišča lani in tudi odločba o odvzemu medvedov za letos nas vrača v koncept trajnostnega upravljanja na ravni populacije tudi pri zavarovanih vrstah. Tudi na ta premik sem upravičeno ponosen, enako kot sem na ponovno naselitev risa.

Seveda pa bomo sodelovali pri dialogu odprte družbe. Tako smo bili na sestanku glede upravljanja z velikimi zvermi na Ministrstvu za naravne vire in prostor 12. maja 2023, sodelovali bomo pri drugih delovnih skupinah, skušali urediti področje intervencij pri zavarovanih vrstah in še bi lahko našteval. Tudi pri ponovnem štetju medvedov bomo ponovno sodelovali, saj bomo tako dobili relevanten podatek, koliko medvedov dejansko je v Sloveniji.

Nekdo mi je rekel, da ob zaključku mandata res ni treba vlagati toliko energije v delo predsednika in se po nepotrebnem izpostavljati ter iskati težave. Vendar bom delal do konca drugega mandata januarja 2024!

Veliko ciljev in tekočega dela je pred nami. Pridobiti moramo sredstva iz sklada za kohezije, projekte in še veliko priložnosti je za delo. Po drugi strani pa nam vsi nasprotniki lova na vsakem koraku skušajo nekaj pripisati ali pa zgolj zamegliti resnično poslanstvo lovcev. Tudi pri spremembi zakonodaje se skuša razveljaviti že dogovorjeni način vrnitve odvzetih lovišč, a menim, da je čas, da se v takem primeru vključijo v protest vse prizadete lovske družine. Tudi povezava z drugimi društvi, ki so jim bila odvzeta zemljišča na podlagi zakona o Skladu kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije, je v teku. Na začetku junija smo imeli sestanek z vsemi zainteresiranimi. Predvsem je na naši strani zahteva po preizkusu pravičnosti v tej družbi in zemljo, ki smo jo pošteno kupili in plačali, nam morajo pošteno vrniti ali pa plačati pošteno odškodnino! Nič več in nič manj ne zahtevamo in tudi za te vrednote se velja izpostaviti.

Foto: Oton Naglost

Medvedka z mladičem

NEUPRAVLJANJE Z ZVERMI

KMEČKI GLAS, 6. 4. 2023, (Franc Fortuna) – Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP) se praktično že desetletje izmika aktivnemu upravljanju s populacijo volkov v Sloveniji. Po poročilih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) je populacija volkov že vsaj 20 let v ugodnem stanju in je vsako leto večja. Žal je v tem obdobju tudi škoda zaradi zveri v »ugodnem« stanju (od 400 do 1200 škodnih dogodkov na leto), zagotovo pa niso evidentirani vsi primeri. Glede na navedeno je bilo samo vprašanje, kdaj bodo oškodovani zaradi zveri vendarle vzeli stvari v svoje roke, če jih država noče. Konec marca je bil uslužbenec ZGS obveščen o najdbi dveh trupel volkov na območju Občine Ribnica. Ker je bil sum krivolova, je o tem obvestil Policijo, ki vodi postopek. Za kaznivo dejanje nezakonitega odvzema, poškodovanja ali usmrnitve zavarovane živalske vrste je zagrožena kazen do pet let zapor. Predvidena kazen za uboj človeka je od enega do deset let, kar kaže na nesorazmernost med »vrednostjo« človeškega življenja in življenja posamezne zveri. Tako imenovani nezakoniti odvzemi volkov so se dogajali že prej, le da jih nihče ni hotel prikazati kot takšne. Na

nepojasnen način je izginil kakšen trop, odgovorna oblast pa je o tem molčala, da ne bi pljunila v lastno skledo. In ker očitno vsa dosedanja opozorila o nujnosti aktivnega upravljanja z zvermi ter vsi uradni in tihi odvzemi problematičnih osebkov niso obrodili sadov, se je moral zgoditi »ribniški odvzem volka iz narave«. Oškodovance zaradi zveri je zavzetost ministrstva za naravne vire in prostor za strogo zaščito volka očitno prignala do take mere obupa, da so tvegali tudi zaporno kazen. Vsekakor pa so verjetno hoteli dati jasno in javno sporočilo neodgovornemu ravnanju države na področju neupravljanja z zvermi. Strogo varstvo volka je popolnoma nerazumno glede na večanje populacije in ugotovitve stroke o ugodnem stanju že v času, ko je bila številčnost trikrat manjša od zdajšnje. Po poročilu ZGS so v sezoni 2020/2021 z genetskimi analizami zaznali 96 različnih volkov: »Ocena številčnosti za superpopulacijo znaša 138 (121–168) volkov, za potrebe upravljanja populacije pa je bila (po korekciji za volkove, ki živijo na obeh straneh državne meje s Hrvaško) številčnost za Slovenijo ocenjena na 120 (106–147). Z analizami sorodnosti smo potrdili dvanajst volčjih tropov. Rezultati kažejo stalno večanje populacije od leta 2010 in ugodno varstveno stanje volkov.« Nova ocena številčnosti volkov bo pripravljena

proti koncu leta 2023. Medtem je **DELO 7. 3. 2023** v članku z naslovom **POLICIJA PREISKUJE NEZAKONIT ODSTREL DVEH VOLKOV** izpod peresa **Maje Prijatelj Videmšek** poročalo, da Policija preiskuje sum nezakonitega odstrela dveh volkov na območju Občine Ribnica. Najdena volkova sta bila ustreljena in obglavljena. Na ZGS vsakršen krivolov obsojajo, hkrati pa opozarjajo na dolgotrajne postopke izdajanja odločb za odstrel »problematičnih« volkov, zaradi česar je »toleranca lokalnih prebivalcev velikokrat na preizkušnji«. Na Ministrstvu za naravne vire in prostor odgovarjajo, da odločbe izdajajo v zakonsko določenih rokih.

V KOZJANSKEM PARKU OB MEDNARODNEM DNEVU BOBRA IZPOSTAVLJAJO NJEGOVO POZITIVNO VLOGO V NARAVI

STA, 7. 4. 2023 – Ob mednarodnem dnevu bobra so v Javnem zavodu Kozjanski park izpostavili ključno vlogo bobra v naravi in opozorili na koristi, ki jih ta žival lahko prinese. Ker je pomemben del ekosistema, lahko

z ustreznim sobivanjem z njim prispevamo k boljši kakovosti življenja za vse, so poudarili.

MINISTER DOVOLIL ODSTREL 230 MEDVEDOV

DELO, 13. 4. 2023 (K. S.) – Ministrstvo za naravne vire in prostor bo letos dovolilo odstrel 230 rjavih medvedov, je povedal minister za naravne vire in prostor Uroš Brežan. »Osnovni namen te premišljene in strokovno podprte odločitve je preprečitev resne škode ter zagotavljanje zdravja in varnosti ljudi,« je pojasnil minister. Kot je dodal, zaradi številčnosti te vrste drugi ukrepi niso primerni. Spomnimo, da je bil do lani odstrel medvedov zadržan tri leta zapored. Tožbo proti izdanemu dovoljenju za odstrel je vložila organizacija Alpe Adria Green, a je upravno sodišče, ki je tudi lani odstrel najprej zadržalo, tožbo zavrnilo. Sodišče je, kot so opozorili tudi na ministrstvu, ugotovilo, da je brez odvzema iz narave z odstrelom 222 rjavih medvedov velika verjetnost, da bo nastala resna škoda za javno varnost oziroma varnost ljudi, in sicer zlasti zaradi pojavljanja medvedov v naseljih oziroma njihovi neposredni bližini, prav tako bi nastala resna škoda na živini oziroma drugih vrstah premoženja in da ni druge

zadovoljive možnosti. Odstrel, dovoljen z odločbo ministrstva, ob tem ne bo škodoval ohranitvi ugodnega stanja populacije rjavega medveda v Sloveniji. V letu 2021 so pristojni našli 506 škodnih primerov zaradi napadov rjavega medveda na premoženje ljudi, ocenjena škoda pa je znašala dobrih 200.000 evrov. Lani do konca julija je bilo škodnih primerov 128, ocenjena škoda pa okoli 50.000 evrov. O dovoljenju za odstrel so istega dne poročali tudi **MMC RTV SLO, 24ur POP TV, portal N1 in DNEVNIK.**

REJCI DROBNICE: O UPRAVLJANJU POPULACIJE MEDVEDOV NAJ ODLOČA STROKA

STA in DELO, 20. 4. 2023 – Predsednik Zveze društev rejcev drobnice Slovenije je spomnil, da stroka soglasno meni, da je treba populacijo medvedov upravljati in jo zmanjšati na 800 živali. Javnost in politika naj odločanje o upravljanju medveda prepustita strokovnjakom, je ob zadnjem dogajanju v povezavi z odločbo o odvzemu 230 medvedov iz narave sporočil predsednik Zveze društev rejcev drobnice Slovenije Roman Savšek. Pri tem je spomnil, da stroka so-

glasno meni, da je treba populacijo medvedov redno upravljati in jo zmanjšati na 800. Slovenska javnost se po Savškovem mnenju večinoma ne zaveda, da slovenska narava ni divjina, ampak je z izjemo večjih gozdnatih območij kulturna krajina, ki zahteva upravljanje tako kmetijskih kot gozdnih površin. »Medved nima naravnih sovražnikov in zato se število osebkov ne uravnava naravno,« je pojasnil. Stroka zato po njegovih navedbah zagovarja redno upravljanje, ki je bilo v zadnjih letih prekinjeno z odvzgom živali pod letno rastjo populacije.

NA OBISKU V KORTAH

PR' JEZER, 25. 4. 2023 (Franc Ekar) – Z zavednim in ponosnim koroškim Slovencem Francem Jožefom Smrtnikom, podžupanom Občine Železna Kapla, novim poslancem deželnega parlamenta, gozdarjem in kmetovalcem, pa tudi lovцем, dolgoletnim zakupnikom lova na njegovi posesti v Kortah, so osebna prijateljevanja in sodelovanja z občinami ter župani iz bližnje sosesčine že več kot tridesetletna tradicija. Tokrat je bil osnovni namen obiska čestitka za uspešno izvolitev v koroški deželni parlament. Smrtnik je v odmevu na to izvolitev sporočil, da s tem koroški Slovenci spet pišejo zgodovino na Koroškem. Ponosen je, da lahko sodeluje v ekipi, v kateri bo mogoče v prihodnjih letih kaj premakniti, še posebno za podeželje in južno Koroško, kjer živi slovenska skupnost. Franc Smrtnik se je že v preteklosti uspešno dokazoval pri zavzemanju za slovensko besedo. Na prijateljsko-stanovskem srečanju na domačiji novega poslanca so se pogovarjali tudi o varstvu in upravljanju velike divjadi, zagotavljanju sonaravnosti med prostoživečo divjadjo in gozdom. Še vedno ostajajo odprta vprašanja, kako vendarle gojitveno poskrbeti za t. i. dvodomno divjad, eno in isto, ki jo lovijo praktično v dveh državah.

NARAVI VRAČAMO, KAR SMO JI VZELI

POP TV 24ur.com, 22. 4. 2023 (Nina Šašek) – Pred nekaj dnevi smo v svoj novi dom pospremili že enajstega v Slovenijo doseljenega risa. Reševanje populacije risa poteka pod okriljem projekta LIFE Lynx, ki se počasi končuje, a smo še daleč od cilja. Šele prihodnja leta bodo namreč pokazala, kako uspešne so bile doselitve in ali smo uspeli vzpostaviti naravni genski pretok. Vodja projekta Rok Černe upa, da bodo doseljeni risi tako uspešni, da takšni projekti ne bodo več potrebni.

NA LISTI ZA ODSREL VEČ KOT 14.000 DIVJIH PRAŠIČEV, LOVCEM TUDI POSEBNO PLAČILO

Www.n1info.si/novice/, 25. 4. 2023 (Sarah Neubauer) – Na seznamu za odstrel v slovenskih gozdovih je ne le 230 medvedov, ampak tudi na tisoče divjih prašičev. Lani je bilo iz narave »odvzetih« več kot 14.000 divjih prašičev, država pa lov nanje spodbuja tudi finančno. V letu 2022 je bilo v Sloveniji odvzetih (odstrel in izgube zaradi prometa, bolezni in podobno je bilo podrobneje predstavljeno v preglednici – op. p.) približno 14.220 divjih prašičev, so povedali na pristojnem Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. V lovskoupjavljskih načrtih je določeno najmanjše število divjih prašičev, ki jih je treba odvzeti iz narave. Navzgor pa odvzem ni omejen, predvsem zaradi njihove številčnosti in konfliktov, ki jih povzročajo v okolju, so dejali na ministrstvu. V letu 2022 so kmetom izplačali za 560.000 evrov odškodnin zaradi škode, ki so jo povzročili divji prašiči.

Pripravil:
dr. Marjan Toš

Foto: Simon M. Pintar, projekt LIFE Lynx

Lovci LD Nomenj Gorjuše so v okviru projekta LIFE Lynx v gorenjske gozdove kot zadnjega na območju slovenskih Alp izpustili risa Lukaša.

SPREMLJANJE IN IZKORENINJENJE BOLEZNI PRI PROSTOŽIVEČIH ŽIVALIH V LETU 2022

Prostoživeče živali pomenijo nenehno tveganje za prenos povzročiteljev bolezni na domače živali in ljudi. Z zmanjševanjem tega tveganja in zgodnjim odkrivanjem morebitnih pojavov bolezni v populacijah prostoživečih živali lahko preprečimo veliko gospodarsko škodo ter zmanjšujemo ogroženost zdravja in življenje ljudi.

– preiskave na prisotnost afriške in klasične prašičje kuge (APK in KPK): preiskave vzorcev krvi odstreljenih divjih prašičev v skladu s programom **Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR)** ter pre-

Preiskave v letu 2022

V letu 2022 so se v okviru **Odredbe o izvajanju sistematičnega spremljanja zdravstvenega stanja živali, programov izkoreninjenja bolezni živali ter cepljenj živali v letu 2022, Pravilnika o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje širjenja in zatiranje stekline ter Zakona o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih** izvajale naslednje preiskave v populacijah prostoživečih živali:

– preiskave na prisotnost virusa stekline pri vseh najdenih poginulih in povoženih lisicah in šakalnih, ki jih pobere izvajalec veterinarske higienske službe (VHS), ter pri vseh lisicah oziroma drugih prostoživečih živalih, pri katerih na podlagi znakov posumimo na morebitno prisotnost stekline (spremembe v obnašanju, motnje centralnega živčnega sistema ...);

Foto: Miran Krapež

Slovenija še vedno velja za državo, prosto stekline.

iskave najdenih poginulih in povoženih divjih prašičev;

– preiskave na prisotnost aviarne influence (ptičje gripe) pri prostoživečih pticah: preiskave trahealnih in kloakalnih brisov oziroma organov v okviru pasivnega (poginule, bolne ali poškodovane ptice) in aktivnega (odstreljene mlakarice) spremljanja.

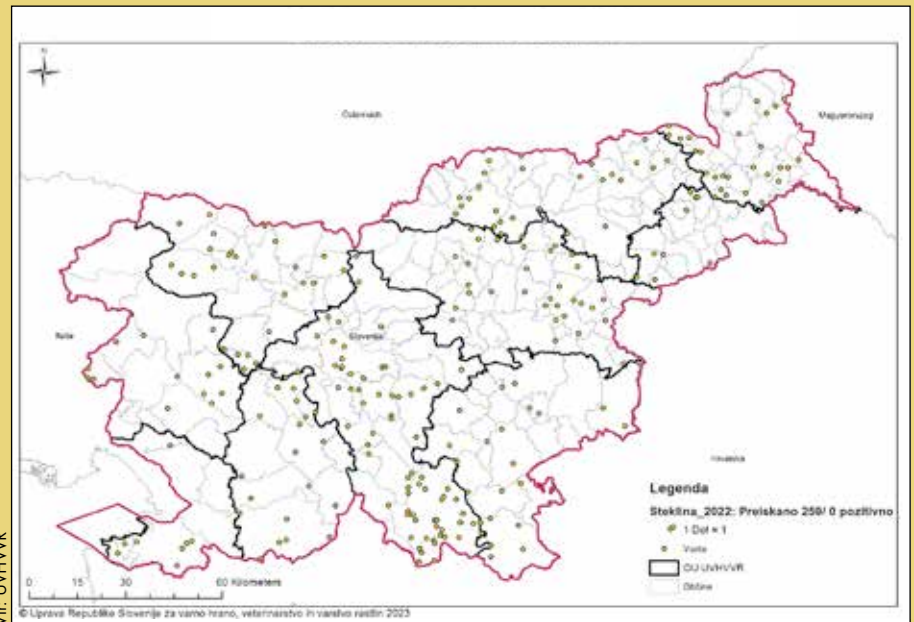
Podrobnejše informacije so na voljo na spletni strani UVHVVR: <https://www.gov.si teme/programi-spremljanja-in-izkoreninjenja-bolezni-pri-divjih-zivalih/>

Preiskave na steklino v letu 2022

V letu 2022 je bilo v preiskavo na steklino poslanih 259 živali z območja 105 občin v **Republiki Sloveniji**.

Skupno je bilo preiskanih 215 prostoživečih živali (189 lisic, osem jazbecev,

Slika 1: Preiskave na steklino v letu 2022

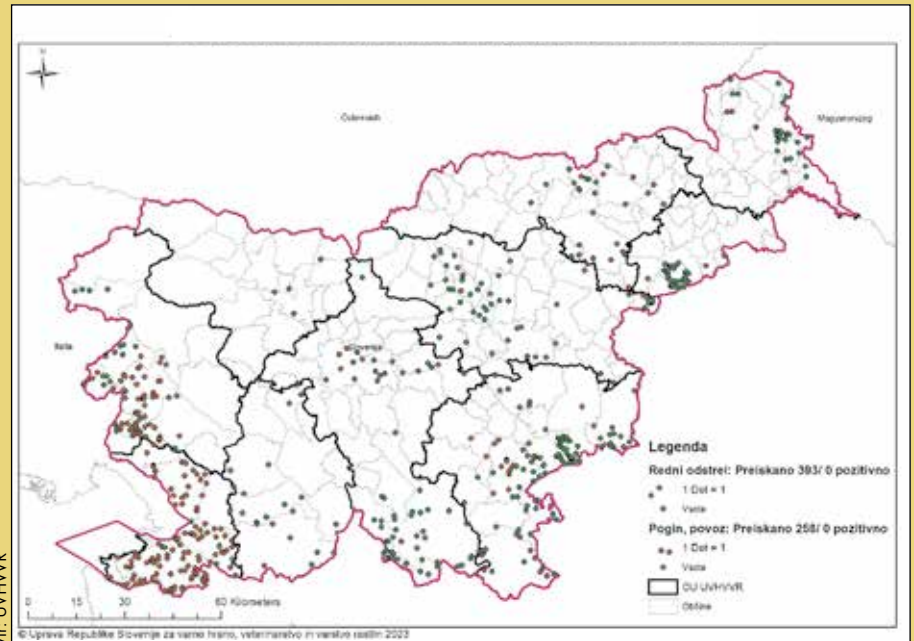

Vir: UVHVVR

Foto: Otton Naglost

Slika 2: Preiskave na APK in KPK pri divjih prašičih v letu 2022

Vir: UVHVVR

Na prisotnost afriške in klasične prašičje kuge je bilo preiskanih tudi 258 najdenih poginulih oziroma povoženih divjih prašičev.

pet kun, trije šakali, dva volka, dve vidri, dva osebka srnjadi ter po ena divja mačka, nutrija, podlasica in ris) ter 44 domačih živali (deset psov, enajst mačk, deset goved, devet koz in štiri ovce).

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

Rezultati preiskav za APK in KPK v populaciji divjih prašičev so bili negativni.

Preiskave za APK in KPK v populaciji divjih prašičev v letu 2022

V letu 2022 je z območja 69 lovskih družin in sedmih lovišč s posebnim namenom prispelo v preiskavo za APK in KPK 393 vzorcev krvi divjih prašičev.

Rezultati preiskav glede na APK in KPK so bili negativni.

Na prisotnost teh bolezni je bilo preiskanih tudi 258 najdenih poginulih oziroma povoženih divjih prašičev.

Rezultati preiskav so bili negativni.

Preiskave na aviarno influenco (ptičjo gripo) pri prostoživečih pticah v letu 2022

V letu 2022 je bilo preiskanih 345 ptic, od tega 308 v okviru pasivnega spremljanja in 37 v okviru aktivnega.

Vse ptice, preiskane pri aktivnem spremljanju, so bile negativne na visoko patogeno aviarno influenco (HPAI) (34 mlakaric in tri sive vrane). Lovske družine za odvzem vzorcev odstreljenih mlakaric so bile izbrane glede na lokacije, na katerih je bila v prejšnjih letih potrjena HPAI pri prostoživečih pticah.

Od 308 ptic iz pasivnega spremljanja je bilo 49 ptic pozitivnih na HPAI (46 labodov grbecev, ena mlakarica, en rumenonogi

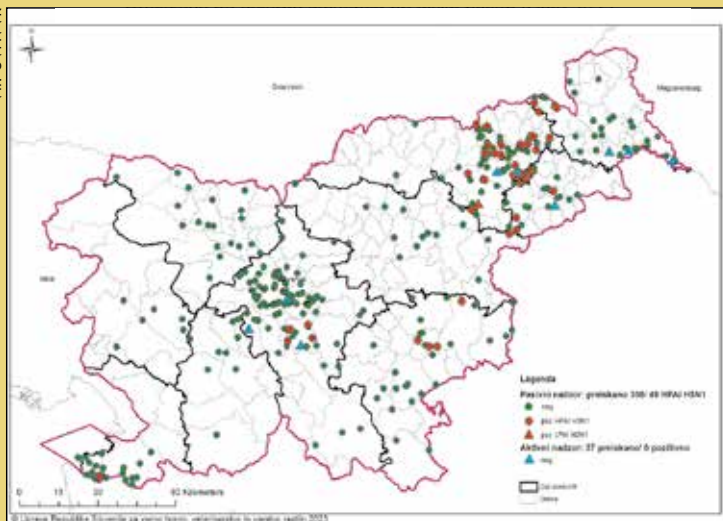

Rumenonogi galeb

Vir: UVHVVR

Foto: Milan Vogrin

Slika 3: Preiskave na aviarno influenco pri prostoživečih pticah v letu 2022

Primeri aviarne influenze (ptičje gripe) so bili ugotovljeni.

galeb in ena siva čaplja). Pri vseh je bil ugotovljen podtip H5N1. Poleg tega je bil pri enem labodu grbcu ugotovljen virus

nizko patogene aviarne influenze (LPAI) podtipa H2N1.

Jedrt Maurer Wernig, dr. vet. med., in

*Aleksandra Hari, dr. vet. med.,
Sektor za zdravje in
dobrobit živali UVHVVR*

Največ primerov aviarne influenze (ptičje gripe) je bilo med labodi grbci.

Foto: Milan Vogrin

BOROVNICA IN BRUSNICA

Gozdni posladek za gurmane

Borovnica (Vaccinium myrtillus L.) in brusnica (Vaccinium vitis-idaea L.) obiskovalcem gozda le redko sežeta čez kolena, sta pa zato zasidrani globoko v naših srcih. Sadeži, ki jih dajeta obe vrsti, zasedajo pomembno vlogo v kuhinji, v gozdnem ekosistemu pa sta nepogrešljiv vir hrane za živalski svet. Čeprav sta borovnica in brusnica majhna grmička, je na njunih vejicah čez poletje lahko zares veliko plodov. Še posebno borovnice s svojimi modrikastimi kroglicami kar preplavijo gozdna tla in pridne ženice ter otroke vabijo k obiranju sladkih sadežev.

živalski svet, za katerega ni pomemben siv popr. Njegova vloga sicer ni zamenljiva, saj plod ščiti pred škodljivimi zunanjimi vplivi.

Za razliko od borovnice, ki je listopadna, je brusnica vednozelen grmiček. Raje pleza tik nad tlemi, kot da bi se dvignila v višave. Razrašča se s podzemnimi koreninami, koreninski sistem pa se lahko razraste tudi do enega metra globoko. Listi so dolgi do 2,5 cm in bleščeče temno zelene barve. Na otip so usnjati in imajo nekoliko spodvihan rob. Brusnica ima bele zvonaste cvetove, iz katerih se razvijejo rdeče bleščeče jagode, ki dozori kasneje kot borovnice – v jeseni. Brusnični plodovi so nekoliko debelejši od borovnic,

Ena listopadna, druga zimzelena

Borovnice so zveste spremljevalke smrekovih, borovih in kostanjevih gozdov. Dobro uspevajo na kislih tleh, zato so odličen pokazatelj kislih tal. Nizki grmički lahko prekrijejo prostrane gozdne površine povsod tam, kjer so bili sestoji zelo redčeni ali je bila opravljena končna, pomladitvena sečnja. Med rastjo novega sestoja je po navadi borovnic vse manj, dokler se popolnoma ne vdajo in povsem izginejo iz gozda. Preraste jih drugo gozdno rastje, ki svoje veje požene precej višje, kot to zmore borovničevje.

Borovnico je lahko prepoznati: ima drobne, do 3 cm dolge liste, grmički pa se objemu zime predajo povsem goli. V jeseni namreč z njenih vejic odpadejo vsi listki, vejice pa ostanejo zelene. Spomladi borovnice odženejo med prvimi in kmalu za listi se od aprila do julija odpirajo še cvetovi. Čas cvetenja je odvisen predvsem od nadmorske višine rastišča. Borovnica je žužkocvetna vrsta in svoj cvetni prah nastavi v balončkaste cvetove rožnatih odtenkov, ki jih obiskujejo žuželke. Najpogostejši obiskovalec njenih cvetov je čmrlj. Iz opršenih cvetk sprva drobni zelenkasti plodovi dozori v zrele, modro vijolične borovnice. V Sloveniji, odvisno od nadmorske višine in temperatur, lahko prve borovnice zorijo že proti koncu maja. Zadnje pomodrijo tiste v višavah, in sicer šele takrat, ko se poletje že preveša v jesen.

Videz borovničevih plodov je odvisen od rastišča. Na sončnih in humusnih tleh zrastejo velike in sladke borovnice s sivkastim poprhom in take so najbolj cenjene. Na bolj senčnih legah so borovničke majhne, črne in brez žametnega poprha. Nekdaj so bili ljudje prepričani, da so jih oblezle kače in takšnih sploh niso hoteli nabirati. Tako je ostalo več za

Vir: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/2/20/Vaccinium_myrtillus_30999834.jpg

Zrele gozdne borovnice. Debelina borovnic je odvisna od ekoloških razmer (svetloba, rastišče ...), po navadi so manjše od enega centimetra.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Borovnica je listopaden grmiček. Njene vejice so pozimi obarvane zeleno.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Cvetovi gozdnih borovnic

Vir: <https://seedcorner.com/lingonberryvaccinium-vitis-idea-seeds/>

Živo rdeče brusnice

vendar pa jih je na grmičku manj. Ob tem je treba dodati, da brusnice lahko nabiramo le v nasadih, nabiranje na njenih naravnih rastiščih ni dovoljeno. V Sloveniji raste brusnica predvsem na kisljih tleh in na hladnejših, senčnih legah, visokih barjih in šotnih tleh. Zdrži lahko izjemno nizke temperature, tudi do -40°C . Ne ugajajo ji vroča poletja, zato je v sredozemskem svetu ni. V Evropi najbolj uspeva v severnih skandinavskih deželah.

Živalska pojedina

Borovnice so izjemno pomemben del poletnega jedilnika rastlinojedi parkljar-

Foto: Mateja Kišek Vovk

Brusnična marmelada, suhe brusnice in brusnični čaj

jev, glodavcev, nekaterih vsejedi zveri in ptic. Še posebno divji petelin je zelo navezan na borovničevje, saj so borovnice pomemben del njegove prehrane,

zelenje pa mu nudi varno kritje. Tudi medved naravnost obožuje borovnice in jim svojo naklonjenost vrača tako, da v svojem prebavilu odnese semena v precej oddaljene kraje in jih tam pusti v obliki svojega iztrebka. Tako skrbi za širjenje območja rasti in za gensko pestrost te rastline. V številnih raziskavah ugotavljajo, da so medvedi odlični tudi za razširjanje semen brusnic, malin in robid, lesnik ter različnih vrst iz rodu jerebik (*Sorbus*). Ni pa pomemben le prenos semen, ampak tudi dejstvo, da semena, ki so naredila pot skozi medvedja prebavila, precej bolje kalijo kot semena, ki padejo na tla, ne da bi jih vmes obdelali prebavni encimi živali.

Eno samo zdravje

Ko je v gozdovih zorenje borovnic na vrhuncu, tam ne manjka nabiralk in nabiralcev, ki v svoje posode neutrudno zbirajo modrikasto gozdno bogastvo. Doma jih predelujejo v marmelade, sokove, jih zamrzujejo in konzervirajo na vse mo-

Vir: http://panel.iop.krakow.pl/uploads/245/Alberto_Garcia_Rodriguez_PhD.pdf

Medvedi se radi hranijo z borovnicami in brusnicami.

Ali veste ...

... kako obirajo brusnice v nasadih?

V velikih nasadih je obiranje brusnic že skoraj gledališko zanimiv dogodek: nasade poplavijo in grmičke stresajo s posebnimi stroji. Z vejic se ob tem odtrgajo brusnice, ki imajo v sebi zračne mehurčke, ki omogočijo, da plodovi priplavajo na površje. S posebnimi na-

pravami drobne plodove zberejo skupaj, poberejo iz vode in jih prepeljejo v predelovalne obrate. Pri brusnicah se takšen način obiranja precej dobro izkaže, saj lahko rastejo tudi na zelo mokrih in celo močvirnih tleh.

... da lahko v naših gozdovih najdete tudi bele gozdne borovnice?

Redke so kot dragulji, toda tudi med gozdnimi borovnicami obstajajo mu-

tanti – povsem bele, »albino« borovnice! Takšni grmički so izjemno redki in če boste na svojih gozdnih sprehodih naleteli nanje, boste morda pomislili, da borovnice še niso povsem dozorele. Bele borovnice so nekoliko manjše in izrazito slajše od običajnih, modrikastih. Nekoč so jih nabirali v svojih košarah, polnih borovnic, posuli po vrhu, da se je že na daleč videlo, kakšen zaklad nosijo iz gozda.

Na velikih plantažah brusnic se obiranja lotijo tako, da površine poplavijo z vodo.

Bele borovnice so mutirane borovnice in so prava redkost v gozdu.

... kako košnja v gozdu vpliva na količino obroda borovnic?

Nekoč so kmetje s posebnimi kratkimi kosami ročno kosili gozdno podrast (resje, mah, praprot, borovničevje) in jo uporabili za steljo v hlevih. Tri leta po košnji se je borovničevje obraslo in obilno plodilo; bilo je nizko in borovnice je bilo zelo lahko obirati. Že v začetku 20. stoletja je bilo tovrstno početje prepovedano. Zemlja se je na tak način čezmerno izčrpavala, poleg gozdne podrasti pa so mimogrede pokosili še mlado gozdno drevje, zaradi česar je bila skoraj v celoti zaustavljena obnova gozdov.

goče načine. Med slovenskimi tradicionalnimi domačimi alkoholnimi pijačami je tudi borovničev liker (»borovničke«), za katerega ima skoraj vsaka gospodinja svojo recepturo. Nekdaj so kuhali cenjeno borovničevo žganje, ki so ga pripravili z destilacijo borovnic in ne le, da so jih namakali v alkoholu.

Borovnice imajo številne zdravilne lastnosti. Njihova največja odlika je velika vsebnost antioksidantov, ki celice ščitijo pred oksidativnim stresom. Suhe borovnice so zdravilo proti driski, čaj iz borovničevih listov pa je v uporabi za zdravljenje vnetnih bolezni ustne votline. Borovnice so veliko jedli tudi vojaki, saj naj bi pripomogle k izboljšanju njihovega nočnega vida. Snovi v borovnicah namreč krepijo prožnost kapilar v očesu.

Pest surovih brusnic ne prinese toliko gurmanskih užitkov kot pest borovnic. Brusnice so kiselkaste in rahlo grenke, zato jih ljudje veliko raje predelujejo v marmelade in sokove, kot da bi jih uživali presne. Brusnice so znane v kuhinji širom po svetu. Skandinavci brusnično omako redno ponudijo poleg divjačin-

skega mesa in priznati je treba, da okusi zelo lepo sodijo skupaj. Čehi jo dodajo h govejemu zrezku in kruhovemu cmoku. Tudi Američani si brez brusnične omake, prelite čez purana, ne morejo predstavljati zahvalnega dne. O veliki kulinarčni vrednosti tega živila so že davno vedeli tudi ameriški staroselci, ki so kuhali kroglice iz brusnic in mletega mesa. Nedvomno so bile odlične.

Večina izdelkov iz brusnic je narejenih iz plodov ameriške brusnice (*Vaccinium macrocarpon* Aiton), ki jo v velikem številu sort gojijo v komercialne namene – v največjem obsegu v ZDA. Plodovi gojenih brusnic so nekoliko debelejši in okusnejši kot plodovi gozdne brusnice. Na splošno brusnice vsebujejo izjemno veliko vitamina C, zato so jih nekoč jedli, da so preprečili pojav skorbuta. Da so jih shranili do naslednje sezone, so jih v kozarcu preprosto zalili kar z vodo. Tako so dobili zdravo brusnično vodo, ki deluje kot blago odvajalo. Zdravniki pripravke iz brusnic še vedno svetujejo ob vnetju sečil in pri želodčnih razjedah. Snovi v brusnicah namreč preprečujejo vezavo

vnetnih bakterij na celične receptorje (sprejemnike) v telesu.

Sestrična iz Amerike

Gozdna borovnica je torej le gozdna in je po navadi ne gojimo, v sadnih vrtovih pa se pogosto znajde njena sorodnica – ameriška borovnica (*Vaccinium corymbosum* L.), ki je naravno razširjena v Severni Ameriki. Poleti nas do dva metra visoki grmi obdarijo z zajetno količino borovnic. Sivkasto poprhnjene borovnice so debele tudi do 1,5 cm in z njimi precej hitreje napolnimo lonček kot z gozdnimi. Njihov okus je po aromi, kislosti in barvi sicer daleč od polnosti okusa gozdnih borovnic, toda po vsebnosti vitaminov, mineralov in zdravilnih učinkovih menda niti ne zaostajajo za domačimi gozdnimi borovnicami. Med ljudmi so priljubljene in cenjene. Podobno kot gozdna borovnica tudi ameriška sestrična potrebuje izrazito kislo zemljo, ki ji jo gojitelji v nasadih in vrtovih zagotovijo z različnimi dodatki in gnojili. Ameriških borovnic je veliko sort. Med seboj se razlikujejo v času zorenja

Foto: Mateja Kišek Vovk

Plodovi gojenih ameriških borovnic so precej debelejši od gozdnih in so manj intenzivnega okusa. V času polne rodnosti lahko posamezen grm obrodi 4 do 10 kg plodov.

plodov, okusu in barvi plodov. Če želite imeti na mizi dobro borovničevo pojedino po ameriško vse leto, si lahko v vrt posadite različne sorte. Prve borovnice bodo zorele že junija, zadnje pa v sredini septembra.

Lonček ali dva ... Ali pa kar tri?

V gozdovih je tolikšno obilje plodov gozdnih borovnic, da si brez težav nabereмо lonček ali dva in se jih tam do sitega najemo. Žal se vse prevečkrat zgodi, da majhen lonček ali dva postaneta velik lonec in da je nabiralcev v gozdu toliko, kot da je semanj dan! Pri nabiranju veljajo omejitve in prav bi bilo, da bi jih upoštevali. V *Pravilniku o varstvu*

gozdov je jasno zapisano, da lahko posameznik v gozdu za lastne potrebe na dan nabere do 2 kg gozdnih sadežev, kamor štejemo borovnice in brusnice, pa tudi gozdne jagode, maline in robide. Enaka količina je določena za kostanj, mah in gobe. Medtem lahko zelnatih rastlin, kamor sodijo čemaž in šparglji, odnesemo le en kilogram. Na strogo zavarovanih območjih je celo povsem prepovedano nabirati karkoli.

Ljudem, ki hodijo v gozdove, ki niso njihova last, se poraja veliko vprašanj. Med najpogostejšimi je dvom, ali jim lahko lastnik gozda prepove nabiranje gozdnih sadežev. Po *Zakonu o gozdovih* je izkoriščanje funkcij (vloge) gozda dovoljeno tudi nelastnikom gozdov, kamor sodi: nabiranje gozdnih sadežev, gob, drevesnih plodov, pa tudi čebelarjenje in lov. Dokler rastlinske ali živalske vrste niso ogrožene, je izkoriščanje gozda dopustno. Lastnik gozda lahko nabiranje prepove, če sam goji drevje zaradi plodov ali se preživlja z dejavnostjo nabiranja gozdnih plodov. V takem primeru morajo biti jasno označeni vsi dostopi v gozd, da so obiskovalci seznanjeni s prepovedjo.

V gozd na obisk

Z obzirnim obnašanjem in nabiranjem gozdnih plodov ne more biti nič narobe. Pomembne pa so količine in način, kako obiramo gozdne sadeže. Pri nabiranju borovnic se ljudje pogosto poslužujejo

grabljic (smukala), s katerimi je nabiranje lahko nekoliko hitrejše, pa tudi škodljivo za grmičke in gozdna tla. Nemalokrat se namreč zgodi, da na tak način poleg borovnic potrgamo tudi veliko listja ali celo izruvamo cel grmiček, ki se kasneje posuši. Obiskovalci gozda bi morali razumeti, da prihajajo vanj le na obisk in da je zato treba upoštevati omejitve in pravila obnašanja. Toda žal vemo, da ni vedno tako. Ker so ljudje vse prevečkrat objestni, požrešni in posestniški in ker v njihovih glavah včasih manjka zdrava mera razuma.

Viri:

Robert Brus. Dendrologija za gozdarje. 2008.

Nika Cvelbar Weber. Modri safirji domačih gozdov. Kmetijski Inštitut Slovenije. 2021.

Alberto Garcia-Rodriguez in sod. The role of the brown bear *Ursus arctos* as a legitimate megafaunal seed disperser. 2021.

https://www.kam.si/cetrtoletja_nasadov_borovnic/

Aurelie Lalleroni in sod. Exploring the potential of brown bear (*Ursus arctos arctos*) as a long distance seed disperser: a pilot study in South Western Europe. 2016.

Pravilnik o varstvu gozdov. 2009.

Helena Rant. Grabljice za borovnice. 2011.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Foto: Mateja Kišek Vovk

Grabljice za nabiranje gozdnih borovnic lahko ob nepazljivem nabiranju povzročijo škodo na borovničevju. Širom po Sloveniji jih različno imenujejo: kampl, rifl ali greben za nabiranje borovnic.

STRELIVO RWS ZA KRAJŠE CEVI

Lovci vedno pogosteje uporabljajo risanice s kratkimi cevmi in blažilnike poka. Zelo priljubljen je kaliber .308 Winchester, kjer so risanice z dolžino cevi od 42 do 55 cm. A standardno strelivo je praviloma zasnovano za standardno dolžino cevi, 60 do 61 cm. Pri uporabi običajnega lovskega streliva v kratkih ceveh nastanejo izgube energije zaradi manjše hitrosti. Posledica so glasnejši pok na ustju, precej večji blisk in nekaj večja obremenitev dušilca poka.

Pojav krajših cevi

V zadnjih letih je zaznati trend kratkih cevi na risanicah, ki na prežah in pogonih omogočajo večjo okretnost. Vse pogostejša je uporaba dušilcev poka, ki imajo mnoge dobre lastnosti, a podaljšajo skupno dolžino orožja. Rešitev je krajša cev. Toda taka cev razvije nekaj manj hitrosti, več je bliska in poka na ustju. Proizvajalci streliva razvijajo tovarniško strelivo za cevi, dolžine 60 cm (+/- 5 cm). Da dosežejo najboljše rezultate pri standardni dolžini cevi, uporabljajo brezdimne smodnike, prilagojene takim dejavnikom. Pri krajši cevi pride ob strelu preveč neizgorelega smodnika tudi v dušilec poka, nastane še

več ostankov, ki skupaj z vlago tvorijo korozivno snov. Zaradi določenih pogojev (vlaga, ne čiščenje) se skrajšata učinkovitost in življenjska doba dušilca poka.

Strelivo RWS Short Rifle

Znano nemško podjetje za izdelavo streliva RWS ponuja prilagojen optimiziran naboj v liniji streliva **RWS Short Rifle**. To inovativno lovsko strelivo so razvili posebej za uporabo v risanicah s kratkimi cevmi. V lovski praksi to pomeni streljanje iz kratkih cevi brez izgube hitrosti. *Popolna zmogljivost iz kratkih cevi* je slogan, s katerim proizvajalec RWS oglašuje svoje nove naboje. Podjetje RWS je za razvoj porabilo dve leti; v ta

Foto: Gregor Hodnik

Slika 2: Naboj Short Rifle, kaliber .308 Winchester, z 9,7 g kroglo HIT; za primerjavo 9,7 g krogla TTSX

namen so razvili zelo zmogljivo netilko. Še preden preverimo, ali so vse trditve resnične, spoznajmo ponudbo in način, na katerega to strelivo dosega svoje zmogljivosti iz kratkih cevi.

Tehnologija

Učinkovitost izgorovanja in velike hitrosti omogoča posebej zasnovana **smodniška polnitev** s hitreje gorečim smodnikom, z zelo zmogljivo netilko in s primerno maso krogle, ki je prilagojena optimalni izrabi smodniške polnitve v krajši cevi. Odvisno od dolžine cevi je smodnik skoraj popolnoma zgorel, ko krogla zapusti ustje. Zato je na ustju manjši tlak, kar pa pomeni manjši pok. Krivulja tlaka smodniških plinov je optimizirana, da zagotovi največji pospešek krogle vzdolž kratke cevi. Naboji *Short Rifle* kot rezultat zagotavljajo polno hitrost, energijo in učinkovitost iz kratkih cevi tudi na dolge razdalje. Ti naboji so idealni tudi za polavtomatske puške.

Hitrost malodimnega smodnika določa njegova kemična sestava, velikost zrn ter njihova oblika. Poznamo smodnike z enojno (nitroceluloza) in dvojno osnovo (dodan nitroglicerini), po navadi v obliki malih cilindrov, kroglic ali lističev.

Pri pregledu dveh nabojev, ki sem ju razdril s pomočjo kinetičnega kladiva, sem ugotovil, da ima strelivo *Short Rifle*

Foto: Gregor Hodnik

Slika 1: Pregled smodniške polnitve naboja Short Rifle kalibra .308 Winchester

Slika 3: Naboj Short Rifle s kroglo Speed Tip Professional

Slika 6: Testiranje streliva z risanico Merkel K3

smodniško polnitev v obliki drobnih kroglic (angl. ball powder). Značilnost tega smodnika je velika gostota in sposobnost prilagajanja kemične zgradbe (in oblike) smodnika točno določenemu kalibru. Dajejo nekoliko nižjo temperaturo, kar omogoča daljšo življenjsko dobo cevi, odlično izgorevajo in je zato manj ostankov. Obe polnitvi sem stehal in na podlagi ugotovljenega sklepam, da gre

res za izbran, zelo hiter smodnik, ki varno daje najboljše rezultate iz kratkih cevi. Polnitev je povsem do vrha, optimizirano na prostornino tulca (*slika 1*).

Skrbno izbrani smodnik opazno zmanjša blisk in pok iz kratkih cevi. Hitro goreči smodnik popolnoma zgori v cevi, blisk je manjši. To je velika prednost takoj po strelu, še posebno pri lovu v polmraku in ponoči, saj nas blisk ne zaslepi in lahko vidimo, kam je odskočila zadeta divjad. Popolno izgorevanje poveča natančnost. Le kako? Kroglja v cevi pridobiva hitrost. Vemo tudi, da krogla pospešuje še okoli 2 cm, ko že zapusti ustje, saj na zadek krogle še potiskajo smodniški plini, ki imajo – sedaj »osvojen« cevi – precej večjo hitrost. Pri kratki cevi z običajno polnitvijo krogla na primer zapusti cev po 48 cm. A običajna polnitev oziroma iz nje nastali smodniški plini se še razširjajo, saj bi v daljši cevi še dodali nekaj hitrosti. Tako so narejeni, tako so zasnovani in prilagojeni. Pri krajši cevi pa je na koncu ustja z običajno polnitvijo takih plinov preveč in nepotrebno (včasih celo negativno) obremenjujejo zadek krogle. Tako teorija, razliko pa bo lovec težko opazil. Se je pa strelivo na testu izkazalo za res natančno, čeprav je bil test osredotočen predvsem na hitrosti.

Naboj Short Rifle podaljša življenjsko dobo dušilec poka, saj naboj pušca manj ne zgoreli, v kombinaciji z vlago jedkih ostankov, kar ohranja dušilec poka čistejši in podaljšuje njegovo življenjsko dobo. Tako trdi proizvajalec, sam te trditve nisem posebej preverjal.

Ponikljan tulec omogoča izjemno **korozijsko zaščito** medenini tulca. Poleg privlačnosti ima nikljanje praktično vrednost. Ponikljani tulci so precej bolj gladki,

omogočajo lažje vstavljanje naboja iz nabojnika v ležišče naboja, so idealni za polavtomatske lovske puške, kjer se s težavo zataknenega tulca ne srečamo več.

Krogle, kalibri

Lahko izberemo monolitni krogli **HIT** ali **Driven Hunt**, kroglo s svinčnim jedrom **Speed Tip Professional** in kroglo z jedrom iz kositra **Evolution Green**. Obe testirani krogli (**HIT**, **Speed Tip Professional**) sta zelo priljubljeni med lovci in imata odlično zunanjo balistiko ter dobro delujeta na divjadi. V RWS so namenoma izbrali krogle brez svinca, eno svinčeno različico in eno lovsko kroglo z jedrom iz kositra. Želeli so, da ima lovec poleg dobre ciljne balistike tudi izbiro. **Vsi v nadaljevanju navedeni proizvajalčevi podatki o hitrostih krogel so iz cevi, dolgih 50 cm.**

HIT

Monolitne krogle **HIT** ni treba posebej predstavljati, a vseeno. Gre za prvo monolitno kroglo iz podjetja RWS, ki je po videzu, masi in delovanju presenetljivo podobna krogli **Barnes TTSX**, le da je ponikljana. Plastična (polimer) konica tipa **TC-Tip** ima dve izvrtini, da se lažje posede, skupaj z izvrtino v vrhu krogle **ACC** (Active Crater Cavity) pa to zagotavlja zanesljivo in hitro preoblikovanje oziroma deformacijo krogle v gobico (*slika 2*).

Krogla **HIT** je v seriji streliva Short Rifle dosegljiva za kalibre: .308 Winchester (9,7 g/870 m/s), .30-06 (10,7 g/840 m/s), .300 Winchester Magnum (10,7 g/950 m/s), 8 x 57 JS (10,4 g/835 m/s), 8 x 57 JRS (10,4 g/805 m/s) in 9,3 x 62

Slika 4: Krogla Driven Hunt

Slika 5: Krogla Evolution Green: pred strelom in po njem, primerjava z enostavno kroglo

(16,2 g/770 m/s). Pri kalibru .308 Winchester je masa krogle 9,7 g, kar dovoli hitrost 870 m/s in učinkovitost monolitne deformacijske krogle s kar 3035 J kinetične energije na 100 m. Prav pri tej krogli je v ceveh, dolžine 40–60 cm, začetna hitrost za 9 % višja od povprečne hitrosti običajnega streliva in ima s tem za 12 % večjo kinetično energijo. Sam pri kalibru .308 Winchester uspešno uporabljam ročno polnjeno kroglo Barnes TTSX, tudi mase 9,7 g, kjer tudi s skrbno izbranimi smodniki (dvobazni N550) v cevi dolžine 56 cm dosegam dovoljeno hitrost 835 m/s (845 m/s v cevi 61 cm).

Speed Tip Professional

Je dokaj nova krogla iz RWS in je pravzaprav posodobljena različica njihove krogle **ID Classic** (oziroma **TIG Brenneke**). Zaradi svinčenega jedra njeno preoblikovanje ni tako odvisno od hitrosti. Ima dvodelno zasnovo svinčenega jedra v mehkem jeklenem plaščku, ki je ponikljan. Prednje jedro je mehkejše in se hitro deformira, zadnje pa je trše. Nekje na sredini, tik pod spojem svinčenih jeder, je z delom plaščka v kroglo vtisnjena še zapora v obliki črke H (kot krogla H-Mantel), ki omejuje deformacijo oziroma zaustavlja preoblikovanje in izgubo mase.

Krogla se tudi kontrolirano preoblikuje, a izgubi nekaj mase. Najbrž je RWS tudi zato krogli *Speed Tip Professional* določil nekaj višjo maso (10,7 g); tako za kaliber .308 Winchester kot za .30-06. Hitrost te krogle pri kalibru .308 Winchester je 830 m/s, pri .30-06 pa 870 m/s, kar je za to maso krogle in kratko cev kar precej. Krogla *Speed Tip Professional* je v seriji streliva *Short Rifle* dosegljiva tudi za kaliber 8 x 57 JS s kroglo mase 11,7 g, ki ima 765 m/s na ustju (V0) in 3809 J kinetične energije na 100 m (E100) (slika 3).

Driven Hunt

Krogla *Driven Hunt* je povsem nova monolitna deformacijska krogla brez svinca iz RWS, izdelana iz bakra, zasnovana prav za lov na pogonih. Ker so streli na pogonih bližje, krogla ne izgublja časa z aerodinamičnostjo ($BC = 0,169$), pač pa svojo obliko uporabi za učinkovitejšo, takojšnje delovanje na divjad. Krogla ima dokaj raven, a s polimerno konico zaobljen vrh, čolničast zadek, uture po telesu krogle za manjšo naležno površino in za manj ostankov krogle v cevi. Zaradi ravnega vrha in večje (širše in globlje) izvrtine v vrhu krogle zagotavlja hitrejši prenos kinetične energije na tkiva (poškodbe vitalnih organov). Zaradi svoje neuničljive monolitne zgradbe ne izgublja svoje mase tudi pri neposrednih streljih v kosti in močnejše mišice divjadi.

Krogla je dodatno ponikljana (značilnost monolitnih krogel RWS), kar pušča še manj ostankov v cevi. Pri RWS pravijo, da je krogla *Driven Hunt* primerna za vse vrste divjadi, a se odlično izkaže pri telesno srednji in večji divjadi. Strelivo serije *Short Rifle* je s kroglo *Driven Hunt*, mase 9,7 g, dostopno za kaliber .308 Winchester ($V0 = 812$ m/s in $E0 = 3198$ J, $E100 = 2018$ J) in za kaliber .30-06 ($V0 = 821$ m/s, $E100 = 2068$). Podatki veljajo za cev, dolžine 50 cm (slika 4).

Evolution Green

O krogli *Evolution Green* sem pisal v *Lovcu*, 3/2014. Krogla oziroma tovarniško strelivo RWS s to kroglo se je izkazalo za zelo natančno, učinkovitost krogle na testnem materialu pa je bila uničujoča. Moje ugotovitve o delovanju krogle so potrdile praktične izkušnje lovcev pri odstrelu divjadi, ki je na manjši divjadi tkivo spremenila v »želatino«, kot se je slikovito izrazil eden mojih lovskih kolegov.

Naj povzamem lastnosti krogle. Prednje jedro je iz mehkejšega kositra, zadnji del pa iz tršega. Loči ju delna pregrada/zapora v obliki črke H, ki ustavi drobljenje (fragmentacijo). Prednje jedro ima vnaprej določene vzdolžne točke preloma (predeformirano jedro), zato se zelo hitro razdrobi. Specifična masa kositra je manjša, zato so mase krogel manjše, s tem pa hitrosti večje. Ostra konica zagotavlja položnejšo krivuljo leta krogle – manj padca pri streljih na večjo daljavo. Krogla ima ponikljan plašček iz mehkega jekla, ki je spredaj tanjši, zadaj pa debelejši. Tanjši plašček spredaj zagotavlja hitro in zanesljivo preoblikovanje, v ta namen ima tudi vzdolžne zareze na zunanji strani. Zadnji, debelejši del plaščka še dodatno varuje trše jedro in zadnjemu delu zagotavlja zanesljiv izstop. Ostanek krogle z značilno topo, ravno obliko glave zagotavlja velik hidrodinamični šok. Dokazano je, da prav ravna površina vrha krogle dosega največji hidrodinamični šok. Krogla ima na zunanji strani oster rob, ki odreže dlako na mestu udarca in naredi značilno vstopno rano (kot pri *TIG*, *TUG*, *UNI* in *ID Classic*). Ponikljan plašč krogle omogoča manjši upor v cevi in za seboj pušča manj ostankov krogle. To trditev podjetja RUAG/RWS sem dokazal s pomočjo preskusov in naprave »borescope« ter jo opisal.¹

Krogla *Evolution Green* je v seriji *Short Rifle* dosegljiva v dveh kalibrih, v .308 Winchester (9,0 g/900 m/s) in v .30-06 (9,0 g/881 m/s). Zakaj je pri .30-06 z enako maso krogle hitrost manjša? Ker

¹ Uporaba ponikljanjih krogel in odstranjevanje niklja iz cevi, *Lovec*, 2/2011.

hitremu smodniku v tej seriji streliva v nekaj večjem tulcu že počasi zmanjka moči. Smodnik namreč lahko dodajamo samo do neke mere, nato se krivulja tlaka začne dvigati. Tudi tu podatki o hitrostih veljajo za cev, dolžine 50 cm (slika 5).

Preizkus

Ljudje radi verjamemo napisanemu, saj nam to daje občutek zaupanja. A vedno se lahko vprašamo, ali so obljube o novi tehnologiji, velikih hitrostih ... resnične. RWS je veliko in znano podjetje z ugledom, tradicijo in kakovostjo. Pred kakim desetletjem se je zdelo, da se je izgubilo v množici različnih lovskih krogel brez znatnega napredka pri lovskih kroglah. Njihov poskus vstopa na trg monolitnih krogel s kroglama *BionicYellow* in *BionicBlack* je bil kratek. S povezavo v korporacijo **RUAG** so jim na voljo nove ideje in nove tehnologije.

Kot avtorju bi mi bilo najlažje samo povzeti proizvajalčeve trditve in narediti nekaj lepih slikic, a se s tem ta prispevek ne bi v ničemer razlikoval od oglasa, s katerim nas trgovci želijo prepričati o nečem. Ali strelivo *Short Rifle* res dosega tako dobre rezultate iz kratkih cevi?

Da bi se o tem prepričal, sem čakal vse od novembra, ko sem strelivo prejel, do konca aprila, začetka maja, ko so se temperature povzpale prek 15 stopinj Celzija. Želel sem izločiti dejavnik nizke zunanje temperature, če strelivo ne bi dosegalo obljubljenega. Pred testom tega streliva sem tudi izstrelil nekaj kontrolnih streliv, da sem preveril kronograf. Uporabil sem lovsko puško prelamačo **Merkel K3**, ki mi jo je za ta test posodil lovski tovariš **Boštjan Pikon**. Risanico kalibra .308 Winchester s 50 cm dolgo cevjo, na kateri je bil nameščen strelni daljnogled **Kahles Helia 2–10 x 50 i**, sem podrobno predstavil v *Lovcu*, 3/2022 (slika 6).

Povprečje več streliv iz risanice K3 (50 cm cev) je z 9,7 g kroglo *HIT* znašalo **880 m/s** (predvidenih 870 m/s), z 10,7 g kroglo *Speed Tip Professional* pa **798 m/s** (predvidenih 830 m/s).

Ker me je zanimalo, kolikšne hitrosti so iz cevi, dolžine 56 cm, sem poskus ponovil z risanico **Mauser M18**, kalibra .308 Winchester. Z njo sem izstrelil samo po tri strele in s kroglo *HIT* dobil povprečje **871,9 m/s**, s kroglo *Speed Tip Professional* pa **804 m/s**. Nekoliko daljša cev ni bistveno pripomogla k razliki v hitrostih. Opazil sem tudi majhna nihanja hitrosti (manj kot 10 m/s med streli). Čeprav sem bil bolj pozoren na merjenje hitrosti, lahko poročam še o odlični natančnosti streliva na tarčah z obema risanicama (slika 7).

Meritve hitrosti omenjenega streliva

Foto: Gregor Hodnik

Foto: Gregor Hodnik

Slika 7: Rezultati na tarči z risanicama K3 in M18

Slika 8: Kompaktna risanica Bergara B14 Extreme s 46 cm dolgo cevjo

.308 Winchester smo nekaj dni zatem opravili še z risanico **Bergara B14 Extreme** s cevjo, dolžine 46 cm, last lovca **Tima Rožiča** iz sosednje lovske družine. Tim je zadovoljen uporabnik kompaktne španske risanice **Bergara B14** iz serije **Extreme**. Te risanice so namenjene aktivnim lovcem, ki potrebujejo vzdržljivo, kompaktno puško; ima snemljiv nabojnik, navoj na ustju cevi, povečano ročico zaklepa in odporno, dobro oprijemljivo kopito. Skupaj s kanelirano cevjo in zaklepom je puška videti res privlačna. Ključni kovinski deli so zaščiteni s izjemno odpornim premazom

Cerakote, ki poskrbi, da bo puška ostala v dobrem stanju tudi ob najzahtevnejši uporabi. O premazu **Cerakote** sem pisal v *Lovcu*, 7-8/2022.

Kako se je strelivo **RWS Short Rifle** izkazalo v tej risanici? Iz 46 cm dolge cevi so bile hitrosti krogel naslednje: povprečje strelav z 10,7 g kroglo **Speed Tip Professional** je bilo **763 m/s**, z 9,7 g monolitno kroglo **HIT** pa **839 m/s**. Zunanja temperatura je bila le sedem stopinj. Streljala sta dva strelca, lastnik puške in Primož Pikon, medtem ko sem jaz zapisoval hitrosti. Na vprašanje, kako

nese strelivo, sta oba odvrnila »odlično«; večinoma so se zadetki dotikali. Izstrelili bi še več strelav, a nas je na koncu pregnal dež z vetrom, ki je začel motiti kronograf (*sliki 8 in 9*).

Korporacija RUAG, Norma, RWS

Ni skrivnost, da sta švedska **Norma** in nemški **RWS** pod okriljem švicarskega orožnega velikana **RUAG**. Vemo, da si delijo tehnologijo. Tako je **Norma**, ki je prva začela s tovarniško izdelavo krogel z vezanim jedrom (»bonded«), že posodila tehnologijo podjetju **RWS** (krogla **Evolution**), s tem tudi blagovni znamki **Geco** (krogla **Plus**), ki je v istih proizvodnih obratih. Zato ni čudno, da sta se leta 2020 sočasno pojavili strelivi za kratke cevi pri **RWS** (**Short Rifle**) in pri **Normi** (**Silencer**). Izbira puškovnih kalibrov v seriji **Silencer** je na las podobna izbiri v **Short Rifle**, s tem da imajo Švedi dodatno svoj 6,5 x 55 SE, nimajo pa na primer 8 x 57 JRS. Tulci **Norma** so temno sivi. Domnevam, da gre tudi za nikljanje, ki z dodatno obdelavo potemni (*slika 10*).

Strelivo serije **Silencer** je na voljo s krogli **Oryx** (»bonded«), **Ecostrike** (monolitna) in **Tipstrike** (svinčeno jedro). Krogla **Oryx** je lovcem dobro znana že od leta 1996, ko je nastala. Monolitna krogla **Ecostrike** je kopija krogel **HIT** (oziroma **TTSX**), tudi ponikljana, a z zeleno konico. Nekaj časa je bila na videz identična krogli **HIT** in **TTSX**, nedavno pa je **Norma** to kroglo posodobila in ima manj zunanjih utorov – višji balistični koeficient. Deformacija oziroma preoblikovanje prednjega dela je pri vseh omenjenih kroglih identično.

Foto: Gregor Hodnik

Slika 9: Merjenje hitrosti z risanico Bergara B14

Slika 10: Strelivo Norma, serija Silencer za kratke cevi

Slika 11: Škatli streliva RWS Short Rifle

Pri kalibru .308 Winchester je masa krogla *Ecostrike* enaka kot pri RWS (9,7 g), le hitrost iz 51 cm dolge cevi je nekoliko manjša – 845 m/s. Pri Normi razlagajo, da je hitrost te krogle iz običajne (61 cm) dolžine cevi 860 m/s; običajno strelivo ima v kratki cevi hitrost 819 m/s, strelivo *Silencer* pa v kratki cevi (51 cm) doseže hitrost 845 m/s.

TipStrike je hitro delujoča dokaj drob-ljiva krogla, namenjena za kar največji učinek na divjadi. Po zgradbi je prese-netljivo podobna krogli *Geco Express*, le da ima *TipStrike* čisto na dnu dodatno mehansko zaporo, ki preprečuje izpad jedra pri največjih obremenitvah.

Podobnosti tukaj ni konec, saj so naboji RWS serije *Short Rifle* shranjeni v embalaži, ki je podobna škatli streliva Norma in imajo »okence«, skozi kate-rega vidimo naboje. Nosilci nabojev so identični nosilcem nabojev podjetja Norma; njihova posebnost je, da jih lahko razdelimo v pakette po pet. Tako jih lažje nosimo v žepu, kjer so tulci in konice krogel popolnoma zaščiteni, nošnja v žepu pa neslišna. Ti nosilci nabojev so izdelani iz biorazgradljive snovi, ki jo lahko uporabimo tudi kot netivo (*sliki 11 in 12*).

Povzemimo prednosti streliva RWS Short Rifle:

- optimizirano za kratke cevi, kar zagotavlja posebej zasnovana smodniška polnitev z optimalno maso krogle in zelo zmogljivo netilko;
- zmanjšan blisk na ustju zaradi hitro-

Slika 12: Nosilci, držala nabojev serije Short Rifle, identični nosilcem Norma

gorečega smodnika omogoča jasen pregled dogajanja takoj po strelu, znatno se zmanjša tudi pok;

- odličen učinek pri uporabi dušil-cev poka, za kar so kratke cevi idealne. Popolno izgorevanje smodnika v cevi zagotavlja daljšo življenjsko dobo dušilca in povečuje natančnost;
- hitrost krogel je velika tudi iz kratkih cevi, zato ni razlike v primerjavi z dolgimi cevmi;
- zelo primerno tudi za polavtomatske puške.

Cena streliva

Pri pregledu spletnih cen streliva *Short Rifle* pri naših trgovcih ugotovimo, da se cena giblje od 4,450 do 4,62 evra za naboj, odvisno od kalibra, krogle in trgovca.

Testiranje je omogočilo podjetje **Hamex, d.o.o.**, s Stare Vrhnike 161, generalni uvoznik za strelivo RWS, Geco in RUAG, ki je prispevalo dve škatli streliva.

Gregor Hodnik

Viri so na voljo pri avtorju.

Kri ameriškega belorepega jelena ubija bakterije, ki povzročajo lymsko boreliozo

S pomladi, ko vznika novo rastje in se začenja sezona klopov, je ekipa znanstvenikov Univerze Massachusetts – Amherst (NEWVEC), s sedežem v Novi Angliji, končala raziskavo, ki ponuja obetavne novosti za nadaljevanje boja proti lymski borelioz.

Študija, ki je bila nedavno objavljena v reviji *Vector-borne and Zoonotic Diseases*, dokazuje, da kri belorepega jelena (*Odocoileus virginianus*) ubije bakterijo z nekakšnim čepom okrog bakterije, ki sicer povzroča lymsko boreliozo, potencialno izčrpavajočo bolezen pri ljudeh. Ameriški center za nadzor in preprečevanje bolezni (CDC) ocenjuje, da vsako leto približno pri 476.000 ljudeh odkrijejo in zdravijo lymsko bolezen, ki je tudi najpogostejša vektorska bolezen v ZDA.

Povezava med jeleni in klopi

»Jeleni so bistvenega pomena za preživetje ameriških jelenjih klopov ali črnonogih klopov (*Ixodes scapularis**), vendar niso vpleteni tudi v nadaljnji prenos lymške bakterije – *Borrelia burgdorferi*,« pojasnjuje višji avtor Stephen Rich, profesor mikrobiologije. »Že nekaj časa vemo, da klopi, odvzeti s kože belorepih jelenov, niso okuženi s to bakterijo, in posumili smo, da je nekaj na/v jelenu preprečilo okužbo teh klopov. Toda do objave našega članka še nihče ni opravil poskusa, ki bi dokazal, da jelenja kri belorepega jelena – še posebej njena serumna sestavina – ubije bakterije, ki pri ljudeh povzročajo lymsko bolezen ali boreliozo,« je še pojasnil Rich.

Rezultati te študije bodo lahko nekega dne privedli do novih načinov in pristopov za preprečevanje in zdravljenje lymške borelioze, je povedal glavni avtor Patrick Pearson, doktorski

Belorepi jelen (*Odocoileus virginianus*)

študent na NEWVEC, katerega doktorat se deloma osredotoča na to raziskavo.

»V opravljenih poskusih smo ugotovili, da serum krvi belorepega jelena uniči bakterijo, ki pri ljudeh povzroča lymsko boreliozo. Naslednje pomembno raziskovalno delo bo, da bomo natančno ugotovili, kako kri belorepe jelenjadi uniči bakterijo,« je povedal Pearson.

Omenjena raziskava je eden od projektov NEWVEC, ki ga je leta 2022 financiral CDC z nagrado v višini deset milijonov ameriških dolarjev iz sklada za preprečevanje in zmanjšanje bolezni, ki jih prenašajo klopi in komarji v Novi Angliji. Cilj NEWVEC je združiti akademske skupnosti, izvajalce javnega zdravja, prebivalce in obiskovalce na severovzhodu ZDA, kjer je največ okužb z *Borelia burgdorferi* (lymsko boreliozo).

Ljudje kot naključni gostitelji

Bakterija lymške borelioze se sicer prenaša na mlade črnonoge jelenje klope (*Ixodes scapularis*) z glodavcev (miši in voluharic), s katerimi se prehranjujejo osemnogi členonožci, ki sodijo med pajkovce

(Aranea). Okuženi klopi – njihove ličinke (nimfe) ali odrasli klopi – lahko nato prenesejo bakterijo na ljudi, ko se prisestajo nanje.

»Ljudje smo zgolj naključni gostitelji,« je povedal Rich. »Klopi (odrasli ali njihove nimfe), ki nas pikajo, pravzaprav iščejo prvenstveno jelene, ker se na njih tudi razmnožujejo. Brez jelenov ne bi imeli klopov. A če bi imeli samo jelene, tudi ne bi dobili borelioze!« je še pojasnil.

Kako je potekal poskus?

Za svoj poskus so raziskovalci na Univerzi Auburn v Alabami pridobili krvni serum od tropa belorepih jelenov, ki živi v na pol zaprti ogradi. Menijo, da tam jeleni niso bili izpostavljeni klopi in bakterijam, ki povzročajo boreliozo. Raziskovalci so nato v epruvetah vzgojili kalček borelioze in dodali jelenji serum. »In glej, ta je ubil bakterije,« je povedal Rich. »Karkoli že je taka učinkovina v jenu, je del prirojenega imunskega sistema, del, ki je pred protitelesi.« Pearson pa je dodal: »Lymška bakterija ima na svoji površini beljakovine, ki jo ščitijo pred prirojenim človeškim imun-

skim sistemom. Jelenja kri pa je nekako drugačna, tako da se lymške bakterije očitno ne morejo učinkovito zaščititi pred prirojenim imunskim sistemom belorepih jelenov.«

Naslednji raziskovalni korak bo zato določitev natančnih mehanizmov v jelenji krvi, ki ubijajo bakterije. »Radi bi ugotovili, ali je to nekaj, kar lahko povzročimo tudi pri ljudeh ali pa bi to lahko vsaj nekako uporabili v našo korist, da bi zmanjšali pojavnost borelioze,« je še povedal Rich.

Povzel: **Boris Leskovic**

* V Sloveniji živi sorodna vrsta tega klopa – gozdni ali navadni klop – *Ixodes ricinus*, ki prav tako prenaša bakterijo, povzročiteljico borelioze.

Vir:

<https://www.sciencedaily.com/releases/2023/03/230330172106.htm>

Univerza Massachusetts Amherst: White-tailed deer blood kills bacteria that causes Lyme disease; 30. 3. 2023

Patrick Pearson, Connor Rich, Martin JR Feehan, Stephen S. Ditchkoff, Stephen M. Rich. White-Tailed Deer Serum Kills the Lyme Disease Spirochete, *Borrelia burgdorferi* (Serum belorepega jelena uniči spiroheto bakterije *Borrelia burgdorferi*). Vektorske in zoonotske bolezni, 2023; DOI: 10.1089/vbz.2022.0095

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Nemška zveza za okolje in varstvo narave začela s projektom »izboljšanja življenjskih razmer za divje mačke za prihodnost«. Pristojno ministrstvo za okolje bo projekt financiralo v vrednosti 6,9 milijona evrov, glavne naloge projekta pa so ocena stanja in primernosti gozdnega roba ter oblikovanje za divje mačke primernejših habitatov gozdne vegetacije v odprti kulturni krajini pa tudi povečanje deleža mrtve lesne biomase v gozdovih. Trenutna številčnost divjih mačk na območju Nemčije je sicer ocenjena na približno 6000 živali.

(*Deutsche Jagd Zeitung*, 5/2023)

Nemčija: Nemška lovska zveza si je kot enega glavnih ciljev postavila čim prejšnjo dograditev desetih nadvhodov za divje živali prek nemških prometnic in železniških povezav. V tej državi je sicer najgostejša mreža avtocest v evropskem prostoru, ki odločilno vpliva na drobljenje življenjskega prostora divjih živali. To dolgoročno ogroža biotsko pestrost zaradi onemogočanja izmenjave genetskega materiala med populacijami divjih živali, kar se že odraža tudi na populacijah divjadi. Zato nemška lovska zveza od pristojnih državnih organov in vlade zahteva takojšnje ukrepanje za ohranitev in omogočanje izmenjave genskega materiala divjih živali. Obstaja sicer načrt gradnje prehodov na nacionalni ravni, ki pa je še premalo dorečen. Kolikšna ovira so ceste v življenju divjadi, ponazarjajo s številkami: na nemških cestah naj bi bila vsako poltretjo minuto povožena srna, divji prašič ali jelen. Z genetskimi in fiziološkimi raziskavami so manjšo genetsko pestrost pri 34 geografsko bolj ali manj izoliranih različnih populacijah jelenjadi v državi potrdili tudi raziskovalci univerze iz Göttingena, ki so lani objavili rezultate študije na več kot tisoč odvzetih vzorcih. V posameznih primerih je bila stopnja križanja v sorodstvu tolikšna, kot bi prišlo do križanja med starši in otroki.

(*Deutsche Jagd Zeitung*, 5/2023)

Nemčija: Na območju Benediktenwanda pri kraju Bad Tölz v bavarskih Alpah živi zelo izolirana populacija alpskih

Foto: Pixabay

Ameriški bizon (*Bison bison*)

kozorogov (*Capra ibex*), katerih prihodnost je bila že zelo ogrožena zaradi popolne izoliranosti in križanja v sorodstvu. Njihova številčnost je sicer ocenjena na približno sto živali. Da bi preprečili izumrtje te populacije, bodo do 31. maja letos iz Švice pripeljali deset alpskih kozorogov, s katerimi nameravajo ponovno povečati genetsko pestrost. Stanje populacije nameravajo ponovno ovrednotiti po desetih letih, ko se bodo odločali za morebitne dodatne ukrepe in doselitve.

(*Deutsche Jagd Zeitung*, 5/2023)

Francija: V tej državi so v lovskem letu 2021/22 po uradnih statističnih podatkih uplenili 842.802 divja prašiča, 602.866 osebkov srnjadi, 74.972 osebkov jelenjadi, 12.206 alpskih gamsov ter 2695 pirenejskih gamsov, 2512 muflonov, 1501 damjaka in 180 osebkov sika jelenjadi.

(*Jagen Weltweit internet* – www.jww.de)

Austrija: V naši severni sosedini so v lovskem letu 2021/22 uplenili 285.559 osebkov srnjadi (± 0 % v primerjavi z lovskim letom 2020/21), 56.294 osebkov jelenjadi (+4 %), 51.758 divjih

prašičev (+50 %), 19.542 gamsov (–4 %), 425 sika jelenjadi, 1083 damjakov, 2334 muflonov, 597 alpskih kozorogov, 69.875 lisic (+2 %), 10.964 jazbecov, 60 rakunastih pslov, 15 rakunov, 23.550 kun obeh vrst, 4674 dihurjev, 7093 velikih podlasic, 89.346 poljskih zajcev (–5 %), 7.095 divjih kuncev, 7.082 alpskih svizcev, 408 divjih petelinov (+123 %), 1.478 ruševcev, 46.703 fazanov, 1.817 jerebic (poljskih), 69 gozdnih jerebov (–20 %), 35.488 rac (+17 %), 1.512 divjih gosi in 12.896 divjih golobov. Poleg tega so zabeležili 72.100 osebkov izgub pri srnjadi ter 25.800 pri poljskih zajcih. Število izdanih letnih lovskih kart se je povečalo za 2,4 %, na 133.000, izdanih pa je bilo tudi 10.700 lovskih kart za lovske goste (+27 %).

(*Hohe Jagd & Fischerei internet* – www.hohejagd.at)

ZDA: Izjemno ostra zima je zprisilila ameriške bizone (*Bison bison*), ki sicer pretežno živijo na območju narodnega parka Yellowstone, da so se premaknili na nižje ležeče predele zunaj parka. Ker je številčnost omenjene črede ocenjena na več kot 6000 živali, ki so mogoče prenašalke bakterijske bolezni bruceloze, ki je

nevarna tudi za domače govedo, se je uprava narodnega parka skupaj s pristojnimi oblastmi odločila, da v obdobju štirih mesecev dovolijo odstrel 1500 osebkov bizonov. Veliko večino dovoljenj za odstrel so dodelili staroselcem – različnim indijanskim plemenom, kot so Blackfeet, Crowe –, pri katerih je lov bizonov sestavni del njihove kulturne dediščine, kar pa pomeni tudi izjemen dodaten vir mesa, saj odrasli biki tehtajo tudi do 900 kg, krave pa okrog 450 kg. Glede na dejstvo, da gre za živali iz narodnega parka, ki se ljudi ne bojijo, v tem primeru težko govorimo o lovu v pravem pomenu besede. Vsega 75 licenc (lovnih dovolilnic) za odstrel bizonov so prodali tudi drugim lovcem, preostale bizone do določene kvote pa je uplenilo službeno osebje parka. Znanstveniki iz narodnega parka menijo, naj bi se številčnost bizonov ne zmanjšala na manj kot 3500 osebkov. To pa je kljub navedenemu ukrepu zagotovljeno, saj naj bi z letošnjim prirastkom številčnost spet dosegla število 5000 osebkov živali.

(*Jagen Weltweit internet* – www.jww.de)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Navadno pomladno jutro. Danes nič jage. Obljubila sem jima, da zjutraj skočimo na Čaven in potlej naprej tja do Kuclja.

Še v mraku stopamo po planinski poti, ki pelje iz domače vasi na Čaven. V tri četrt ure smo že na Beverci. Dolina pod nami se še ni prebudila, sonce pa se počasi dviga čez Goro. Malo posedemo in opazujemo domačo hišo na Predmeji,

no zravnem vsako pero posebej in krila stisnem k svojemu mogočnemu trupu. Iz doline že valovi glas hrumenja vozil z avtoceste. Iz cerkvic se oglašajo prvo jutranje zvonjenje. Čez skalni greben se svetlika. Rosne kapljice, ujete v sivi skali, se lesketajo kot drobni dragulji. Prestopam se na mestu, da raztegnem mišice krepkih nog in ogrejem močne kremplje. Rahel vetrič se dviga ob skalni Rebri. Nato razprem krila in se poženem v

ne prija več. Medtem je sonce posušilo jutranje kristale rose.

Ponovno vzletim, a tokrat proti severu, v notranjost Trnovske planote. Nad mano modrina neba, okrašena z belimi oblaki, ki dajejo vtis, da se lovijo. Preletim gorski pašnik Avška gmajna, na katerem se poleti pase govedo, v pomladnih mesecih pa še sameva. Moje bistro oko ugleda številne raznobarvne cvetice, med nizkim brinjem

Na krilih **TANJA POLANC**

Goro, Nanos, Snežnik, Vipavsko dolino in vse tja čez Kras proti morju ...

Naenkrat se v elegantnem letu mimo nas spusti najimenitnejša ujeda našega roba. Planinski orel v jutranjem vzgorniku lahko poletava. Za trenutek zaprem oči in si zamislim, kako lepo bi bilo stopiti v njegov svet in z višav opazovati naše kraje ...

Prebujam se v tišini ranega pomladnega jutra. Zvezde še niso povsem ugasnile in tudi luna še ni utočila na zahodu. S svojega skrbno zgrajenega domovanja, v zavetju prepadne kamnite stene, se moj pogled poigrava z obrisi prebujajoče se pokrajine pod menoj. Spodaj vasice Vipavske doline, v daljavi Kras in morje.

Vse je še tiho, le rahel vetrič prinaša s seboj vonj po tako pričakovani pomladi. Tičim v gnezdu in pričakujem, da se oglašajo moje daljne sorodnice, ptice pevke, in me pozdravijo v nov dan. Poleg mene iz skalne stene kuka avrikelj, njegov droben rumen cvet strmi v kamnita pobočja. Vetrič ga rahlo pozibava sem ter tja, kakor bi zmajal z glavo, se zdi ... Drobne ptice naposled le zažvrгоle. Vzdolž celotne doline pod menoj se je začela dvigati tanka prosojna meglica, kot bi dolina dvigala tanko nočno rjuho. Nebo postaja čedalje bolj modro in tudi sonce se že prebujajo. Prvi tanki zlati žarki plezajo čez razdrapano skalovje. Vse je še obdano z jutranjo roso, kot bi se hotelo umiti v drobnih kapljicah.

Vstanem in stresem še zaspana krila. Počakam toliko, da se sonce še malo dvigne in osuši moja vlažna peresa. Krila skrbno raztegnem in za trenutek postanem v takem položaju. Ko začutim prijetno jutranjo toplino, kako pleza po meni, skrb-

praznino pred seboj. Kot peresce zajadram v pomladnem vzgorniku. Spuščam se nad prebujajočo se dolino.

Čas je, da si poiščem plen, da potešim jutranjo lakoto. Preletim vasi in dolga

se sprehaja srnjad. Zakrožim in letim naprej čez kopaste vrhove planote: Kobišce, Praprota, Bižaja, Črmenjaka, Mrzovca, Ojstrce, pokritih z žametno odejo jelovo bukovega gozda, z zaplatami smreke in javorja. Svežino hladnega pomladnega

Narislal: Igor Pčulin

polja. Naposled se bistro oko ustavi na sivem zajcu, ki se klati po že zelenem travniku. Ne razmišljam dolgo. Kot puščica se spustim in moji močni kremplji že nesejo dolgouhca visoko v nebo. Držim ga močno, da mi ne zdrсне v globino. Zajec se zvija in brani, a naposled ga pokončam z močnim kljunom. Pristanem v objemu svojega skalovja, kjer si privoščim okusen zajtrk. Malo si odpočijem. Sonce me prijetno boža, veter prinaša zvoke pomladi. Glas vrveža iz doline mi

jutra črpajo iz zaprtih kraških dolin. Med svojo potjo lahko opazujem divje prašiče na Avški gmajni ter na vznožjih Kobišce in Bižaja, jelenjad v vrhovih Črmenjaka in Mrzovca, srnjad na gozdnih jasad in v zavetju gozda. Ugledam medveda samotarja, kako kolovrati po tistem grebenu Ojstrce. Jadram proti severnemu robu, kjer planoto ostro zaključujejo Stador, Mojski vrh, Poldanovec, Križ, Bukovec, Zeleni rob. S take višine mi dajejo občutek, kot bi se držali za roke in tesno držali skupaj

Narisal: Igor Pičulin

nekaj zelo posebnega; nekaj, česar ne bi hoteli spustiti čez prepadne Govce v dolino Trebuše.

Ta prečudovita pokrajina je moj dom. In v sebi nosi res nekaj izjemnega. Za trenutek postanem vrh Poldanovca, da se krila odpočijejo. Iz doline mi vetrič prinaša tiho žuborenje Trebušice, s prepadnih sten zaslišim krušenje kamena pod parklji gamsjih tropov. V tej divjini pod menoj je mati narava izklesala pravo kamnito mojstrovino, jo pokrila s skromnim gozdom in okrasila z rastlinami, ki rastejo samo tod. Vsake toliko pošlje nevihto: pokrajini doda dramatičen pridih s podrtimi viharniki, s kamenjem v hudourniških grapah in ostanki od požara ožganega drevja. Nočem proč od tega sveta; tako lepega in divjega. Vase srkam neskončni mir. Ko tako svoboden jadram nad zahodnim delom, poslušam le pesem narave in domačega človeka; prisluhnem sekačevi motorni žagi, zvoku kmetovega traktorja. In vidim lovca, kako vztrajno lovi, čaka in pričakuje svoj plen. Miren sem, saj vem, da mi ne bi skrivil peresa. Počutim se svobodnega, tako zelo svobodnega, da pozabim na vse in

da bi lahko ves dan jadral med nebom in barvito pokrajino.

Zopet me ponese nekoliko proti severovzhodu. Pristanem na visoki smreki nad Smrekovo drago. Pod mojo težo se vrh kar zamaje. Popravim si peresa in krila stisnem k trupu. Sonce me greje s popoldanskimi žarki. Srečen sem, da sem še tu. Zavedam se svoje lepote, posebnosti in redkosti. Misli mi odnese v preteklost. Razmišljam o prednikih. Takrat jih je bilo tod še veliko in takrat so se še bali lovca. Sedaj pa je vse drugače. Veter se krepi in kuštra mi perje, smreka se ziblje.

Močni kremplji se trdno oklepajo smolnate veje. Iz globeli pod mano mrzel zrak ohlaja dušo. Sredi tišine je slišati glasove planincev z vrha Golaka. Zmotijo moj počitek, a še bolj kot glasni planinci me v srcu boli, ko brezbrizni nedeljski obiskovalci v svoji prevzetnosti rinejo v samo osrčje prečudovite pokrajine. Nimajo duše in nimajo srca, ko glasno vpijejo po gozdu in vznemirjajo divjad, trgajo cvetje, odnašajo sadeže. In ne spoštujejo zlatih zakonov narave. Tega ne morem opazovati, zato se odmaknem v tihe pre-

dele govških sten. Morda pa tja le ne bo segla prevzetna noga glasnih obiskovalcev.

S to mislijo se spustim s smreke. Vrh se strese. Močna krila se odpro in ponese me čez Golake, pokrite z rušjem. Jadram prek Medvedjega vrha, Kroga in Kozje stene, preletim Goro in že se vračam v Črni škol. Opremem se na visoko skalo. Kremplji se tesno prilagajajo kamniti razpoki. Opazujem okolico in srkam vase moč stoletnega kamna. Burja čedalje bolj piha. Če ne odle-tim, me bo upognila kot bližnja drevesa. Poletim prek Čavna v svoje domovanje. Še zadnjič zakrožim nad pisano pokrajino, preden ležem v prijetno postlano ležišče. Rdečina zahajajočega sonca vzbudi v meni prijetne misli. Misli na prihodnost, na nekaj pomembnega, kar bi ostalo za menoj. Spomnim se na očeta in mater, ki sta mi tako skrbno razkrila ta prekrasni svet. Vzbudi se želja po potomstvu; po nekom, ki bi lahko srkal vase to lepoto, ko bom sam preletal večna lovišča. In s to mislijo zaspim ...

»Mama, a gremo naprej? Do Kuclja je še kar nekaj ...« me sinov glas znova pripelje nazaj.

In potlej gremo ...

Sveti Hubert

ANDREJ RANT

Po temnih hostah, po gmajni,
po hribih in dolinah
Hubert, od lova nor, goni divjad:
zajce, merjasce, srne, jelenjad ...
in strelja z lokom, s samostrelom
prav vse, kar leze in kar gre,
brez milosti prebode s kopjem!

Nekega dne mogočnega jelena goni
s psi skozi smrečje in skozi trnje;
kar jelen se pred njim nenadoma
obrne –

pogleda ga, zazre se vanj z globokimi
očmi,
na sredi njegovih rog žareči križ stoji.
Mogočni božji glas spregovori:
»Oj, Hubert! Ne bodi več le kruti
gospodar,
postani Naravi varuh in čuvar!«
In Hubertu zašibijo se kolena,
pade na tla, poklekne pred jelena ...
In podivjani psi, vsi krotki, poležejo,
cvileč –
še hip in ni jelena več ...

Narislal: Igor Piculin

Foto: Andrej Miklovčič

V Beltincih se je slišal zven lovskih rogov

Slavnostni koncert ob 50-letnici **Prekmurskih rogistov** v beltiškem **Domu kulture** je vnovič potrdil veljavo te kulturne skupine lovskih rogistov in njeno vpetost v slovensko lovsko kulturo. Zaznamovali so tudi 110-obletnico rojstva profesorja **Jožeta Grleca**, nestorja lovskih rogistov Slovenije.

Beltiški dom kulture, ki ne-

nov zelene bratovščine. Člani 24 lovskih družin iz **Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje** in sodelavci **Lovišča s posebnim namenom (LPN) Kompas** in **LPN Fazan - Beltinci** bi ob takšnem prazniku skupaj z vodstvom ZLD Prekmurje dvorano morali napolniti do zadnjega kotička. Škoda, sploh, ker je bilo tako pripombo slišati tudi med občinstvom.

Zakaj prav Beltinci?

Jubilanti se za Beltince niso od-

Foto: Osební arhiv Marijana Toša

Ustanovitelj in legendarni umetniški vodja Prekmurskih rogistov profesor Jože Grlec

Območna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti (JSKD) iz Murske Sobote je ob zlatem jubileju **Prekmurskih rogistov** podelila *značke Vinka Štručla*. Dobili so jih: **Štefan Fartelj** (častna), **Štefan Horvat** (častna), **Zvonko Kajdič** (bronasta), **Vlado Kolman** (zlata), **Sandi Kropec** (srebrna), **Andrej Marušič** (srebrna), **Stanko Peterka** (bronasta), **Rudolf Slogovič** (zlata) in **Andrej Smodič** (srebrna).

Foto: Peter Novak

KUD Prekmurski rogisti med nastopom

koliko spominja na veliko panonsko hišo, je bil zadnji petek v letošnjem marcu prizorišče jubilejnega koncerta ob 50-letnici **Prekmurskih rogistov**. Vse je bilo tako, kot se za zlati jubilej spodobi: vladalo je vedro razpoloženje nastopajočih in velika pričakovanja obiskovalcev, ki so v zgodnjem večeru prišli v dvorano beltiškega hrama kulture. Žal pa je bilo med njimi malo čla-

ločili naključno, pač pa zavestno, saj je bil od tam doma legendarni profesor Grlec, nestor slovenskih lovskih rogistov. S koncertom so obeležili tudi 110-letnico njegovega rojstva. Zelo lepa odločitev **Prekmurskih rogistov**, ki jim je profesor Grlec postavil trdne temelje. Prišli so tudi nekateri povabljeni gostje, med njimi predsednik ZLD Prekmurje in predsednik Uredniškega odbora Lovske

zveze Slovenije (LZS) dr. **Arpad Köveš**, predsednik Komisije za lovsko kulturo pri LZS mag. **Jani Šalamon**, predsedniki nekaterih sosednjih območnih lovskih zvez in mnogi prekmurski kulturni delavci, ki cenijo lovsko ljubiteljsko kulturno dejavnost. Po uvodnih akordih rogov **Prekmurskih rogistov** je imel kratek nagovor njihov neutrudni predsednik **Rudi Slogovič**, ki je z izbranimi besedami opisal kronologijo nastajanja in razvoja te kulturne skupine, ki velja za pionirsko v Sloveniji in ki je pustila globoke sledi tudi na tujih odskih deskah v sosednji Avstriji ter na Madžarskem in Hrvaškem. Posebnega pozdrava je bil deležen edini še živeči ustanovni član **Anton Vidonja**. Ob zlatem jubileju so izdali tudi zbornik z naslovom **Zlati jubilej Prekmurskih rogistov**, več o tem pa v članku dr. Arpada Köveša z naslovom

Zlati jubilej Prekmurskih rogistov – zbornik ob jubilejnem koncertu v Beltincih.

V nadaljevanju koncerta so poleg gostiteljev vsi nastopajoči ogreli dlani obiskovalcev, saj so se predstavili s skladbami, ki so segale do srca. Iz sosednje Avstrije sta prišli kar dve povabljeni skupini lovskih rogistov, in sicer **Bad Radkersburg Halbenrain und Geistthal** in **JHBG Jennersdorf**, od domačih skupin pa smo slišali še melodije lovskih rogov **Rogistov ZLD Ptuj - Ormož**, **Križevskih rogistov** in **Rogistov Lavske zveze Maribor**. Za konec je v skupnem nastopu vseh skupin zadonela še mogočna **Hubertova koračnica**.

Podelitev plaket

Bogat program, ki ga je prijetno povezoval **Edvard Jakšič**, so popestrili člani **Pevskega**

društva prekmurskih lovcev pod vodstvom zborovodkinje **Suzane Škafar**. Ravno dovolj za slavnostni jubilejni koncert, ki je še kako potrdil veljavo slovenske lovske kulture. To je poudaril tudi slavnostni govornik, predsednik Komisije za lovsko kulturo pri LZS mag. Jani Šalamon, ki je izjemno domiselno opisal poti ljubiteljskega kulturnega ustvarjanja, po katerih že desetletja hodijo tudi lovski rogisti in pevci. Skupaj s predsednikom ZLD Prekmurje dr. Arpadom Kövešem je jubilarantom podelil zaslužene plakete LZS za lovsko kulturo, in sicer: plaketo za lovsko kulturo I. stopnje sta prejela **Štefan Fartelj** in **Štefan Horvat**, plakete za lovsko kulturo II. stopnje so dobili **Vlado Kolman**, **Sandi Kropec**, **Stanko Peterka**, **Andrej Smodič** in **Andrej Marušič**, plaketo za lovsko kulturo III. stopnje pa je prejel **Zvonko Kajdič**. Ob jubileju je plaketo za lovsko kulturo I. stopnje dobilo še **KUD Prekmurski rogisti**.

Jože Grlec se je rodil leta 1913 v Beltincih. Svojo glasbeno izobraževanje je začel leta 1927 v Vršču na vojaški glasbeni šoli in pozneje nadaljeval na vojaški glasbeni akademiji v Beogradu. Po končanem šolanju je služboval v različnih krajih v Srbiji, po drugi svetovni vojni pa se je vrnil v Mursko Soboto, kjer je bil aktiven vse do upokojitve, leta 1974. Bil je človek izredno veselega duha, velik ljubitelj narave in strasten lovec. Tako je kot lovec in glasbenik davnega leta 1972 ustanovil skupino lovskih rogistov. V tistih časih je bila to prva tovrstna glasbena skupina v Sloveniji, pa tudi v takratni skupni domovini Jugoslaviji še ni bilo nobene. Zahvaljujoč profesorju Grlec in vsem, ki so mu sledili, je lovska glasbena kultura dobila nove razsežnosti in skupin lovskih rogistov je bilo vedno več. Po upokojitvi se je Grlec posvetil le še vodenju lovskih rogistov in pisanju skladb za lovske rogove, s katerimi je postal mednarodno znan komponist na tem področju. Njegova bogata glasbena zapuščina zajema več kot 160 skladb, ki so zbrane v monografiji z naslovom *Pozdrav rogistov*. Knjiga je izšla leta 2007 v samozaložbi Kulturnoumetniškega društva Prekmurski rogisti in obsega kar 320 strani. Skladbe je uredil prof. **Stanko Peterka**, umetniški vodja Prekmurskih rogistov.

Naj zgolj za obuditev spomina še zapišemo, da društvo Prekmurskih rogistov deluje od leta 1972 in je tako najstarejša skupina rogistov v Sloveniji. Do leta 1999 jo je vodil starosta slovenskih

rogistov, profesor **Jože Grlec**, zdaj pa je umetniški vodja skupine **Stanko Peterka**. Leta 2003 se je skupina registrirala kot KUD Prekmurski rogisti in trenutno šteje 13 članov. Na leto imajo

okrog 40 nastopov, in to ne le v Sloveniji, ampak večkrat tudi v tujini (na Madžarskem, Hrvaškem, v Avstriji in drugod). Največ nastopov je povezanih z lovstvom, veliko nastopajo tudi ob drugih priložnostih, kot so spominske maše, športne prireditve, občinski prazniki in drugo, o čemer smo v *Lovcu* že večkrat poročali. V svojem dolgoletnem delovanju je društvo prejelo veliko priznanj in odlikovanj ter postalo pravi ambasador slovenske lovske kulture.

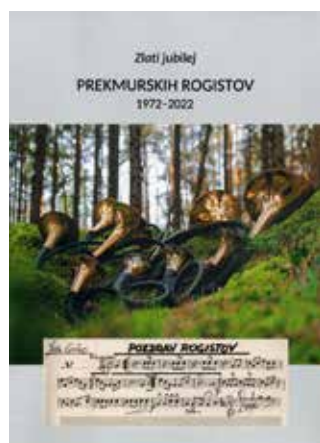
Če povzamemo: beltinski jubilejni koncert Prekmurskih rogistov je bil prijeten kulturni dogodek, ki ne bo šel v pozabo kljub grenkemu priokusu, da bi ga lahko spremljala veliko večja množica prekmurskih in drugih lovcev. Zaradi tega ostaja nekaj trpkega priokusa tudi pri jubilarantih. Ko smo se razhajali, smo bili enotnega mnenja, da so jubilaranti skupaj z gosti pričarali nepozaben kulturni večer, ogreli naše dlani in srca. Želim jim še veliko ustvarjalnih let.

Dr. Marjan Toš

Zlati jubilej Prekmurskih rogistov – zbornik ob jubilejnem koncertu v Beltincih

V petek, 31. marca, je v Kulturnem domu Beltinci potekal jubilejni koncert ob petdeseti obletnici Kulturnoumetniškega društva (KUD) Prekmurskih rogistov in ob 110-letnici rojstva **Jožeta Grleca**. Lani oktobra je bila sicer uradna proslava v okviru 100-letnice Zveze lovskih druženj Prekmurje in 50-letnice KUD Prekmurskih rogistov, ki ni bila namenjena širši javnosti, letošnji koncert pa je bil. Bili so prvi v slovenskem prostoru, kjer je ob njihovi ustanovitvi odigral pomembno vlogo profesor Grlec, ki je bil snovalec prvega lovskega zbora rogistov in avtor številnih lovskih skladb, znanih tudi zunaj meja naše domovine.

Spomin nanj je živ, kar dokazujejo številne prireditve med letom, na katerih odmevajo Grlečeve

Naslovnica

lovske koračnice. Tudi tokrat so odmevale v njegovih rodnih Beltincih, kjer so se spet srečali ljubitelji lovske glasbe, ki jo je ustvaril tudi profesor Grlec. Ni naključje, da je prireditev potekala v Beltincih; so namreč njegov rojstni kraj in prav tam je pred 110 leti uzrl luč sveta. Življenjski opus pokojnega profesorja glasbe in lovca se zelo prepleta s prekmurskimi

rogisti, saj je bil prav on davnega leta 1972 eden od pobudnikov ustanovitve njihove skupine. V tistih časih je bila to prva glasbena skupina lovskih rogistov v Sloveniji.

Več o jubilejnem koncertu lahko izvemo v prejšnjem prispevku dr. Marjana Toša *V Beltincih se je slišal zven lovskih rogov*. Na tem mestu pa predstavljamo zbornik, ki je nastal ob tej priložnosti in so ga izdali KUD Prekmurski rogisti z urednikom, sedanjim predsednikom društva **Rudolfom Slogovičem**. Zbornik zajema obdobje od leta 1997 pa do leta 2022, obdobje od leta 1972 do leta 1997 pa je bilo zajeto v zborniku za prvih petindvajset let (*Srebrni jubilej Prekmurskih lovskih rogistov*).

V uvodni besedi urednik zbornika Slogovič predstavi delovanje Prekmurskih rogistov, v nadaljevanju pa so kronološko navedene njihove aktivnosti, predvsem njihovi nastopi na različnih prireditvah in tekmovanjih doma in v tujini. Kronološko je predstavljeno

vsako leto posebej, opis dogodkov bogatijo fotografije. V nadaljevanju je predstavljeno članstvo skozi obdobje od leta 1972 do 2022 ter pregledi nastopov za vsako leto omenjenega obdobja.

Kot že omenjeno, so v času dosedanjega delovanja nanizali vrsto uspehov tudi na mednarodnih tekmovanjih rogistov, ki so potekala doma in v tujini. Njihovi uspehi z rezultati, saj so skoraj vedno osvojili zlati znak, so predstavljeni v zadnjem delu zbornika, kjer so tudi fotografije osvojenih znakov s tekmovanj ter pomembnejša priznanja, zahvale in plakete v tistem obdobju. Na koncu zbornika je **Lojze Števanec** v Grlečev spomin zbral še nekatere njegove zanimivejše anekdote.

Vsekakor zbornik obsega natančno kronologijo delovanja Prekmurskih rogistov v obdobju od leta 1997 pa do leta 2022. V njem je opisano poslanstvo Prekmurskih rogistov in je pomemben del lovske kulture, ki je za lovske organizacije izredno pomembna.

Dr. Arpad Köveš

Zakaj ukinitve Razzodišča LZS?

Upravni odbor Lovske zveze Slovenije (LZS) je na 19. seji 3. septembra 2022 sprejel sklep, da soglašajo z nadaljevanjem postopka priprave sprememb in

dopolnitev *Pravil LZS* ter sprememb in dopolnitev *Pravilnika o kandidiranju in volitvah organov ter predsednika LZS*. Za nadaljevanje postopka je določil naslednja vsebinska izhodišča:

- med naloge, ki jih LZS kot nevladna organizacija opravlja v

javnem interesu, bi morali dodati tudi delovanje na področju ohranjanja vrednot in spomina lovcev - vojnih veteranov, za uresničevanje tega cilja pa bi ustanovili novo komisijo, to je Komisija za vojne veterane;

- operativno delo in sodelo-

vanje med posameznimi komisijami bi okrepili z ustanovitvijo Stokrovnega sveta ali podobnega izvršilnega organa;

- določili bi pristojnosti oziroma delovna področja posameznih stalnih komisij in Stokrovno-znanstvenega sveta.

V skladu z naštetimi izhodišči je **Komisija za organizacijska in pravna vprašanja (KOPV)** LZS pripravila osnuttka obeh aktov. Upravni odbor LZS je tako na svoji 21. seji 29. novembra 2022 sprejel sklep o spremembah in dopolnitvah, ki jih je pripravila KOPV. Rok morebitnih pisnih pripomb je bil določen do 31. januarja 2023.

Razsodišča LZS se ne sme kar ukiniti

Prva seja **Razsodišča LZS** v letošnjem januarju je bila izredna in je potekala korespondenčno. Izredna je bila zato, ker je bil določen skrajni rok za posredova-

Odbor Etičnega kodeksa nadomestiti Razsodišča (kot bi to bilo v primeru LZS). Da je temu res tako, je treba pregledati naloge in pristojnosti Razsodišča LZS ter namen tega organa. Razsodišče LZS deluje kot organ presoje kršitve posamezne lovske družine. To na kratko pomeni, da Razsodišče LZS ugotavlja in razsoja, ali posamezna lovska družina deluje v skladu z določili, *Pravili LZS*. Odbor Etičnega kodeksa pa ugotavlja kršitve posameznega člana/članice v LZS in zavzema tudi lovsko-etična stališča do posameznih vprašanj. Tako je tudi mnenje predstavnikov stroke, ki smo jih zaprosili za tolmačenje tega dela

jalo vedno na sejah »fizično«, je pa delovalo (tudi zaradi znanih vzrokov) na korespondenčnih sejah oziroma v nenehni komunikaciji: tako po telefonu kot po e-pošti. Sprejemali smo stališča glede tekočih težav, ki so se pojavile na področju delovanja Razsodišča LZS. To je tudi jasno razvidno iz vsakoletnih poročil o delu Razsodišča LZS.

Razsodišča LZS ni nihče obvestil o nameravani ukinitvi

V nadaljevanju postopka pa se je zgodilo nekaj nerodnosti. Vsekakor je zelo presenetljivo in zanimivo, da Razsodišča LZS nihče sploh ni obvestil o predlogu

korak pa bi bilo vabilo predsedniku Razsodišča LZS tudi na **Občni zbor LZS** – saj gre vendarle za predlog ukinitve enega od organov LZS! Tudi sicer je težko razumljivo, da na Občne zbore LZS v preteklosti niso vabili vseh predsednikov organov LZS. To je res težko razumljivo!

Nedemokratičen poskus ukinitve

Menimo, da predlagatelji spornega predloga o ukinitvi delujejo neresno in nezrelo, in se človek lahko le vpraša, kako si dovolijo predlagati kaj takšnega. Kam pa bi prišli, če bi vsaka komisija LZS predlagala nove ustanovitve ali ukinitve? Menim, da nas je velika večina toliko zrelih, da vemo, kako se pravilno vodijo opisani postopki. Omenjeni sporni postopek je odrazil popolnoma nedemokratičen način dela. Še več, predlagatelju se ni zdelo niti vredno, da bi Razsodišče LZS vsaj obvestil o nameravanih spremembah, ampak je omenjeni predlog posredoval takoj kar v razpravo na območne lovske zveze. Tako se je predlagatelj postavil v povsem nadrejeno vlogo, ki je nima in s katero v tem primeru presega svoja pooblastila in pristojnosti. Povsem jasno pa je, da je ideja o ukinitvi Razsodišča LZS od nekd prišla in z nekim razlogom. Morda je zaradi morbidnosti predloga o ukinitvi v meglo zavito ozadje tega predloga.

Prav zanimivo je, da moramo zdaj člani tega organa »raziskovati«, od kod oziroma od koga je prišla ideja o ukinitvi Razsodišča LZS. Od **Strokovne službe LZS** smo izrecno zahtevali podatek, kdo je idejni oče predloga ukinitve, pa ga žal še nismo prejeli. Vsekakor zanimiva mističnost pri pristopu priprave predloga o ukinitvi Razsodišča LZS.

Kako napreje?

Razsodišče LZS je na drugi seji 27. marca 2023 razpravljalo o predlaganih spremembah in soglasno sprejelo naslednje sklepe:

– Razsodišče pričakuje, da svoja stališča glede predloga ukinitve Razsodišča LZS predstavi na Občnem zboru LZS. Zato predlaga, da bi na Občni zbor LZS povabili predsednika Razsodišča LZS in člane tega organa.

– Razsodišče predlaga Občnemu zboru LZS, naj ne sprejme predloga sprememb in dopolnitev Pravil LZS, ki v drugem odstavku 12. člena določa črtanje Razsodišča LZS.

– Razsodišče predlaga, da Ob-

Foto: Michael Migos

Povsem jasno je, da je ideja o ukinitvi Razsodišča LZS od nekd prišla in z nekim razlogom. Morda je zaradi morbidnosti predloga o ukinitvi v meglo zavito ozadje tega predloga.

nje morebitnih pisnih pripomb na predloge sprememb in dopolnitev do 31. januarja 2023. Razprava je potekala o spremembah dveh aktov LZS – *Pravil LZS* ter *Pravilnika o kandidiranju in volitvah organov ter predsednika Lovske zveze Slovenije*, o katerih pa Razsodišče LZS ni bilo obveščeno, ne povabljen in zato ni sodelovalo.

Zaradi takšnega nekorektnega in diletantskega ravnanja so se člani Razsodišča LZS odločili za sklic svoje seje 27. marca 2023.

V **Zakonu o društvih** so navedeni organi društev, kot so upravni odbor, nadzorni odbor in disciplinska komisija. Organ odbora etičnega kodeksa ni nikjer naveden v zakonu o društvih, ga pa lahko društvo uvede v svoja pravila, nikakor pa ne more organ

Zakona o društvih. Razsodišče LZS mora v vsakem primeru ostati kot organ v *Pravilih LZS*! Predlagatelji ukinitve Razsodišča LZS to utemeljujejo tako, da Razsodišče LZS ni imelo dovolj dela. Nezrelost, da ne rečemo celo nemnost brez primere in dovolimo si vse skupaj prilagoditi na posamezno lovsko družino oziroma na njeno disciplinsko komisijo. Kako lepo je poslušati poročilo disciplinske komisije na zboru članov, da »v prejšnjem letu ni obravnavala nobene kršitve«. In po taki logiki predlagatelj ukinitve Razsodišča LZS bi morali v posameznih lovskih družinah disciplinske komisije kar ukiniti?!

Dejstvo je, da je bilo naše Razsodišče LZS v tekočem mandatu aktivno toliko, kolikor so dopuščale razmere. Resda se ni sesta-

KOPV, naj bi Razsodišče LZS ukiniteli. Ja, preprosto ukiniteli, ker pač ni imelo – po preprosti razlagi članov KOPV ali pa morda še koga iz LZS – dovolj dela. Prav neverjetno je, da je predsednik Razsodišča LZS izvedel za predlagano ukinitve od prijateljev, po kuloarjih. Še pravočasno, da je organ Razsodišča LZS v določenem roku, do 31. januarja 2023, še lahko podal svoje pripombe k predlogu KOPV. Ob vsem tem pa se postavlja vprašanje, ali Razsodišče LZS res ni toliko vredno, da bi glede ideje o njegovi ukinitvi na sejo KOPV najprej povabili predsednika Razsodišča LZS, da bi lahko povedal protiprimerne predlagani ukinitvi Razsodišča LZS. To bi bil le prvi pričakovani korak korektna obravnave. Naslednji, najpomembnejši

čni zbor LZS ne sprejme predloga sprememb in dopolnitev Pravil LZS, ki v petem odstavku 12. člena Pravil LZS določa, da je lahko posameznik član organa

iz drugega odstavka tega člena oziroma predsednik LZS ali podpredsednik LZS največ dva polna mandata zaporedoma. Razsodišče LZS prav tako meni, da se mandat

predsednika LZS in podpredsednika LZS ne spreminja.

– Razsodišče se strinja s stališčem oziroma mnenjem KOPV, naj se LZS v največji mogoči meri

posveti nalogam s področja divjadi, lovstva in varstva narave, ki sodijo med osnovne naloge LZS.

Slobodan Tatalovič,
predsednik Razsodišča LZS

Tradicionalni skupni lov za goste v LD Puščava

Oblačno sobotno jutro 5. novembra 2022 ni prav nič kvarilo dobrega vzdušja v okolici lovskega doma **Lovske družine (LD) Puščava**. Prihajali so domači lovci, nekateri s svojimi psi, takoj za njimi pa še lovci iz različnih koncev Slovenije. Veliko zanimanja za ta lov na Pohorju je pokazalo tudi štirinajst lovske gostov iz sosednje Avstrije. Žene lovcev so, kot vsakič, poskrbele za jutranje okrepčilo in prihajajočo zeleno bratovščino pospremile s pozdravom »Dober pogled« na zdaj že tradicionalnem skupnem lovu z gosti LD Puščava.

Starešina **Tomaž Golob** je s pozdravnim govorom naznanil začetek družabnega skupnega lova. Lovovodja **Matija Pernat** jim je predstavil potek lova, dal navodila in obrazložil pravila, še posebno pa opozoril na varnost pri ravnanju z orožjem. Gospodar **Simon Ferline ml.** je vse seznanil z divjadjo, ki jo je bilo dovoljeno loviti. Po predstavitvi pomočnikov lovovodje se je 85 lovske gostov, polnih lovske pričakovanj, odpravilo na stojišča na pobočje revirja Rdeči breg.

Pogon, ki je trajal več kot tri ure, je bil še zlasti za gonjače telesno dokaj zahteven, saj je lovišče na Rdečem bregu znano po izredno razgibanem in strmem

Foto: Matija Pernat

Veliko veselje med lovci, ki so sodelovali na novembrskem lovu na jelenjad v LD Puščava, je med dvajsetimi osebkami jelenjadi še posebej vzbujal uplenjeni jelen.

terenu. Že kmalu po začetku pogona so strelili naznanili, da se obeta uspešen lov. Z natančnimi in upravičenimi strelmi so lovci tudi tokrat izkazali svoje spoštovanje glede pravil lova in divjadi. Uplenili so 22 osebkov jelenjadi, veliko veselje med lovci pa je vzbudil uplenjeni jelen.

Po končanem pogonu smo se odpravili proti lovske koč, kjer je bil zaključek lova s pozdravom lovini. Po končanem uradnem delu se je ob odličnem divjačinskem golažu, ki ga je pripravila kuharska ekipa lovske družine gostiteljice, razživel spontano

druženje. Izmenjali smo si številne lovske prigode, izkušnje in ne nazadnje tudi izražali pohvalne vtise s skupnega lova v lovrenških gozdovih.

Na površinsko majhnem lovišču, ki ga obsega številčno bogata LD Puščava, je še posebno pomembno skupinsko (timsko) delo, zavedanje odgovornosti vseh članov in predvsem upoštevane navodil pri organizaciji tako velikih dogodkov, kot je bil tokratni. Že najmanjša napaka je lahko usodna, česar se zavedamo vsi organizatorji in tudi člani LD Puščava. Zato je prav, da se v prvi

vrsti zahvalimo organizatorjem in njihovim pomočnikom za ves trud in odgovornost, ki so jo nosili v času priprav, poteka in zaključka skupnega lova. Zahvala velja tudi našim ženam, ki so spet nesebično in z veliko mero dobre volje pomagale popestriti naš lov in druge dogodke. Hvala tudi vsem članom LD Puščava in prav vsem gostom, ki so sodelovali na našem že tradicionalnem lovu. Tudi vaša prisotnost in spoštovanje navodil sta bila nagrada za naš vložen trud in dokaz, da smo na pravi poti.

Matija Pernat,
LD Puščava

Pregled upravljanja v letu 2022 v LUO Notranjske

V petek, 28. aprila 2023, smo se številni lovci ob 18. uri zbrali pred pristavo gradu Snežnik v Kozariščah v Loški dolini, kjer je **Območno združenje upravljalcev lovišč (OZUL) Notranjske** pripravilo tradicionalno razstavo jelenjih in srnjačjih rogov, čekanov divjih prašičev in rogljev gamsov, odvzetih v letu 2022 v **Lovskoupravljalškem območju (LUO) Notranjske**. Razstava, ki ima dolgoletno tradicijo, je tako po dveh letih covida-19 končno doživela ponovno postavitve.

Po podatkih, ki mi jih je posre-

doval sodelavec na Lovski zvezi Slovenije **Gregor Bolčina**, segajo zametki nastanka zamisli o enotnem ocenjevanju odstrela na Notranjskem že v oddaljeno leto 1969, rezultat tega pa je bila poznejša ustanovitev **Notranjskega lovskogojitvenega območja (LGO)** leta 1974. Prvi dve leti (lovske leto 1974/75 in 1975/76) je skupna komisija ocenjevala le rogovja in starost jelenov, od leta 1976 pa ocenjujejo tudi starost izločenih košut (po obrabi zobovja). Prva razstava rogovij je bila v Postojni, druga v Ilirski Bistrici, kmalu pa so te razstave dobile domicil v pristavi gradu Snežnik. In kot je to že dolgoletna navada, so lovske trofeje vsako leto razstavljene na ogled v pri-

stavi gradu Snežnik, vedno med prvomajskimi prazniki. Podatki o odstrelah (lovska družina, datum, kraj, starost, telesna teža in kategorija) so vsako leto zbrani v priložnem katalogu, ki ga je bilo mogoče dobiti na razstavi tudi letos.

Toplo in sončno pomladno popoldne se je začelo prevešati v svečan večer, ki so ga vsem prisotnim pričarali zvoki rogov **Notranjskih rogistov** iz Cerknice in ubrani glasovi **Lovskega pevskega zbora Martin Krpan Bloke**. Sledil je pozdravni govor predsednika Izvršnega odbora OZUL Notranjske **Danijela Saftiča**, ki me je navdušil, saj je bil zelo osebni in razmišljujoč. Posebno se me je dotaknilo

njegovo razmišljanje o lovu oziroma temeljno vprašanje, zakaj lovci sploh lovimo. Po njegovem mnenju naj bi bil lov razvedrilo, čeprav se lovec praviloma ne veseli smrti živali, saj lov uči lovca, kako misliti s svojim srcem, namesto z glavo. In to naj bi bili po njegovem bit in skrivnost lova. Prav tako nas je nagovoril, naj ob ogledu razstavljenih lovske trofeje ne namenimo pozornosti samo ocenjevalnim točkam, temveč naj se raje vprašamo, koliko smo kot lovci sami naredili v naravnem okolju za dobrobit divjadi in kaj še bomo. Poudaril je, da je lovstvo dejavnost varovanja narave in pomemben dejavnik za ohranitev ravnovesja in biotske raznovrstnosti v njej.

Foto: Boris Leskovic

Foto: Boris Leskovic

Ob odprtju razstave je ubrano zapel Lovski pevski zbor Martin Krpan Bloke.

Z leve proti desni: dr. Ivan Kos, Janko Škrlič, mag. Aleš Klemenc, mag. Božo Zakrajšek in Anton Marinčič

V minulih letih sem se sam rad udeleževal tega dogodka, ki je zagotovo pomemben kazalnik preglednosti nad odstrelom. Po mojem prepričanju je nedvomno eden od trdnih temeljev upravljanja z jelenjadjo in drugimi vrstami

divjadi na Notranjskem tudi v prihodnje. Poleg tega je prikaz vseh razstavljenih lovskih trofej tudi dober temelj za pošteno sodelovanje med loviščem s posebnim namenom (**Lovišče s posebnim namenom Jelen Snežnik**) in

sosednjimi lovskimi družinami. Zato sem bil še toliko bolj vesel snidenja z dolgoletnim direktorjem omenjenega lovišča **Antonom Marinčičem**, ki me vedno navduši s preprostostjo in dobro voljo.

Po končanem odprtju in ogledu

razstave nas je prijazen organizator povabil na že tradicionalno druženje v Gostišče Mlakar v Markovcu v Loški dolini, kjer so se nadaljevale »lovške razprave«.

Mag. Božo Zakrajšek,
direktor Strokovne službe LZS

Nov lovski inšpektor za Koroško in Štajersko

Predstavili bomo novega štajerskega lovskega inšpektorja **Iana Martina Koštomaja**. Rodil se je pred 38 leti v knežjem mestu Celju. Po izobrazbi, ki jo je pridobil doma in na tujem, je univerzitetni diplomirani pravnik. Povedal nam je še: »Prihajam iz ene najstarejših celjskih rodbin, prežeti z zgodovino in tradicijo, seveda tudi lovsko. A to ne pomeni, da sem lovec že od zibelke. Tekom odrasčanja in mladostne vihravosti so me namreč vase vlekle predvsem drugačne aktivnosti, so pa, podobno kot lovstvo, bile vse na nek način povezane z ljubeznijo do narave. Preden sem po stopinjah svojih prednikov vstopil v lovsko vrsto, sem bil strasten motorist, potapljač, pilot jadralnega padala in še marsikaj drugega.«

Pred desetimi leti ga je v slovensko in štajersko lovstvo pritegnila njegova nedavno preminula vajmarčanka **Gea**. »Samo njej gre zahvala, da sem postal lovec. Že pred formalnim vstopom v lovsko vrsto mi je na široko razkrila pomen lova, a ne samo zanj in zame, tudi za vse lovške pse, divjad in širšo Naravo. Ko sva tako doma in v tujini v pičlih treh letih opravila domala vse mogoče preizkušnje, ki jih lovski pes ptičar lahko opravi, mi enostavno ni preostalo drugega, kot

Foto: Franc Rolar

Ian Martin Koštomaj, novi lovski inšpektor za območje Koroške in Štajerske

da med zelene brate stopim tudi sam. A Gea je vsa ta leta najinega skupnega lovskega in kinološkega življenja ostala moj prvi in najzvestejši lovski sopotnik in tovariš,« je Ian čustveno dopolnjeval svojo zanimivo lovsko zgodbo. »Lovski izpit sem opravil leta

2006 in še danes z veseljem uporabljam takrat prejeto Varičakovo knjigo o ocenjevanju trofej. Ker pa verjamem, da je tako kot na drugih področjih tudi v lovstvu edina prava pot k razvoju nenehno izobraževanje, sem že leta 2019 postal tudi lovski čuvaj. Nenehno

sem bil aktiven tudi na lovsko-kinološkem področju, kjer sem poleg tega, da sem bil vseskozi aktiven vodnik lovskih psov na domačih in tujih preizkušnjah, tudi redno in sproti poglobljaj svoja znanja. Pridobil sem naziv inštruktorja šolanja lovskih psov in svojo kinološko pot pripeljal do sodnika za delo lovskih psov ptičarjev,« je doživeto opisoval svoje pestro lovsko in kinološko življenje.

Nadzoruje 92 lovskih družin

Spoštovan in odgovoren slovenski lovec in kinolog Ian Koštomaj lovu in kinologiji torej namenja dober del svojega prostega časa in tudi sredstev. »Nikoli mi ni žal za čas in sredstva, ki jih vračam lovstvu in kinologiji. Oboje mi namreč v življenju daje toliko več. Ravno poklicna kariera v odvetništvu, državnih organih in gospodarstvu mi je omogočila tako pravna znanja kot tudi izkušnje in poznanstva, s katerimi še danes lahko pomagam pri pravnem urejanju lovstva in lovške kinologije z delovanjem na najvišjih zakonodajnih ravneh. Aprila lani sta me doletela izjemna čast in zaupanje, da sem lahko svoji ljubezni do prava in lovstva združil na enotni poklicni poti. Nasledil sem nekdanjega lovskega inšpektorja in cenjenega kolega **Bojana Kotnika**. Ko sem tako najverjetneje v enem najkrajših možnih časov opravil inšpekcijski izpit, je temu sledil še praktični prevzem

pristojnosti inšpekcijskega dela v treh lovskoupravljaljskih območjih (LUO): Savinjsko-Kozjanskem, Pohorskem in Slovenskgoriškem. Danes tako skrbim za nadzor nad pravilnostjo delovanja 92 lovskih družin in Lovišča s posebnim namenom (LPN) Pohorje,« je opisoval začetek svojega inšpekcijskega poslanstva novi inšpektor.

»Vedno bom zagovarjal stališče, da sta medsebojno spoštovanje in zaupanje lovcev edina načina pristnega sodelovanja, ki prinašata trajnostne rezultate. Poudariti moram, da vse upravljavke lovišč v moji pristojnosti

uživajo moje spoštovanje in zaupanje. Slehernega lovca štejem za strokovnjaka z dolgoletnimi izkušnjami na področju lovstva in varstva divjadi ter Narave. Seveda le, dokler me nekdo ne prepriča v nasprotno. Pri svojem dosedanjem delu zaenkrat ugotavljam, da lovci in upravljavke lovišč težijo k dobremu upravljanju s svojimi lovišči in so pripravljeni za dobrobit divjadi storiti marsikaj. Kaj ta 'marsikaj' pomeni in kaj predpisi omogočajo, pa žal tudi ni vedno vsakomur povsem jasno. Seveda se vsakomur, ki dela, dogajajo tudi napake. A dosedanja

praksa mi kaže, da so napake pogostejše posledica nepoznavanja predpisov in malomarnosti kot pa naklepnega delovanja. Mnogo je neenotne prakse pri upravljaljskih lovišč na posameznih perečih področjih upravljanja, na primer pri opravljanju izrednih posegov, ko divjad pobegne iz obor, pri uporabi pasti, vodenju evidenc in podobno. Ravno na področju preventivnega delovanja inšpektorja je po mojem mnenju še veliko možnosti za izboljšave. In ravno temu svojemu delu bom na način podajanja informacij prek organiziranih predavanj, odgo-

vorov na postavljena vprašanja ter z objavami raznih pojasnil in opozoril namenil znaten del časa v začetku inšpekcijske kariere. Poudarjam namreč, da mora biti za uspeh pri upravljanju z divjadjo in delovanju v dobrobit divjadi lovska praksa poenotena in pravila razumljena, šele nato lahko sledi kaznovanje kršiteljev. Le tako bomo lahko lovci, če parafraziram zlato vodilo – častili Stvarnika s čaščenjem njegovih stvaritev,« je ob koncu svoje prve predstavitve za **Lovca** poudaril novi lovski inšpektor Koštomaj.

Franč Rotar

Uspešen tradicionalni lov v LGB Žumberak - Gorjanci

Lovci z obeh strani meje med Hrvaško in Slovenijo so se že leta 1974 povezali v Lovskogojitveni bazen/Lovačko ugozjni bazen Žumberak - Gorjanci. Sporazum so obnovili leta 2019 s podpisom dvanajstih lovskih družin oziroma združenj. Lovskogojitveni bazen (LGB) vodi koordinacijski odbor, ki ga sestavljata po dva člana vsakega podpisnika sporazuma in ki se sestaja dvakrat na leto. Ob tem člani razpravljajo, sprejemajo sklepe in dajejo pobude. Na predzadnji seji, ki je bila 21.

aprila 2022 na Grandovici na Hrvaškem, so hrvaški lovci vročili odlikovanje **Hrvaške lovske zveze** – red III. stopnje **Franču Butari**, zdajšnjemu podpredsedniku LGB Žumberak - Gorjanci, ki je tudi starešina Lovske družine (LD) Cerklje ob Krki in član Upravnega odbora Zveze lovskih družin (ZLD) Posavja - Krško ter član Upravnega odbora Lovske zveze Slovenije. Pobudo za podelitev odlikovanja je podal Koordinacijski odbor LGB Žumberak - Gorjanci, in sicer za njegovo petindvajsetletno aktivno delovanje v LGB Gorjanci - Žumberak. Odlikovanje je podpisal žal že pokojni predsednik Hrvaške lovske zveze **Đuro Dečak**.

Foto: Branko Tucović

Psička Hissy Ptujkogorska, vsestransko preizkušena resasta jazbecarka, je na težavnem terenu uspešno izsledila že mrtvo lanščakinjo.

Foto: Branko Tucović

Pozdrav lovini po uspešnem tradicionalnem lovu LGB Žumberak - Gorjanci, na katerem so sodelovali slovenski in hrvaški lovci.

V okviru omenjenega sporazuma o gojitvi, zaščiti in lovu jelenjadi, divjih prašičev, medvedov in gamsov so lovci tradicionalno prirejali tudi skupne love s pogonom. V začetku smo bili še v isti državi in ni bilo nobenih ovir za take love. Nekaj administrativnih ovir je nastalo z vzpostavitvijo državne meje leta 1991, vendar so jih kmalu premestili. V letu 2023 je za prebivalce obeh strani državne meje končno prišlo olajšanje z vzpostavitvijo skupnega schengenskega območja in nemotenega prehoda državne meje. V zadnjem obdobju nam jo je zagodel tudi covid-19, ko druženja zaradi pandemije niso bila mogoča.

Končno smo spet lahko organizirali tradicionalni lov

Ponovno smo tak lov spet uresničili 18. decembra 2022. V njem so sodelovali lovci iz LD Mokrice in LD Čatež ob Savi, na hrvaški strani pa Lovsko združenje (Lovačka udruga) **Žumberačka gora**. Kot gostje so sodelovali tudi člani preostalih devetih podpisnic prej omenjenega sporazuma

in veliko lovskih prijateljev iz Slovenije in Hrvaške.

Lov se tradicionalno začne z zborom ob 9. uri v loviščih lovskih družin oziroma združenj, ki organizirajo lov z enim pogonom, ki traja nekako do 13. ure. Pogon vseh poteka v smeri Vlaškega križa, ki stoji na državni meji in tromeji lovskih družin Mokrice, Čatež ob Savi in Žumberačka gora. Medtem lovci iz zadolžene lovske družine pripravijo malico; letos so to bili lovci LD Mokrice. Po končanem lovu se vsi sodelujoči lovci zberemo na mestu, kjer je položen plen, in opravimo časten pozdrav lovini. Po lovu lovci, ki so na tem tradicionalnem lovu prvič uplenili divjad, doživijo tudi lovski krst.

Boginja **Diana** nas je tisti dan bogato nagradila, saj smo na zbornem mestu položili devet divjih prašičev. Lovovodja je bil predsednik LGB **Janko Bastašić** iz

Lovskega združenja Kuna - Kalje, pomagali pa so mu **Marijan Lukšič** iz Lovskega združenja Srna - Samobor, **Goran Roso** in **Ivica Grdović** iz Lovskega združenja Žumberačka gora, **Martin Kranjc** in **Martin Oštir** iz LD Čatež ob Savi ter **Izidor Požgaj** iz LD Mokrice.

V lovišču Žumberačka gora so imeli lovci v pogonu največ naleta divjadi, saj so uplenili pet divjih prašičev in lisico, lovci iz LD Čatež ob Savi pa štiri divje prašiče. Žal takega naleta niso imeli lovci iz LD Mokrice. Po uradnem delu lova smo se lovci prijateljsko družili še pozno v popoldan.

Iskanje po krvni sledi

Franc Zofič iz Cirknika, lovec iz LD Čatež ob Savi, je po končanem lovu povedal, da je tudi on v pogonu streljal na divjega

prašiča, ki pa ni obležal v njegovem vidnem polju in je predlagal, naj bi nastrelna mesto preverili s preizkušenim psom krvosledcem. Ker sem imel s seboj psičko **Hissy Ptujskogorsko**, vsestransko preizkušeno resasto jazbečarko, smo se ob 15. uri odpravili na nastrel Franc Zofič, gospodar LD Čatež ob Savi, **Drago Kranjc** in jaz s psičko. Teren je bil zelo zahteven, saj je bil nastrel na precej strmem terenu. Franc je naju z Dragom usmerjal iz doline. Kmalu je psica nakazala, da je na pravi sledi, vendar na začudenje nikjer ni bilo opaziti krvi. Pot smo nadaljevali po domnevni stečini do grebena na pobočju, kjer pa je postala jazbečarka zelo nemirna; nenehno je preverjala zrak z visokim nosom, zato sem jo spustil s slednega jermena. Ko sem prehodil še nekaj metrov čez greben, sem naletel na precej

krvi, zato sem vprašal Draga, ali vidi psico. Povedal mi je, da jo vidi in da v bližini, pod grebenom pravkar stoji na najdenem mrtvem divjem prašiču.

Seveda je bilo veselje nepopisno, zlasti za srečnega uplenitelja. Krogla je prašiča zadela nekoliko nazaj, vendar je bil strel le smrten. Naključje je hotelo, da se je v agoniji divji prašič – bila je lanščakinja – zataknil za padlo drevesno deblo, da ni bil viden, zato se tudi ni skotalil po strmini v dolino. Spet se je pokazalo, kako pravilno je, da po domnevno zgrešenem strelu preverimo vsak nastrel s preizkušenim psom krvosledcem.

Nato smo se z dobrimi vtisi in doživetji zadovoljni, sicer nekoliko utrujeni, vendar dobre volje napotili domov.

Branko Tucovič

Lovska razstava Pohorsko-Kobanskega LGB v LD Zeleni Vrh - Vuzenica

Pohorsko-Kobanski lovskogojitveni bazen (LGB) sestavljajo lovišča treh lovskih družin (LD), in sicer **LD Muta**, **LD Zeleni Vrh - Vuzenica** in **LD Orlica - Vuhred**. Tako kot na vseh dosedanjih lovskih razstavah so tudi letos v nedeljo, 5. marca, rogisti gostiteljice (tokrat je to bila LD Zeleni Vrh - Vuzenica) naznanili začetek uradnega dela in nastala je tudi skupna fotografija vseh udeležencev.

Nato nas je povezovalc programa **Branko Kremzer** povabil v »modro dvorano« v Vuzenici, kjer je bila pripravljena lovska razstava. Vse prisotne je toplo pozdravil, še posebno vabljenе goste: predsednika Koroške lovske zveze (LZ) **Janeza Švaba**, podpredsednika Koroške LZ **Jožeta Meha** – člana LD Muta, podpredsednika Lovske zveze Slovenije doc. dr. **Srečka Felixa Kropeta**, starešino LD Orlica - Vuhred **Tomaža Pinterja**, predsednika Lovsko-kinološkega društva (LKD) Koroške **Jožefa Verčka** in nazadnje še starešino lovske družine prirediteljice **Toneta Javornika**.

Pogrešali smo novo izvoljenega lovskega inšpektorja **Iana Martina Koštomaja**, od katerega bi lahko izvedeli še marsikaj zanimivega glede opravljanja inšpekcijskih nadzorov v loviščih. Dolgoletni lovski inšpektor **Drago**

Skupna fotografija vseh udeležencev lovske razstave Pohorsko-Kobanskega LGB

Križan se je namreč rad udeleževal lovskih prireditev; bil je kritičen do vseh, pa tudi marsikateremu lovcu je prizanesljivo pogledal skozi prste. Njegovo načelo je bilo: *Vsakemu se lahko zgodi, ne sme pa se ponavljati.*

Besedo je prevzel starešina LD Zeleni Vrh - Vuzenica, ki je najprej pozdravil vse zbrane in opisal naše temeljno poslanstvo, uresničevanje trajnostne rabe narave in skrb za zmerno številčnost divjadi, ki jo še premore življenjski prostor, ter ne nazadnje prizadevanje za ohranjanje čiste in zdrave narave.

Sledilo je poročilo o odvzemu divjadi, ki ga je predstavil Jože Meh. Od načrtovanega odvzema ni bilo bistvenih odstopanj, še kako zanimiv pa je bil podatek, da

smo v prejšnjih letih imeli največ škode zaradi divjih prašičev in sivih vran, zdaj pa največjo škodo povzroča jelenjad. Pri vsem tem pa je žalostno, da smo upravljavke lovišč – lovske družine – nemočne, saj dobro vemo, kdo so glavni načrtovalci odvzema. Opravili smo tudi več kot pet tisoč neplačanih delovnih ur.

Za lovstvo ima velik posluš župan Občine Vuzenica **Franjo Golob**, ki je med drugim poudaril, da smo lovci zelo pomemben člen v slovenskem naravnem prostoru in da ve, da nam ni vseeno, kako se nekateri posamezniki mačehovski obnašajo do narave.

Janez Švab je prav tako poudaril, kaj je naše temeljno poslanstvo, in se zavzel za pravičen ter pošten lov, ki ga določajo tudi

načela **Etičnega kodeksa slovenskih lovcov**. Žal se še vedno najdejo posamezniki, ki ne upoštevajo pravil in hitro pozabijo na vse lepe besede, ki so bile napisane na prošnjah za sprejem v lovske vrste.

Jožef Verčko je povedal, da so pri lovu nepogrešljivi naši štirinožni prijatelji in da si je njihovo društvo prizadevalo pripraviti vse prireditve, ki jih določa pravilnik LKD Slovenije. Ravno zaradi pomočnikov smo bili kar 41 % uspešni pri iskanju zastreljene divjadi.

Sledilo je predavanje doc. dr. Srečka Felixa Kropeta o blažilcih poka na puškah in o uporabi nočne optike. V svojem strokovnem nastopu je povedal veliko zanimivega tudi glede pravilne namestitve in vzdrževanja omenjenih naprav. Tako je verjetno

Panoji z razstavljenimi lovskimi trofejami (z leve proti desni): LD Muta, LD Zeleni vrh - Vuzenica in LD Orlica - Vuhred

marsikaterega lovca v dvorani prepričal za nakup, saj z namestitvijo zmanjšamo glasnost poka, pa tudi odsun puške je precej manjši. Slovenska lovška zakonodaja ne

dovoljuje uporabe nočne optike, razen pri lovu na divje prašiče in predvsem zaradi preprečevanja afriške prašičje kuge.

Na koncu je Branko Kremzer

Doc. dr. Srečku Felixu Kropetu sta delala družbo na levi starešina prirediteljice lovske razstave Tone Javornik, na desni pa član Komisije za kulturo, izobraževanje in odlikovanja pri LD Orlica - Vuhred, Bogdan Kovač - Danč.

na oder še enkrat povabil rogistre in nas povabil na zadnji pogon oziroma na okusno malico ter kozarček rujnega. Drugi dan je bila razstava namenjena za ogled še

učencem **Osnovne šole Vuzenica**; bila je lepo pripravljena, za kar velja vsa zahvala lovski družini prirediteljici.

Bogdan Kovač - Danč

V Pohorskem LUO velike izgube divjadi

Devetčlanska strokovna komisija za pregled odvzema divjadi v **Pohorskem območnem združenju upravljavcev lovišč (OZUL)**, ki ji že vrsto let zavzeto predseduje štajerski lovec s Pohorja **Zdravko Brezovšek**, je tudi letos uspešno opravila pregled odstrela in izgub divjadi ter kategorizacije lovskih trofej za leto 2022. Tudi letos sta bila dva ločena pregleda – za štajerska in koroška lovišča.

Tako je za 17 štajerskih lovišč, ki upravljajo z divjadjo na 53.357 ha skupnih lovnih površin, in za **Lovišče s posebnim imenom (LPN) Pohorje** (27.172 ha lovnih površin) pregled potekal 21. januarja v prostorih **Lovske zveze Maribor**. Za 19 koroških lovišč, ki skupaj upravljajo z divjadjo na 70.940 ha lovnih površin, pa je bil pregled 28. januarja v prostorih lovskega strelišča Znančani pri Slovenj Gradcu.

»Da je lahko delo komisije za štajerske in koroške upravljavke lovišč potekalo delovno in tekoče, se je komisija razdelila v dve skupini. Ugotovitve komisije so, da tako štajerske in koroške upravljavke lovišč vzorno vodijo dokumentacijo in vpise v evidenčne knjige, ki se v celoti ujemajo s podatki v Lisjaku. Prav tako so bila za odvzeto divjad priložena zahtevana dokazila (trofejni deli, čeljustnice, trofejni listi, zapisniki in tudi fotografije izgub). Tudi ocene lovskih družin o okvirni

Foto: Božidar Kunej

V prostorih LZ Maribor je bilo zbranih toliko lovskih trofej, da so jih morali veliko razstaviti kar na tleh.

starosti divjadi so iz leta v leto bolj natančne. Komisija je popravila samo starost pri nekaj osebkih, kjer se je zaradi drugačnih kazalcev na predloženem zobovju spremenila kategorija. A kar je najbolj pomembno omeniti, je, da so skoraj vse lovške družine priložile lepo pripravljene in obeljene trofeje in čeljustnice. V redkih primerih, kjer ni bilo tako, je komisija opozorila predstavnike

lovskih družin, s čimer se je strinjal tudi novi lovski inšpektor, ki je zavzeto sodeloval na pregledih,« je povedal predsednik Brezovšek.

Pri obeh kategorizacijah sta sodelovala tudi inženir gozdarstva in načrtovalec odvzema **Zdravko Miklašič**, vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo Zavoda za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec, ki je aktivna članica strokovne komisije, ter novi

štajerski in koroški lovski inšpektor **Ian Martin Koštomaj**, sicer tudi lovec. Povezovalna trdna člena kategorizacije sta bila tudi tokrat **Božidar Kunej**, strokovni tajnik Lovske zveze (LZ) Maribor, in **Urška Dvornik**, strokovna tajnica Koroške LZ.

Kakšna je statistika za leto 2022?

Statistične podatke o letošnji inventuri odvzema divjadi sta sproti

vnašala v lovski informacijski sistem *Lisjak* Božidar Kunej v Mariboru in **Samo Vončina** na Koroškem. *Lisjak* razkriva kar zanimive in tudi manj razveseljive podatke o odvzemu za celotno Pohorsko LUO za leto 2022. Tako je 2068 lovcev in 62 lovč iz štajerskih in koroških lovišč lovskih družin, ki so lovskoorganizacijsko povezane v LZ Maribor in Koroško LZ ter LPN Pohorje, zabeležilo naslednji odvzem divjadi: skupaj so odstrelili 3468 (načrt odvzema 4521) osebkov srnjadi. Na cestah so izgubili 347 glav, na železnici devet, potepuški psi so jih pokončali 23, kosilnice 74, krivolov štiri, bolezn 15, ujede eno, zaradi drugih vzrokov je poginilo 24 in zaradi neznanih vzrokov še 201 osebek. Za primerjavo: leto prej je bil skupen odvzem (z všteti izgubami) 4166 osebkov srnjadi. Jelenjadi je bilo odstreljene 722 osebkov (načrt: 677). Tudi jelenjad je plačevala davek na cestah in železnici, in to kar z 18 osebk, zaradi kosilnic enega, krivolova osem in neznane vzroka še 19. Skupni odvzem je bil 771 glav jelenjadi. Čeprav tamkajšnje upravljavke lovišč ne načrtujejo upravljanja z damjakom, so jih na tamkajšnjem območju odstrelili 25. Pri muflonih je bil načrt odvzema 45 živali, odstrelili so jih 25. Enega muflona so pokončali psi, dva pa so uplenile zveri in ujede. Gamsov so odstrelili 468

Foto: Franc Rotar

Pri pregledu odvzema divjadi in pri kategorizaciji lovskih trofejev je bil na Koroškem tudi območni lovski inšpektor Ian Martin Koštomaj (četrty z desne).

(načrt 459), na železnici so izgubili enega, potepuški psi so pokončali enega, drugi vzroki odvzema so zajeli tri – enega zaradi bolezni, enega zaradi zveri in ujede – zaradi neznanih vzrokov pa jih je bilo še 27. Skupni odvzem pri gamsih je bil tako 502 gamsa.

Lovci in lovke so se tudi lani zelo izkazali pri odstrelu divjih prašičev, saj so odstrelili 403 (načrt je bil sicer 262, kar je razlika zaradi dveletnega skupnega načrtovanega odvzema). Na cestah so izgubili dva, zaradi psov in krivolova po en osebek, zaradi neznanih vzrokov pa še tri. Skupen odvzem pri divjih prašičih je tako znašal 410 živali. Odstrelili so še

1173 lisic, štiri šakale, 103 jazbece, osem kun zlatih, 152 kun belic, 39 poljskih zajcev, 75 fazanov, 53 mlakaric, 83 šoj in 550 sivih vran. Pri vsem pa je najbolj zaskrbljujoče, da vsako leto zabeležijo dokaj velike izgube divjadi zaradi nenaravnih in naravnih izgub. Tako so tamkajšnje upravljavke lovišč v dveletnem načrtu odvzema, v letih 2021/2022, izgubile kar 1271 glav evidentirane srnjadi, 58 osebkov jelenjadi, tri muflone, 32 gamsov in 19 divjih prašičev, kar je zagotovo velik finančni izpad.

Misli ob zaključku letošnje kategorizacije

Ob zaključku letošnje kate-

gorizacije v Pohorskem LUO je svoje mnenje podal tudi dosledni načrtovalec odvzema divjadi, Zdravko Miklašič. »Na nivoju Pohorskega LUO je realizacija načrtovane višine odvzema divjadi pri vseh vrstah v mejah dopustnih odstopanj. Od parkljaste divjadi je najnižja pri vrsti muflon, kjer je realizacija znašala 74 % načrtovanega. Zaradi določil dveletnega načrta upravljavci lovišč, ki so nosilci upravljanja z muflonom, niso izven dovoljenih okvirjev odstopanj od načrtovanega odvzema. Pri vrsti navadni jelen (1,06 %), gamsi (1,01 %), divji prašič (1,00 %) in jazbec (1,17 %) je realizacija odvzema preseгла oziroma je na ravni načrtovane višine. Izmed velike divjadi je bilo pri srni, damjaku in gamsu odvzeto več živali kot v letu 2021, odvzem navadnega jelena pa je številčno enak odvzemu v letu 2021 (dve živali manj). Pri jelenjadi je v Pohorskem LUO odvzem v letih 2021/2022 v absolutnem številu največji do zdaj. Tudi biomeliorativna dela, s katerimi lovci ohranjajo in izboljšujejo prehranske in bivalne razmere divjadi, so bila v minulem letu realizirana blizu načrtovanih vrednosti,« je s pomočjo svoje beležke razkril Miklašič.

Franc Rotar

Na dnevu odprtih vrat LD Šentilj 250 otrok

V Krajevni skupnosti Šentilj v Slovenskih goricah, ki je del istoimenske občine, so ob krajevnem prazniku, 2. septembra 2022, pripravili množico raznolikih prireditev pod skupnim naslovom **Ilgo 2022**. Farni zavetnik njihove župnijske cerkve je namreč **sv. Ilija**. V teden trajajoč program bogatega dogajanja so vključili množico kulturnih in športnih dogodkov, pohodov, glasbenih večerov in koncertov. Predstavila so se tudi vsa krajevna društva, med njimi tudi domača **Lovska družina (LD) Šentilj** pod vodstvom starešine **Marjana Vernika**.

Šentiljski lovci so v okviru *Ilgo 2022* pripravili neverjetno uspešen dan odprtih vrat lovskega doma in pritegnili več kot 250 učencev tamkajšnje šole. To je sicer že ustaljena praksa omenjene lovske družine, ki odlično sodeluje z osnovno šolo in mlade seznanja z žgočimi težava-

Foto: Arhiv LD Šentilj

Učenci so sami izdelali krmišče za fazane.

mi varovanja naravnega okolja. Kot nam je povedal starešina Vernik, so se na srečanje z učenci

še posebno dobro pripravili, saj so šolarji pokazali neverjetno veliko zanimanje, da pobližje

spoznajo vlogo in poslanstvo zelene bratovščine. Učence so razdelili v pet delovnih skupin,

s katerimi so strokovno delali najbolj izkušeni lovci. Starešina Vernik je mlade seznanil s posledicami porušenega naravnega ravnovesja v lokalnem in širšem okolju, lovskim strelstvom in strelskimi disciplinami. **Rudi Majer** je predstavil lovski dom in pogloblitve vrste divjadi, s posebnim poudarkom na tistih vrstah, ki se šele v zadnjih letih pojavljajo na njihovem območ-

ju: bober, šakal in divji prašič. Gospodar **Peter Skupek** je govoril o praktičnem delu v lovišču in mladim svetoval, kako naj izdelajo krmišče za fazane in solnico za srnjad. **Matej Žohar** jim je predstavil lovsko orožje in varno ravnanje z njim. Za konec so mladi z velikim navdušenjem prisluhnili še sokolarju **Andreju Pirmanu**, ki jim je v živo predstavil praktično vzgojo

ujed in sov za lov. Obe predstavljeni ptici sta mladim jemali dih, saj sta pokazali neverjetno znanje in ubogljivost.

Učenci so bili na koncu srečanja z lovci presenečeni, koliko znanja morajo imeti in predvsem kako odgovorno je njihovo delo v lovišču. Organizacija dogodka je bila brezhibna, kar so potrdili tudi učitelji spremljevalci in ravnateljica Osnovne šole Rudolfa

Maistra v Šentilju **Mihelca Fajs**. Projekt je podprl tudi šentiljski župan **Štefan Žvab**.

Po končanem delu z mladimi so se šentiljski lovci v popoldanskih in večernih urah še množično družili s krajani in se pogovorili o številnih odprtih vprašanjih, s katerimi se soočajo eni in drugi. Na koncu so se oboji zadovoljni razšli.

Marjan Toš

Lovski razstavi v Črni in na Ravnah

Če kje v slovenskem lovskem prostoru še tradicionalno organizirajo vsakoletne lovske razstave in ob tem tudi strokovna predavanja, potem jih zagotovo na Koroškem, v tamkajšnjih treh dolinah, v Dravski, Mislinjski in Mežiški. Ponovno velja spomniti, da so v dolini kralja Matjaža sploh prvo lovsko razstavo organizirali že davnega leta 1972. Takrat so tudi ustanovili svoj **Mežiški lovskogojitveni bazen (LGB)**, v katerem je lovsko dejavnost organizirano začelo predstavljati širši javnosti sedem območnih upravljavk lovišč – lovskih družin (LD): **LD Koprivna - Topla, LD Bistra - Črna, LD Pogorevc - Žerjav, LD Peca - Mežica, LD Jamnica - Prevalje, LD Strojna - Ravne in LD Prežihovo - Kotlje**. Za prvega predsednika Mežiškega LGB so izvolili **Jožeta Logarja**, člana LD Prežihovo - Kotlje. Prav gotovo so s tem zgodovinskim dejanjem začrtali pot preglednim lovskim razstavam ne le na Koroškem, ampak tudi drugod po Sloveniji.

Leta 2015 je v zgornjem delu Mežiške doline začel ločeno delovati **LGB Črna na Koroškem**. V

spodnjem pa je svoje poslanstvo nadaljeval Mežiški LGB, ki je leta 2019 s slavnostno prireditvijo zaznamoval že 50 let uspešnega delovanja. Po neslavnostem razhodu zgornjih in spodnjih lovskih družin, ki je med lovci sprožil tudi precej neodobravanja, od takrat oba LGB organizirata ločene lovske razstave.

Razstava LGB Črna na Koroškem

Tako je LGB Črna na Koroškem 12. februarja po dveh letih spet organiziral lovsko razstavo v črnanjskem kulturnem domu. Razstavne panoje so složno postavile LD Bistra - Črna, ki šteje lovko in 60 lovcev, LD Pogorevc - Žerjav, ki šteje šest lovčev in 52 lovcev, ter LD Koprivna - Topla z lovko in 59 lovci. Lep lovski dogodek, ki pa se ga je žal udeležilo zelo malo lovčev in lovcev, so z ubranim petjem popestrili lovski pevci LD Peca - Mežica, ki letos praznujejo 40 let res lepega lovskega petja. Med okrog petdesetimi zbranimi lovskimi in lovci smo opazili le tri častne goste, županjo črnanjske občine mag. **Romano Lesjak**, predsednika Koroške lovske zveze (LZ) **Janeza Švaba** in predsednika Kluba prijateljev lova (KPL) iz Celovca **Johana Kaiserja**. Letno

Foto: Franc Rotar

V Mladinskem domu v Strojni, kjer je bila razstava Mežiškega LGB, se je ob odprtju razstave zbralo zelo malo lovčev in gostov.

poročilo o odvzemu divjadi v letu 2022 iz bistriškega, pogorevskega in koprivsko-topliškega lovišča je prebral **Gregor Vrabič**, predsednik LGB. Strokovno predavanje o divjem petelinu pa je pripravil Janez Švab, član LD Bistra, dober poznavalec koconogih gozdnih kur.

Razstava Mežiškega LGB

Organizacija 51. lovske razstave Mežiškega LGB je tokrat pripadala LD Strojna - Ravne, ki jo uspešno vodi in povezuje starešina **Boris Mori**. Razstavo so postavili v strojanskem mladinskem domu v sodelovanju z LD Peca - Mežica, ki šteje tri lovke in 60 lovcev, LD Jamnica - Prevalje, ki ima v svojih vrstah lovko in 81 lovcev, in LD Prežihovo - Kotlje, v kateri delujeta dve lovki in 59 lovcev. V bogatem kulturnem programu so z ubranim petjem sodelovali mežiški in koteljski lovski pevci ter lovski pesnik **Stanko Grč**. Prireditev je povezovala mežiška lovka **Veronika Tomec**, tajnica Mežiškega LGB. Žal se je tudi tega lovskega shoda udeležilo le okrog 50 lovčev in posebej vabljenih gostov. Tako skromen obisk zagotovo ne obeta lepe prihodnosti lovskim razsta-

vam v Mežiški dolini. Vabilu so se odzvali le **Janez Švab**, predsednik Koroške LZ, **Maksimiljan Oserban**, predsednik Mežiškega LGB, **Tomaž Gorenšek**, starešina LD Prežihovo - Kotlje, **Slavko Žlebnik**, starešina LD Peca - Mežica, iz sosednje Avstrije pa **Johan Kaiser**, **Jure in Konrad**, predsednik, tajnik in praporščak KPL iz Celovca, mag. veterine **Franz Tschernko**, predsednik LGB Pliberk, **Franz Hirm**, 92-letni **Beno Kotnik**, koteljski »jager«, in podpisani. Zbrane so nagovorili Mori, Švab in Kaiser. Poročilo o odvzemu divjadi v letu 2022 je za ta LGB pripravil mežiški lovec **Niko Čarf**, predsednik Komisije za gojitev divjadi pri Mežiškem LGB. Zelo privlačno in zanimivo je o boleznih pri divjadi (srnjadi, jelenjadi, gamsih, divjih prašičih in lisicah) predavala koroška veterinarica **Martina Sušec Valentar**. Med drugim je opozorila, kako je treba pravilno ravnati po odstrelu divjadi (o iskanju, pravilnem in varnem iztrebljanju uplenjene parkljaste divjadi, o prevozu in kakšne so naloge prevzemnika – usposobljene osebe), pa o boleznih in poškodbah lovcev ter lovskega psov na lovu.

Franc Rotar

Foto: Gregor Vrabič

Lovska razstava LGB Črna na Koroškem je bila postavljena v tamkajšnjem kulturnem domu.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Jožef Mramor, LD Vodice
Ivan Rodman, LD Nanos

90 let

Emil Germadnik, LD Bistra
Franc Gomilšek,
LD Bresnica - Podgorci
Adolf Juteršek,
LD Gozdnik - Griže
Karel Drago Kovač,
LD Tabor Sežana
Peter Tušek, LD Porezen

85 let

Viktor Boris Brozina, LD Zemon
Jurij Klobučar, LD Ig
Matija Kočevar, LD Gornje Jezero
Vladimir Purg,
LD Dravinja - Majšperk
Janez Tomec, LD Lož - Stari trg
Aleksander Ziccardi, LD Trnovo
Peter Žibrat, LD Ljutomer

80 let

Franko Bergnach, LD Jelenk
Stanislav Bizjak,
LD Studenec - Veliki Trn
Alojzij Derganc,
LD Smuk - Semič
Štefan Ipavec, LD Trnovski gozd

Franc Knez, LD Slovenj Gradec
Rudolf Kotnik, LD Dravograd
Danilo Kozlovič, LD Marezige
Stanislav Kunstek, LD Mirna
Alojz Ledinšek,
LD Križevci pri Ljutomeru
Franc Lipnik, LD Rogatec
Ivan Marič, LD Grad - Kuzma
Alojz Oder, LD Muta
Tone Podjed, LD Kamnik
Alojz Sagadin, LD Boris Kidrič
Janez Struna, LD Mala Gora
Pavel Šprohar,
LD Gradišče Košana
Alojz Unetič, LD Veliki Podlog
Peter Zafošnik, LD Črešnjevec
Viljem Žunkovič, LD Apače

75 let

Jože Benda, LD Rečica ob Savinji
Vladislav Bončina, LD Idrija
Zvonko Čehovin, LD Vrhe
Pavel Dolinšek, LD Dobovec
Ivan Grahor, LD Strunjan
Jožef Jakšič, LD Velika Polana
Ivan Jelenc, LD Jelenk
Franc Juvan, LD Ljubno
Franc Kodrič, LD Podbočje
Slavko Kolarič,
LD Jože Lacko - Ptuj
Dragan Koren, LD Cirkovce
Anton Korošec, LD Loče
Alojz Kuplen,
LD Dobrava v Slovenskih goricah
Janez Lekše, LD Bučka

Slavko Lončarič,
LD Bohor - Planina
Miran Lužnik, LD Volče
Maks Marko, LD Kungota
Milan Marolt, LD Poljane
Danko Mišček, LD Paljevo
Alojz Petrovič, LD Polskava
Marijan Pihlar, LD Ivanjkovci
Marijan Pihlar, LD Lendava
Franc Plavčak, LD Cigonca
Mitja Podkrajšek, LD Prem
Vojko Požar, LD Kras Dutovlje
Franc Rak, LD Loče
Vladimir Rztresen,
LD Gorenja vas
Josip Rolih, LD Senožeče
Ivan Skaza, LD Hrastnik
Stanislav Šajn, LD Tabor Zagorje
Alojz Šoštarič, LD Juršinci
Anton Urbanc, LD Golavabuka
Vital Wahl, LD Idrija
Martel Zupan, LD Grosuplje
Ciril Žonta, LD Krekovše

70 let

Dominik Adam, LD Vurmat
Slavko Armič, LD Begunje
Drago Brence,
LD Slovenska Bistrica
Franc Čampa, LD Kočevje
Ivan Flis, LD Jurklošter
Marko Gorenjšček, LD Drežnica
Ivan Ivanuša, LD Središče
Boro Jakovac, LD Adlešiči
Peter Kastelec, LD Predgrad

Štefan Kiraly, LD Lendava
Milan Korošec, LD Kobilje
Jožef Krampelj, LD Juršinci
Alojz Kranjc, LD Kobarid
Franc Kraševce,
LD Martin Krpan Bloke
Zdenko Kugler,
LD Motnik - Špitalič
Anton Lampelj,
LD Cerklje ob Krki
Ivan Lozej, LD Jezero Komen
Sergio Medica, LD Izola
Anton Pavlovčič, LD Senožeče
Peter Pikelj,
LD Dol pri Hrastniku
Milan Planinc, LD Črnomelj
Slavko Podjed, LD Kamnik
Vladimir Premzl, LD Starše
Oton Slejko, LD Štanjel
Janez Smerdel, LD Pivka
Danilo Smolnikar, LD Vrhnika
Milan Sopčič, LD Gradac
Boris Svetina, LD Videž - Kozina
Miroslav Šisernik, LD Gradišče
Ivan Šparaš, LD Braslovče
Matevž Štefe Ml., LD Mengeš
Darko Tratnik, LD Col
Marjan Uštar, LD Kresnice
Vinko Vidervol,
LD Banja Loka - Kostel
Franc Živič, LD Videm ob Savi

Vsem jubilantom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Narisi: Milan Samar

Po epidemiji končno spet z mladimi

Lovska družina (LD) Zreče že vrsto let sodeluje z **Osnovno šolo (OŠ) Zreče, Vrtcem Zreče** in tudi širše na področju ozaveščanja mladih na temo lov, lovstvo in pomen lovca kot posameznika. Nekaj let pred epidemijo covid-19 je bil sklenjen dogovor med OŠ Zreče in LD Zreče, da v zadnji triadi v učni načrt pri naravoslovnih predmetih vključijo nekaj ur na to temo. Ko je sodelovanje

živali, urniki s slikami, karte **Črni Peter**, plakati plojkokljunov in ptic roparic, koledarji naših najznačilnejših prstoživečih živali, revija **Lovec** in običajna lovska oprema, vključno z oblačili za delo v gozdu. Glede na veliko vprašanj se je predvideni čas zavlekel kar do večerje, tako da sva se z vnukinjo **Aniko**, ki mi je bila v pomoč pri prenašanju opreme, udeležila tudi okusne večerje. Leta je minila v prijetnem razgovoru z učiteljicami o lovu po svetu, kjerkoli sem že bil.

Predaja lovskih trofej visoke divjadi

Šola v naravi na Rogli

steklo, ga je epidemija prekinila za dve leti. Nato je epidemija ponehala in razveselil sem se povabila ravnateljica OŠ Zreče **Petra Kosa** na predavanje na to temo 19. januarja 2023 v času šole v naravi na Rogli, ki so se je udeležili trije šesti razredi. Pogovor je potekal v skladu s smernicami **Lovske zveze Slovenije (LZS)** za delo z mladimi po triadah in v vrtech. Kot po navadi sem se tudi tokrat poslužil pripomočkov, kot so literatura, ki jo izdaja LZS za delo z mladimi: knjige o pticah in sledih

Dva dni pozneje, v soboto, 23. januarja 2023, sem se na povabilo tabornikov **roda Zelena Rogla** in taborvodje **Anžeta Sadeka**, ki so zimovali v vasi Skomarje nad Zrečami, udeležil razgovora o enaki temi. Tudi tokrat smo prekoračili predvideni čas in dočakal sem taborniško malico, ki jo je pripravil pionir tabornikov **Emil Mumel**.

Še v času pred covidom-19, med mojim zadnjim obiskom v šoli, sta učiteljici naravoslovnih predmetov **Margareta Obrovnik**

Hlačar in **Katja Maček** izrazili željo po lovski trofeji visoke divjadi iz našega lovišča za učni pripomoček. Rečeno storjeno. Naš lovec, mizar **Vinko Črešnar**, je pripravil lično stojalo, LD Zreče je prispevala rogove jelena osmeraka in rogove srnjaka šesteraka, jaz pa sem prispeval gamsje roglje in čekane divjega prašiča. Tako smo na enem mestu prikazali lovske trofeje vse domorodne visoke divjadi iz našega revirja. **Graverstvo Miro Skutnik** iz Arclina pri Vojniku je učni pripomoček opremilo z ustreznimi napismi brezplačno; kot prispevek za OŠ Zreče. Tako pripravljene lovske trofeje sem v četrtek, 23. februarja 2023, po dogovoru z

ravnateljem OŠ Zreče pri učni uri sedmega razreda učiteljici **Katji Maček** v prisotnosti pomočnika ravnatelja **Andreja Pušnika** izročil v uporabo. Zadržal sem se celotno šolsko uro. Govorili smo predvsem o visoki divjadi na Pohorju in slabih razmerah pozimi ter pomoči lovcev za njihovo preživetje. Na prošnjo omenjene učiteljice sem za nazorni prikaz učencem pripravil nekaj peres fazana, krokarja, kanje in vrane.

Na občnem zboru je gospodar LD Zreče **Andrej Bombek** prenesel zahvalo ravnateljice šole za izročeni učni pripomoček.

Franč Klajne, referent za stike z javnostjo in delo z mladimi

Narisi: Vital Šuligoj

Pri tabornikih na Skomarju

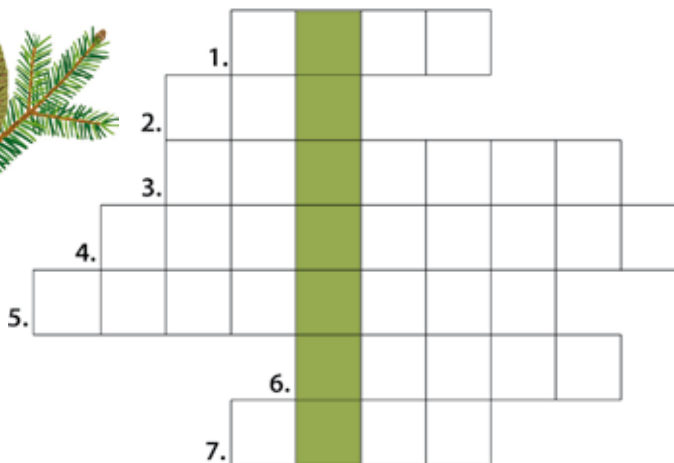
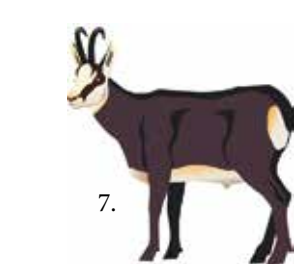
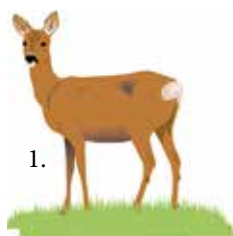

RIS

Ris je zavarovana vrsta zveri v Sloveniji. Nekoč je bil že popolnoma iztrebljen, potem pa so ga lovci v 80. letih ponovno naselili v kočevske gozdove. Kljub temu je v Sloveniji risov spet izjemno malo in strokovnjaki se zelo trudijo, da bi jih bilo več. Zato so ob zadnji naselitvi risov nekaj teh velikih prostoživečih mačk pripeljali k nam celo iz Romunije.

Ris potrebuje velike strnjene gozdne površine, kjer imajo dobre razmere za bivanje tiste živali, s katerimi se prehranjuje. Ker je kot mačka izrazit mesojed, lovi predvsem srnjad, mlado jelenjad, gamse in druge manjše živali, kot so glodavci, zajci in ptice. Ostanke večjega plena, ki ga ulovi, po hranjenju po navadi zagrebe in se še nekaj dni vrača hraniti z njim. Risi so samotarji in živijo vsak na svojem teritoriju. Samci in samice se družijo le v času parjenja – februarja in marca. Samice skotijo mladiče v varnem zavetju podrtih dreves, v skalnih razpokah ali jamah in same skrbijo zanje.

Ris je zelo previdna in plašna žival in človeku ni nevaren. Le redki obiskovalci gozda imajo srečo, da ga vidijo. Upajmo, da bo v Sloveniji v prihodnje več teh skrivnostnih največjih prostoživečih mačk in da ne bodo več izginile iz naših prostranih gozdov.

	Opis
3.	Žival, ki se hrani izključno z mesom.
4.	Drugo poimenovanje za območje aktivnosti živalske vrste, ki ga tudi označuje.
5.	Država, iz katere so pripeljali rise ob zadnji naselitvi.

REŠITEV: Kako se imenuje samica risa? _____

Sledi črtam in črke vpiši v spodnjo vrstico v takem vrstnem redu, da dobiš besedo:

N I R C O B O A V

Empty boxes for writing the answer.

Rešitev: BOROVNICA

LOVSKA KRIŽANKA

					SESTAVIL: MARIJAN SOTLAR	DOPISNICA RTV SLO IZ POSTOJNE (BARBARA)	HRAST Z ZINZELENIMI LISTI ČRNKA	ZIDAR IVAN	OZNAKA ZA MAKEDONSKI DINAR	POMANKANJE ČREVESNE LAKTAZE	CANKARJEV LITERARNI JUNAK IZ DRAME HLAPCI	NAJVIŠJA IGRALNA KARTA	RAVEN, VODNA GLADINA	VOJSKA NEKDANJE SFRJ, JLA	OZNAKA ZA EKVADORSKI DINAR SUCRE
					NAMAKANJE ZARADI ZMEHCANJA										
					SLOVENSKI ENIGMATIK (1941 -)										
					NOVA REVUIA			INDIJSKA OMAKA ZAPIS S POMOČJO SKENERJA				MANIŠE NASELJE AVSTRUSKI SKLADATELJ (HELMUT)			
					SOSLEDNE DOGAJANJA REKA V IRANU				SLOVENSKI ALPINIST (BILJO) AMPERURJA					J. AMERIŠKA PTICA OB REKI AMAZONKI	TIBETANSKA KOŽA, MOORA OVCA
													ANTON BALOH MESTO V NIGERIJ		
NARISAL: NOR PČUJUN	GORA NA SINAJSKEM POLOTOKU	GLASBENA SKUPINA IZ POSTOJNE	POTEZNA KLJUČKA KAVBOJSKA VRV Z ZANKO			SLOVENSKI NOGOMETAS (1971 -) J. AMERIŠKO DREVO									
MEŠČANSKA SPREJEMNICA						VEZNIK STARA AZUSKA DRŽAVA			PRIDOLOVALEC ZELJA ŽIVA ARKO						
BREZREPA ŽIVAL								PLOD BUKVE, BUKOVICA NATRIJ					LJUDSTVO V INDONEZIJ PTIČ SLEGUR		
LAHKO PITNO VINO						MOJESOVA GORA OKORNEŽ, NESPRETNEŽ					DRŽA, SLOJ NASPROTJE OKUSA				
PLAČILO BRODNIKU ZA PREVOZ Z BRODOM									VZHOONO NEMŠKA PLAVALKO (HANNELORE)					PRIPRAVA ZA LOVLJENJE ŽIVALI	DEL TELES Z DOLOČNO FUNKCJO
ADOLF DASSLER			SKANDINAVSKI DROBIŽ KOTLARSKA OBRT							AKTIVACIJSKA ENERGIJA				ZALOŽBA OBZORJA PTICA PEVKA	
GEOMETRISKI POJEM				JAPONSKA MILJA STAROGRŠKI FILOZOF						CERKVENI ŽRTVENIK					
 ŽIVLJENSKA TEKOČINA		OSOVINA STRAJN BEOTUEC, AONEC								BOŽANSTVO AFRIŠKIH GRMIČARJEV ZMIKAVT					
NEGATIVNA ELEKTRODA															
PODOLGOVATA DEŠČICA S KOLEŠČKI					KAR JE V KAKEM ČASU DOLOČENO Z DEJSTVI	MRAČNOST, ČRNOGLEDOŠT	PLIN (POGL.) NEMŠKA ZNAJKA BIVALNIKOV					PRIPADNIK ČANOV NEW YORK			
JAPONSKI BOG Z LIŠČJO GLAVO					TUJA ZNAJKA CIGARET SKORJA NA SNegu						NIGELI ŽIVALSKI POTOMCI, LEGLJO			FAKTOR, ČINITELJ, DEJAVNIK	RAČJI SAMEC
 ITALIJANSKA TISKOVNA AGENCIJA		NOTNI ČITALNIK INDONEZJSKI OTOČEK								RUS. JEZIKOSL. VLADIMIROVIČ JAP. BORILNA VEŠČINA					
PROCES ODMIŠLANJA													NEKDANJI ZEMLJ. GOSPOD V BIBL. ŽENSKI GLAS		
DOLG, TANEK SKUPEK VLAKEN					S. AMERIŠKO INDIJANSKO PLEMJE RIMSKE 4			JEZIK V MEHIKI FORDOV MODEL						AVT. OZNAKA EKVADORJA ENAKA SAMOGLASN.	
DOLINA OB REKI SAVINJI															
STARA MERA ZA VINO, 56 LITROV					ŽIVILSKA INDUSTRIJA V KAMNIKU				POSNETEK IZVIRNE PODOBE						

UGANKARSKI SLOVARČEK

DAL – indijska omaka, EMA – ljudstvo v Indoneziji, ANKE – vzhodnonemška plavalka (Hannelore), KAANG – božanstvo afriških grmičarjev, INAR – japonski bog z liščjo glavo, ZYCAR – ruski jezikoslovec (Vladimirovič), CORA – jezik v Mehiki, SERBAL – gora na Sinajskem polotoku, BIAK – indonezijski otoček

Rešitev križanke
poiščite na strani 314.

Foto: Iko Krašovec

Lovskemu pripravniku

Kot mentor ti moram položiti na dušo nekaj napotkov k tvojemu pripravniškemu stažu.

Predvsem ne jemlji lova kot zabavo. Preteklost nas je sčasoma pripeljala do spoznanj, da lov ni več človekova nuja, kot je bil v pradavnini. Takrat je bil lov predvsem neizbežna potreba za preživetje, za človekov obstanek, kar je opravičevalo njegovo početje. Kulturni razvoj pa je človeka postopoma docela spremenil iz pobijača, plenitelja, streljača v prijatelja, gojitelja in predvsem umnega varuha narave in vsega v njej.

Bodi nepodkupljiv, iskren, načelen in premišljen! Zavedaj se svojih dolžnosti do človeške družbe. Pravica lova ni tvoja lastninska pravica; z divjadjo upravljaš le kot lovec. Človek s puško v roki je neomejen gospodar nad življenjem živali in zaradi svojega razuma nima tekmeca med živimi bitji. Da bi omilili podedovane strasti (po ubijanju), je mogoče samo z enotno **lovsko etiko**, ki je nauk o medsebojnih odnosih do: solovcev, nelovcev, žive ali tudi do že uplenjene divjadi.

Lovci mnogokrat preusmerijo svoje ravnanje v korist, zadovoljstvo, dobiček ..., kot da so v središču vsega. Vendar **lovska pravičnost** vse to izraža in zahteva drugače. Počiva na povsem novih odnosih, ne v enem središču, pač pa v treh smereh: k **divjadi, soljudem, okolju**. Tako

Foto: Dane Namestnik

Tudi moj vnuk, najmlajši Zasavski rogist Lovro (tretji z leve), je letos med lovskimi pripravniki.

je človek izgubil pomen osrednje vloge.

Divjad je nam lovcem zaupana, kar nas obvezuje v podrejenost v dveh smereh: da za njeno ohranitev skrbimo s pravilno gojitvijo (upravljanjem), da tisto, ki jo odstrelujemo ali kako drugače izločamo iz lovišča, po največji mogoči meri obvarujemo poniževanja in trpljenja.

Odnos med človekom in divjadjo urejajo zakoni in etika. Vendar ni vse, kar šteje za lovske običaje, tudi merilo za lovske pravičnost in tudi ni vedno ustrezno enačiti obeh pojmov. Te ugotovitve naj ne bodo povod za zmanjševanje negovanja lovskih običajev. Lovsko pravično vedenje

ni nič prizadeto, če ob uplenjeni divjadi ne uporabljaj značilnega lovskega besednjaka, če si vejico plena zatakneš na napačno stran klobuka ali če stopiš čez uplenjeno divjad. Poznamo tudi običaje, ki nekako niso povsem sprejemljivi z lovsko-etičnega vidika (strel na zajca na ložu, fazana na tleh ali na drevesu, raco na vodi ...). Vedno imej predvsem v mislih in dejanjih, kako obvarovati divjad pred vsakršnim nepotrebnim trpljenjem pred njeno smrtjo!

Odnos do soljudi. Med njimi sta dve skupini: solovci in drugi ljudje, ki delujejo na območju lovišča. Do solovcev nas obvezuje lovsko pravično ravnanje z našo sposobnostjo in korektnostjo, skrb-

jo za lovski podmladek, skrb za lovce brez lovišča ipd. Predvsem pa nas pri odstreli obvezujejo osebna disciplina, etika in zakonodaja: nikoli ne ukrivi prsta na petelinu proti sosednjemu stojišču, proti gonjačem v pogonu, v slabi vidljivosti, na nepreglednem terenu! Z drugimi uporabniki prostora (kmetje, živinorejci, gozdarji ...) je včasih težko doseči soglasje, saj je njihov gospodarski interes pogosto v nasprotju z lovskim. In tu ne pozabi na spoštljivo strpnost, dogovore, sporazume ...

Lovsko pravično ravnanje je tudi **spoznanje o nedeljivosti narave** – vsi smo med seboj povezani sestavni členi enega in istega ekosistema. Ni gojitve (upravljanja) divjadi brez spoštljivega upravljanja in ravnanja z njenim (in našim) naravnim okoljem!

Ne zmanjšuj pomena, ki ga ima **negovanje lovskih običajev!** Spoštuj jih in ohranaj, saj so del naše ljudske kulture in nas povezujejo z narodi Evrope. Zato tudi ne pozablaj na pomembnejšo **levo (lovsko) stran, zeleno vejico, pozdrav lovini, na lovski kroj, lovski klobuk, lovski rog, lovski krst, lovski ropot**. Predvsem zaradi nezaželene pogubne nestrpnosti med različno mislečimi in čutečimi, ki je na žalost vse bolj zaznavna. Naj ostanejo tudi **lovske maše in lovski pogrebi** za vse enako pomembni in s spoštovanjem sprejeti lovski običaji, šege, navade ...

Dane Namestnik - Vicarius, lovski mojster

Na celjskem lovskem sejmu tudi z našimi oglaševalci in razstavljalci

Nekateri naši zvesti oglaševalci v *Lovcu* sodelujejo že več kot dvajset let tudi na sejmišnih *Lov* v Gornji Radgoni kot razstavljalci. Naše stalne stranke in znance smo srečali tudi na letošnjem prvem lovskem dogodku na celjskem sejmišču. Tudi tam je bilo prijetno snidenje z njimi. Mnogi so potarjali, da na sejmišnih med lovci ni več tolikšne kupne moči pri nakupih novega lovskega orožja, kot je bila še pred nekaj leti. Dejstvo je, da kar nekaj novih - mlajših lovcev raje kupi že rabljeno lovsko puško, ki je precej cenejša kot nova. Mnogi puške dobijo v dar od očetov in dedov ali pa jo imajo v souporabi. Povečuje pa se zanimanje za nakup kakovostnega streliva, optike in najnovejših optičnih naprav za lov divjih prašičev, oblačil in obutve. Vse take izdelke so dobro prodajali tudi na nedavnem celjskem lovskem sejmu. V hali C se je tokrat s privlačno urejenimi razstavnimi oddelki poleg **Lovske zveze Slovenije**, **Ribiške zveze Slovenije**, **Ribiške zveze Hrvaške** ter **Ministrstva za**

kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Slovenije predstavilo tudi nekaj več kot 36 domačih in tujih razstavljalcev. Med njimi so spet prevladovali puškariji, prodajalci lovskega orožja, streliva, optike in druge opreme za lov in prosti čas.

Nekaj letošnjih razstavljalcev v Celju

Večina razstavljalcev je nas novinarje prosila, da bi bilo še kako prav, da bi jih vsaj omenili v *Lovcu*, saj bo le tako edini osrednji slovenski tiskani medij tudi za naše zanamce ohranil spisek, kdo vse je sodeloval na prvem celjskem lovskem sejmu. Toda ker imamo v *Lovcu* zelo omejen prostor, jim prošnje in zahteve žal ne moremo uresničiti v celoti; omenili bomo le nekatere: **Prevent & Deloza, d.o.o.**; **Puškarnstvo Simon Skobir**, izdelovanje lovskega orožja in trgovina orožja, streliva, razne optike, opreme za lov in prosti čas, ki je tudi tokrat predstavilo izjemno lep puškarski poklic, za katerega je v Sloveniji na žalost vedno malo zanimanja; **Puškarnstvo Aleš Špendal, s.p.**, izdelovanje in trgovina z lovskim orožjem in opremo; **Puškarnstvo Jernej Vute**, trgovina, proizvodnja in storitve, d.o.o.; **Slovarms**, trgo-

Foto: Franc Rotar

Bratoma Gregorju in mag. Juretu Hudopisku iz koteljske »jagrske« družine sta na sejmu priskočili na pomoč tudi ženi zdravnici (na fotografiji z desne): Jurij, Neda, Kristina in Gregor.

vina z orožjem in opremo za lov in prosti čas; **Swarovski Optik AG & CO KG**; trgovina **Lovec Grosuplje - Davorin Marinč, s.p.**; **Jaka Jager**, ki prodaja nočno optiko in drugo lovsko opremo; **Trgovina za lov in ribolov Medo šport**, katere lastnik je **Jože Sivec**, ki na vseh lovskih sejmiših zelo uspešno prodaja tudi lovske klobuke; **Šivilstvo Lidija Šmigoc** iz Spuhlje, ki šiva tudi lovske kroje, telovnike in srajce. Kot smo že zapisali, je bilo na celjskem sejmu tudi **Moško in žensko modno krojaštvo Andrej Šmigoc**, ki pa je imelo svoj razstveni kotiček v hali slovenskih čebelarjev, kjer je mnogim čebelarjem krojač vzel mere za čebelarstvo obleko ali tudi lovski kroj.

V Celju so bili tudi izdelovalci in prodajalci novih lovskega krogla **M & B (Marko in Bert)**. Pogrešali pa smo našega zvestega oglaševalca – podjetje **Koptex, d.o.o.**, iz Nove Gorice pa tudi **Krojaštvo Branko Rožman, s.p.**, iz Brežic. Sploh prvič pa sta se na lovskih sejmiših pojavila in predstavila naša nova oglaševalca **Gregor in mag. Jurij Hudopisk**, člana LD Prežihovo - Kotlje, ki sta pred tremi leti v Dobji vasi pri Ravnah na Koroškem složno

ustanovila novo lovsko trgovino **HuBro**. »Februarja leta 2021 je bilo ustanovljeno podjetje HuBro z namenom, da slovenskim lovcem, zlasti koroškim »jagrom« iz naše koroške regije izboljšamo razmere pri nabavi lovskega in športnega orožja, streliva, lovske optike ter tudi kakovostnih lovskega oblačil in druge opreme za lov in prosti čas. Najino podjetje je tudi distributer za lovsko orožje avstrijske firme **Steyr Arms**. Prodajava pa tudi druge znamke lovskega pušk, kot so **Blaser, Sako, Sauer in Crvena Zastava**. Dobro gre v prodajo tudi kakovostna lovstva optika **Zeiss, Leica, Steiner in Pulsar**. Dobavlja in prodajava tudi lovsko strelivo vseh vrst in kalibrov, kot so znana imena **RWS, Geco, S & B, Federal, FOX in PPU**. Skratka – v najini trgovini se lovec lahko opremi od glave do peti in to tako z vrhunskim orožjem, optiko in z oblačili **Deerhunter**,« sta predstavila »izkaznico« novega koroškega lovskega podjetja **HuBro** z Raven na Koroškem zgovorna trgovca in koteljska »jagra« brata Hudopisk, ki izhajata z zgledne kmetije Mihev izpod Uršlje gore.

Franc Rotar

Foto: Franc Rotar

Za lovsko optiko je bilo kar precejšnje zanimanje.

Tretja Mednarodna lovška salamijada postregla z zavidljivo kakovostjo

V Gadovi Peči, prelestni cvičkovi gorici v vzhodni Gorjancev, je bilo 27. aprila na praznični dan upora proti okupatorju v židanci **Ivana Urbanča** in **Zdenke Mirtek** še zadnje de-

janje tretje **Mednarodne lovske salamijade**.

Vzorci so prispeli iz Slovenije, Hrvaške, Srbije in Avstrije. Izkušeni pokaševalci so ocenili 58 salam in prav vsem podelili ugledna priznanja, kar pomeni, da so bile vse salame na ocenjevanju zelo kakovostne. O tem se je lahko prepričal tudi **Zdravko Mastnak**, vinar in predsednik Društva sevniških salamarjev, ki je nedavno tega pripravilo že 62. **Sevniško**

salamijado. Mastnak, znan kot izvrsten pokaševalec vin in salam ter človek prefinjenih okusov, je ob pokašanju nagrajenih salam tebi nič meni nič dejal: »Česa tako dobrega še nisem pokašil!« Bržda to pove vse o kakovosti letošnjih divjačinskih salam.

Ocenjevalna komisija je podelila 17 velikih zlatih, 34 zlatih in sedem srebrnih medalj. Nesporni prvak letošnjega ocenjevanja je **Andrej Košmrlj - Amigo** iz Malega Slat-

nika pri Novem mestu, čigar salame so bile pod različnimi imeni nagrajene kar s štirimi velikimi zlatimi medaljami. Prepričljivo je zmaga salama Andreja Košmrlja - Amiga pod imenom **Lovska družina Gorjanci**, katere član je.

Ob pokašanju njihovih suhomesnatih divjačinskih izdelkov človek nehoti pomisliti na enkratno živalsko bogastvo v nedrju prečudovitih slovenskih gozdov. Če vemo, da slovenski lovci odvza-

Foto: Osební arhív Iva Kuljaja

Andrej Košmrlj - Amigo, nesporni zmagovalec tretje Mednarodne lovske salamijade

mejo iz lovišč na leto 40.000 osebkov srnjadi, 14.000 osebkov divjih prašičev, 8000 osebkov je-

lenjadi, 2000 gamsov in druge divjadi, potem je na dlani, da imamo Slovenci v kulinaričnem

Z velikimi zlatimi medaljami nagrajene salame:

Lovska družina Gorjanci, Veliki Cerovec (52,4 točke), Bojan Tomše, Stojanski Vrh (51 točk), Andrej Košmrlj, Mali Slatnik (51 točk), Jurij Pesjak, Sevnica (50,9 točke), Boris Počivalšek, Podčetrtek (50,5 točke), Marko Muhič, Vavta vas (50,4 točke), Drago Krajnc, Dolenje Vrhpolje (50,4 točke), Jani Jerele, Cerklje ob Krki (50,2 točke), Petra Kralj, Šentjernej (50,2 točke), David Flajnik, Škofja Gora (50,1 točke), Žan Tršinar, Groblje (49,8 točke), Luka Pesjak, Sevnica (49,5 točke), Andrej Košmrlj, Mali Slatnik (49,4 točke), Andrej Blat (48,7 točke), Janez Pečarič, Radovica (48,2 točke), Matija Bolha, Ig (48,1 točke) in Žan Tršinar, Groblje (48 točk)

in turističnem pogledu v rokah velik, a žal doslej še ne izkoriščen potencial.

Predsednik Društva salamarjev Slovenije **Mirjam Kulovec**, Ivan Urbanč s sodelavci in drugimi zanesenjaki so z ustanovitvijo **Društva lovske kulinarike** in z *Mednarodno lovsko salamijado* zgolj opozorili na velike možnosti. Na vseh drugih, od **Lovske zveze Slovenije**, nacionalne turistične

organizacije ter številnih kulinaričnih združenj in podjetij za predelavo divjačinskega mesa, pa je velika naloga – ustvariti v svetu prepoznavno blagovno znamko slovenske lovske kulinarike. Naloga ni preprosta, je pa uresničljiva. Le prave ljudi na prava mesta in promocijski denar za pravi cilj!

Ivo Kuljaj

Malo je takih

Ivan Mravljak - Vanč, ustanovni in častni član Lovske družine (LD) Orlica - Vuhred, se je rodil v številni Mravljakovi družini, po domače Kavčevi na Sv. Antonu na Pohorju. Bilo mu je dano, da je svojo mladost preživel v osrčju pohorskih gozdov. Ker je bil lovec tudi njegov oče, se je lovskih običajev in navad hitro nalezal tudi Vanč. V lovske vrste se je včlanil že daljnjega leta 1953.

Ko sva ga predsednik komisije za lovsko kulturo, izobraževanje in odlikovanja **Janko Kolar** in spodaj podpisani obiskala na njegovem domu v Vuhredu, da bi mu izročila spominsko značko in listino za 70 let članstva v lovski organizaciji, je bil vidno ganjen, čeprav taka čustva le redko pokaže. Z življenjsko sopotnico **Frido**, ki mu stoji ob strani, smo nato obujali spomine na lovska doživetja in na vse poti, ki smo jih prehodili skupaj.

Vanč je imel najraje lov na lisice. Nobena mrzla zimska noč ni bila prehladna zanj, ko je ob mrhovišču, ki ga je zalagal, čakal lisice. Veliko zimskih lisic mu je uspelo upleniti z večjim oponašanjem zajčjega veka, za katerega je bil pravi mojster. Veliko lovskih zgodb nam je povedal, a naj kot

Foto: Bogdan Kovač - Danč

Ivan Mravljak - Vanč (na fotografiji v sredini), dobitnik jubilejnega znaka za 70 let članstva v lovski organizaciji, v družbi Janka Kolarja (na levi) in Bogdana Kovača - Danča (na desni)

zanimivost zapišem, da mu je enkrat v enem zimskem dnevu z oponašanjem zajčjega veka uspelo upleniti kar tri lisice. Vešč je bil tudi v privabljanju drugih prostoživečih živali, živečih v našem okolju, in to s piščalkami, ki so bile vse narejene iz naravnih materialov. Svoje bogato lovsko znanje je rad prenašal na mlajše lovce, če so mu le bili pripravljeni prisluhniti. Tudi če ne bi bil moj stric, bi lahko o človeku, kot je Kavčev Vanč, zapisal same dobre stvari. Škoda je le, da ni s svojo avtoriteto in znanjem še bolj vplival na tiste lovce, ki jim je za pravila in interne akte v lovskih družinah kaj malo mar, in tudi na tiste, ki se štejejo za nedotakljive. To pa verjetno ni težava samo v naši lovski družini, ampak še v marsikateri drugi.

Čeprav sva oba z Jankom Kolarjem lovca že skoraj pol stoletja, sva mu tistega dne še vedno z zanimanjem prisluhnili. Ob slovesu sva mu še enkrat zaželela veliko zdravja in lovskih užitkov. Prepričan sem, da je na Slovenskem le še malo takih, ki si na suknjič lovskega kroja s takim ponosom upravičeno lahko pritrjujejo znak za 70 let članstva v lovski organizaciji.

Bogdan Kovač - Danč

Dianino darilo za moj rojstni dan

Desetega septembra 2020 sem vstal zgodaj. Svit mojega devetinsitiridesetega rojstnega dne

sem hotel pričakati v naravi, na odprti preži.

Iz vasi Korte sem se vzpenjal na najvišjo točko v revirju Korte oziroma lovišča **Lovske družine Izola**. Na Kaštelir, Kašler po

domače, sem se podajal. Od tam se razprostira lep pogled na stare istrske vasi in hribe, posajene z oljčki, vinogradi in vmes s kakšno posamično njivo sivke, lavande po istrsko. V jutranjem

mraku sem hodil po gozdni stezi. Nad menoj je bilo jasno zvezdnato nebo, pihal je lahen vetrič. Prišel sem do preže in se počasi povzpел nanjo. Sonce je prav tedaj vzhajalo in postopoma se je zdanilo.

Na jaso pod prežo dolgo ni nič izstopilo, pa sem si rekel: »Janko, po kar si prišel, si tudi že dobil; takega lepega sončnega vzhoda v postelji že ne bi doživel. Pojdi proti domu! Mimogrede lahko še kaj zalezeš ...«

Počasi sem se vračal po gozdni stezi in motril okolico. Trava je bila mokra od jutranje rose, tako da je bil moj korak še tišji. Bližal sem se vasi in misli so mi začele uhajati v prihajajoči dan. Naenkrat sem obstal – srna?! Žival je stala v visoki travi pred menoj in me gledala. Zagledala me je prej, kot sem jaz njo. Nekaj časa sva negibno stala in se gledala. Počasi sem dvignil puško in skozi strelni daljnogled poskušal ugotoviti, kaj stoji pred mano. Takoj sem opazil kratka rogova v mahu med uhljema. Ampak vse skupaj se mi je zdelo zelo čudno. Gumbar z nenavadno debelima, kratkima

Foto: Janko Skok

Takšna je bila glava rogate srne takoj po uplenitvi.

rogovoma, a z glavo, ki ni spominjala na moško, lanščakovo. Pomislil sem: »Čuden gumbar si, ampak nekakšen gumbar si;

rožička pa bi moral imeti že očiščena.« Odločil sem se za odstrel in žival je padla v ognju. A glej, to ni bil lanščak – gumbar, ampak

srna; srna z rogovoma! Nisem se mogel načuditi igri narave. Nekje sem prebral, da so že uplenili srno z rogovi. Redko, a se zgodi. In očitno se tudi je ...

Uplenjeno srno si je z velikim zanimanjem ogledal naš preglednik, izkušen lovec **Josip Gardina - Pino**. Tudi on je začuden dejal, da kaj takega v svoji skoraj petdesetletni lovski karieri še ni videl. Bila je starejša (2+) srna, ki ji rogova očitno nista nikoli odpadla ali ju ni še nikoli očistila.

Diana nas včasih – nekatere redke izbrance – obdari z nenavadno lovsko trofejo, uplenitvijo in dogodivščino. Mene je očitno za moj devetintrideseti rojstni dan obdarila kar z vsem hkrati. Zato sem se boginji Diani najlepše zahvalil in sem ji še vedno hvaležen.

Janko Skok,
LD Izola

Lepše in varneje do lovskega doma LD Logatec

Lani poleti smo lovci **Lovske družine (LD) Logatec** 2. julij namenili druženju. Tisti dan smo dopoldan priredili strelsko tekmo, po njej piknik, hkrati pa smo obeležili tudi novo pridobitev pri našem lovskem domu – ureditev »klanca« do lovskega doma, položenega z asfaltom, ki zagotavlja večjo varnost, lepši dostop, predvsem pa lažje vzdrževanje.

Lovci smo družabni ljudje, zato so si naši predniki že pred leti začeli tedaj še v oddaljenem Lomu, ko ni bilo tako lepih in udobnih poti, graditi svojo lovsko kočo. Graditi so jo začeli leta 1960 in jo 1. maja leta 1961 slavnostno predali namenu.

Čas neizmerno hitro teče naprej. Skozi Lom je stekla avtocesta, do tedaj težko dostopne gozdove okrog Loma pa so sčasoma prepredle široke gozdne vlake in kamionske ceste. Prišel je dan, ko so lovci spoznali, da je koča postala premajhna. Leta 1983 so sklenili, da bodo staro kočo adaptirali in povečali v sodoben lovski dom v pravem pomenu besede. Leta 1984 so stekla dela ter se nadaljevala v letih 1986 in 1987, ko je bila do našega doma napeljana elektrika.

Tako smo dobili lep lovski dom, kjer se pogosto srečujemo, v njem imamo sestanke, ob njem piknike. Generacije prej in naša generacija je in ves čas lepo skrbi za dediščino naših prednikov. V letu 1999 smo zakopali temelje za prizidek in v naslednjih letih zgradili zbiralnico za uplenjeno divjad, kurilnico, WC, v nadstropju pa

Foto: Čedomir M. Vučič

Lovski dom zdaj

lično lovsko sobo. Od takrat nam je pot do lovskega doma praktično postala vsakodnevna. Uplenjeno divjad smo začeli sprejemati v njem. Tudi povpraševanje po našem lovskem domu je postajalo vse večje, vzdrževanje in skrb za cesto do njega pa vse zahtevnejša. Pred leti se je začela rojevati misel o ureditvi »klanca«, kot smo ga poimenovali. Lani februarja smo se na občnem zboru in na pobudo starešine **Vinka Vidmarja** enotno odločili in sklenili, da bomo klanec asfaltirali. Najbolj problematičen del ceste je sedaj urejen, pot do doma pa lepša. Poseg je bil obsežen in zahteven, saj ja bilo treba cestišče ustrezno pripraviti. Lično smo pridobili še parkirni prostor pred drvarnico in popravljeno vlako od doma do naše senožeti.

Ob tej priložnosti se je starešina **Vinko Vidmar** iskreno zahvalil

predvsem našemu članu **Bojanu Jeršinu**, da je dovolil poseg na svojem zemljišču, **Rajku Žaklju**, prav tako našemu članu, da je prek svojega podjetja **Logatčan, d.o.o.**, brezplačno prispeval strojna dela s tovornjakom in bagrom, **KPL** za asfaltiranje, še posebno **Slavku Rupniku** za opravljena dodatna dela, ki niso bila zajeta v ponudbi, **Robiju Trevnu** in njegovemu podjetju **Treven, d.o.o.**, za darovanje materiala za dela, potrebna pred asfaltiranjem, **ter nenazadnje vsem članom lovške družine**, ki so na kakršenkoli način pripomogli k uresničitvi velikega projekta, ki si ga lahko štejemo v čast. Najstarejši član LD Logatec **Zvone Puppis** je simbolično prerezal trak in tako cesto predal svojemu namenu. Logaški lovci smo zopet dokazali, da lahko skupaj veliko zmoremo.

Čedomir M. Vučič

Foto: Osební arhiv Čedomirja M. Vučiča

Odprtje lovske koče 1. maja 1961

Kos – delni albin

V reviji *Lovec* sem že večkrat zasledil poročanja o belični ali albinistični srnjadi. Albin je človek ali žival, ki mu primanjkuje pigmenta, za kar je vzrok redka genska bolezen. Pigment sicer daje barvo koži, lasem, dlaki ali perju. Perje albino ptic je po navadi povsem belo in se največkrat pojavlja pri vranah, golobih in kosih. Sam sem imel priložnost opazovati dvakrat delnega albina – kosa (*Turdus merula*). Prijatelj me je povabil na fotografiranje osebka v Bistrici pri Trzinu leta 2004. Lani pa smo se z družino 1. julija mudili v Radovljici in pri športnem parku naključno zagledali takega kosa. Ko ugledaš črno belo pisanega odraslega kosa, ti začne srce hitreje biti, saj se zaveš, da so taka opazovanja zelo redka.

Da se taka motnja udejanji, mora osebek podedovati dve kopiji okvarjenega gena – po enega od vsakega od staršev. Pri ljudeh

Vse foto: Boris Kozinc

Tržičan: kos iz Bistrice je imel belo liso le na vratu.

se to zgodi le enkrat na 20.000 rojstev. Pri živalih je to še veliko redkeje, saj imajo osebk s to bo-

lezljivo v naravnem okolju malo možnosti, da spolno dozori. Ker nimajo naravne varovalne

barve, jih plenilci navadno veliko hitreje opazijo in uplenijo. Perje naj bi bilo tudi bolj krhko in se hitreje obrabilo. Posebno slabši vid zelo vpliva na možnost boja za obstanek v naravi in s tem na daljše življenje.

Pri opazovanju v Radovljici je bilo zanimivo, da je odrasel kos krmil mladiče v košati smreki. Torej ga je samica izbrala za partnerja kljub nenavadni obarvanosti. Samice se prav pri izbiri najbolj ravna po obarvanosti in vpadljivem vzorcu perja, ki je odraz telesne kondicije samca. Zanimalo me je, kakšni bodo mladiči. Glede na opisano genetiko je bilo izjemno malo možnosti, da bi tudi mladiči imeli delno pomanjkanje melanina, ki normalno obarva perje. Končno sem po štirinajstih dneh opazovanja in fotografiranja opazil enega samega speljanega mladiča – pričakovano, povsem normalno obarvanega.

Boris Kozinc

Odrasel kos: delni albin

Oko: delno belo je obarvano tudi oko, kar poslabša vid ptice.

Z mladičem: pričakovano je bil mladič normalno obarvan.

IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

ZAJCA JE TREBA IZTREBITI!

V minulemu stoletju med obema svetovnima vojnama slovensko časopisje ni veliko poročalo o lovstvu in takratni lovski organizaciji. *Slovenski narod* je z naklonjenostjo pozdravil ustanovitev **Slovenskega lovskega kluba** leta 1907 in potem občasno še priobčil kakšno poročilo o delovanju zelene bratovščine, in to v kontekstu vloge, ki sta jo igrala **Ivan Hribar** in dr. **Ivan Lovrenčič**. Katoliški *Slovenec* novi organizaciji ni bil naklonjen, a je bolj poredkoma vseeno objavil kakšno zanimivost iz lovskega logov. Enako velja za štajerski časopis *Slovenski gospodar*. V njem smo izbrskali zanimivo novico dopisnika iz **Sv. Ruperta** v Slovenskih goricah, ki je 3. aprila 1940 poročal, da so zajci v sadovnjakih povzročili pravo razdejanje in naj oblasti sprejmejo učinkovite ukrepe. Dopisnik je zapisal: »Sedaj, ko je skopnel sneg in človek malo pogleda po naši župniji, po sadonosnikih, ga lahko srce zaboli, tako žalostno izgledajo. Sadna drevesa, tudi 10–15 let stara, so od zajcev ogolodana do uničenja. Marsikateri sadjar se je razjokal, videč uničenje svojega dolgoletnega truda. Pa bo mogoče rekel kak zajci zagovornik, da naj bi imeli žične mreže okoli dreves. Saj smo jih imeli, pa kaj je to pomagalo, če je pa zlodej v zajčjem kožuhu radi visokega snega uničeval drevesa tudi od zgoraj navzdol. Kdo naj izmeri ali kdo proceni to neizmerno škodo,« se je spraševal dopisnik. Zato so sadjarji iz tistega dela Slovenskih goric, kjer je sadjarstvo še vedno pomembna kmetijska panoga, od oblastnih organov **Dravske banovine** zahtevali, naj sprejme uredbo, da bo »obvezno tudi zajca poškrpiti s svincom vsakomur in ob vsakem času, da se tudi ta škodljivcev naših sadonosnikov brezobzirno zatre«.¹

Ker je bila zima 1939/1940 huda in je zapadla debela snežna odeja, so zajci nasploh povzročili občutno škodo v vinogradih in sadovnjakih. Kmetje so se pritoževali povprek in počez ter terjali od oblasti Dravske banovine učinkovito ukrepanje. **Kmetijska zbornica Dravske banovine** je pripravila celo predlog sprememb lovskega zakona, s katerimi bi bilo treba v vseh občinah z razvitim vinogradništvom in sadjarstvom po predhodnih sklepkih občinskih odborov zajca iztrebiti. To je bil neverjetno radikalen predlog, s katerim je želela zbornica doseči odpravo lovopusta na zajca. Od lovskega upravičencev so zahtevali (lastniki ali zakupniki lovišč), naj storijo vse, da bi zajca čim prej iztrebili. Če tega ne bi storili sami, lahko »upravno oblastvo odredi tudi pogon na zajce. V tem primeru nosi stroške iztrebljanja zajca lovski upravičenci«.

Zveza lovskega društva Dravske banovine, ki jo je vodil dr. **Viljem Krejčič**, se je na tako zahtevo Kmetijske zbornice hitro odzvala in o problematiki sprožila razpravo v **Osrednji zvezi lovskega združenja Kraljevine Jugoslavije** v Beogradu. Pristojnim organom so posredovali načelno stališče in strokovne razloge proti sprejemanju rigoroznih ukrepov zoper zajca, kot je predlagala Kmetijska zbornica. Vodstvo Osrednje zveze lovskega združenja Kraljevine Jugoslavije, v katerem je bila vidna vloga slovenskih predstavnikov, je v obrazložitvi nanizalo vzroke za škodo, ki so jo v omenjeni zimi povzročili zajci. Bila je visoka snežna odeja, zelo nizke temperature in nato še dež in megla, ki sta povzročila ledeno skorjo na snegu. »Ta poledica je onemogočila divjadi, da bi prišla do vode in s tem povzročila, da so zajci iskali vegetabilno mokroto v lubju mladega drevja. Žled je prekril tudi drevje, kar je skupaj z mrazom in debelo snežno odejo povzročilo v vinogradih in sadovnjakih ogromno škodo, kakršne že dolgo ne pomnimo. Predlagani ukrep popolnega iztrebljanja zajca bi pripomogel, da bi se prav gotovo in povsem uničila cela panoga narodnega gospodarstva – lov,«, so zapisali v obrazložitvi stališče lovske organizacije. »Osrednja zveza je mnenja, da je treba predloge Kmetijske zbornice Dravske banovine, ki niso niti obrazloženi, odkloniti kot neutemeljene in nepotrebne,«² so še dodali.

Pripravi: dr. **Marjan Toš**

¹ Slovenski gospodar, letnik 72, št. 14 z dne 3. 4. 1940. Dopisnik iz Sv. Ruperta, ki žal pod poročilom ni podpisan, je bralce seznanil z ukrepi zoper kaparku, ki je sadjarjem povzročal škodo in so morali proti njemu obvezno škropiti. V tem kontekstu je izpostavil škodo zaradi zajcev in malo humorno zapisal, naj se jih »škropi s svincom«. Sv. Rupert je bil samostojna občina, po drugi vojni pa se je preimenoval v Voličino, ki je zdaj del Občine Lenart v Slovenskih goricah.

² Lovec, XXVIII, 80–91.

Foto: Marjan Toš

V Pesniški dolini je bilo v minulemu stoletju še veliko zajcev.

OKUSI NARAVE

Lovci - vinarji:
Stanislav Korasa - Stani

Stanislav Korasa, čigar predniki so se v začetku 19. stoletja s priimkom Corassa priselili v Gabrje nekje s Tirolskega, je lovec **Lovske družine** (LD) **Trdinov vrh** in vinogradnik v Gabrju pod Gorjanci. Korasa je eden od številnih vinogradnikov znotraj vinorodnega okoliša Dolenjske, katere vinsko perlanico in svetovno posebnost predstavlja cviček. Korasa ima dva vinograde in dve zidanici, v katerih poleg cvička zorijo še druga čudovita dolenjska vina – modra frankinja, sauvignon, dišeči traminec ... Je torej eden tistih Dolenjcev, ki s svojim vinogradom in zidnico sooblikujejo vinsko podobo Dolenjske in predstavljajo pomembno prvo dolenjske identitete. Le kje na svetu boste našli deželo, v kateri živijo ljudje s tolikšnim številom lastnih vinogradov in zidanic z lastnim, domačim vinom? Prepričan sem, da nikjer.

Stanislav, zaposlen v novomeški farmacevtski tovarni **Krka**, je član **Društva vinogradnikov Janez Trdina Brusnice Gabrje**, ki letos obhaja 25-letnico svojega obstoja in ki skupaj z drugimi enaintridesetimi društvi in več kot 5000 organiziranimi vinogradniki tvori **Zvezo društev vinogradnikov Dolenjske**. Je eden od najbolj aktivnih članov društva, ki se v svojem četrtsotletnem obstoju med drugim ponaša s prvim premičnim hramom ter s kar dvema naslovoma **kralja cvička** (kralj cvička je najbolje ocenjen cviček na ocenjevanju vin v okviru vsakoletne prireditve **Teden cvička**) in dvema nazivoma **ambasador cvička** (ambasador cvička je častni naziv za posebne zasluge zaslužnim promotorjem cvička).

Korasa je med člani lovske družine in vinogradniškega društva cenjen in spoštovan tovariš, ki vestno izpolnjuje svoje društvene obveznosti in je vedno pripravljen pomagati sodelavcem, pri čemer ga krasi težnja k popolnosti. Svoje znanje in izkušnje, ki si jih je pridobil v novomeški tovarni, s pridom uporablja tudi pri kletarjenju vin in izdelovanju kletarskih pripomočkov z mnogimi lastnimi inovacijami. Tako ni naključno, da so ga člani vinogradniškega društva imenovali tudi za laboranta pri meritvah in pokušanju njihovih vin. Na ocenjevanju vin s kakovostjo redno posega v sam vrh, bodisi na društvenem ocenjevanju ali ocenjevanju najboljših dolenjskih vin v okviru prireditve **Teden cvička**. Na leto pridelava približno 3000 litrov različnih vin, od katerih nekaj malega proda prijateljem, preostalo spijejo doma, še več pa njegovi lovski in drugi prijatelji.

Korasa je vedno tam, kjer se kujejo nova dognanja in novi uspehi. Podobno kot v društvu vinogradnikov je aktiven tudi v gasilskih vrstah domače vasi pa tudi gasilske enote Krkine tovarne. Njegovo tehnično znanje in izkušnje so nemalokrat pomembno prispevale tudi k uspešni preobrazbi LD Trdinov vrh iz nekoč uboge lovske srenje v eno najnaprednejših lovske družin v Sloveniji.

Kar zadeva sam lov, je Stanislav več desetletij bolj kot ne spadal v tisto kategorijo, ki jo označujemo kot skupino nedeljskih lovcev. Pri tem se je dobro zavedal starega in globokoumnega pregovora: »Jaga – rit naga.« Delo v tovarni in na domači kmetiji, gradnja nove hiše, zidanice in drugih objektov ter skrb za družino – vse to je imelo v njegovem življenju prednost pred večjo lovsko aktivnostjo. Zdaj pa, ko je v svojem življenju postoril vse in še več, kar se pričakuje od marljivega Podgurca, pa najde vedno več časa za lov in druženje s svojimi lovskimi prijatelji v domači lovski družini pa tudi na lovih v kočevskih hribih. V sebi odkriva vedno nove veščine, ki so lastne samo lovcem s posebnimi instinkti. Vedno pogostejše se mu dogaja, da uživa na lovu v zarji prebujajočega se dne v oazi ptičjega koncerta in božjega lovskega stvarstva, prav tako pa tudi, da pod njegovim strelom v polnem drncu obleži ščetinar. Iz njegovega mesa je Stanislav prav letos naredil svojo prvo divjačinsko salamo, s katero se bo v kratkem pomiril z drugimi na slovenskem III. **Ocenjevanju divjačinskih salam** v Gadovi Peči.

Ivo Kuljaj

Stanislav Korasa - Stani

Foto: Ivo Kuljaj

Vrste Lovske družine (LD) Grad - Kuzma je 20. oktobra 2022 zapustil naš **Roman Vergan**. Bil je čudovit lovski tovariš, nepopovljiv človek. Z veliko odgovornostjo se je loteval vsakega dela. Verjel je v dobro, pravičnost, nezlagano prijateljstvo in gojil brezpogojno ljubezen do narave. Znal se je veseliti majhnih stvari in pokazati pozitivna čustva. Težave v življenju je premagoval z vero v dobro, ki ni pri njem nikoli zastala.

Roman se je rodil 29. januarja 1932 v vasi Popetre v slovenski Istri kot najmlajši med osmimi otroki. V številni družini je okusil veliko gorja, socialne stiske in pomanjkanje. Ko je bil star komaj štiri leta, mu je umrl oče, kar je v družini samo še poslabšalo že tako težke življenjske razmere. Okusil je tudi vsa grozodejstva druge svetovne vojne, vključno s požigom rojstne domačije in vasi. Za razliko od njegovih najstarejših bratov, ki sta bila mobilizirana v italijansko vojsko in sta se pozneje priključila partizanskim odredom, je Roman ostal doma, a ne za dolgo. Z družino so ga vključili v obnovo domovine. Leta 1948 se je udeležil mladinske delovne akcije pri gradnji železniške proge Bosanski Šamac-Sarajevo.

Leta 1950, ko je postal polnoleten, se je zaposlil pri Ministrstvu za notranje zadeve. Po opravljenem začetnem usposabljanju v Begunjah ga je pot pripeljala v Črenšovce v Prekmurju. Po dveh letih je prevzel mesto komandirja v Gradu, nato v Rogašovcih, avgusta 1971 pa je bil na lastno željo premeščen na Postajo Milice v Mursko Soboto, kjer je bil imenovan za vodjo izmene v stalni službi Uprave javne varnosti (UVJ) in je to zadolžitev opravljal vse do upokojitve leta 1982. V času osamosvojitvene vojne je bil vpoklican v rezervno sestavo Policije. Bil je tudi član društva Sever. Za dobro opravljanje poklicnih zadolžitev je prejel državna odlikovanja in službena priznanja: medaljo dela, red dela s srebrnim vencem, zvezno plaketo varnosti, zlati znak za posebne zasluge za varnost, srebrni znak osamosvojitve ...

Še kot miličnik je spoznal svojo življenjsko sopotnico Anico in se poročil z njo. Življenje sta jima zapolnila otroka Mojca in Branko. Vikend, zgrajen pri Gradu, in lepa okolica sta jim nudila prijetno mesto za preživljanje prostega časa, družinsko srečo. Poleg službenih in družinskih obveznosti se je Roman rad družil s prijatelji in lovskimi tovariši.

Veliko časa je namenil tudi lovišču in skrbi za divjad, saj je čutil ljubezen do narave že od otroštva. V LD Grad - Kuzma se je včlanil leta 1967, opravil lovski izpit in že naslednje leto prevzel funkcijo tajnika v lovski družini za več mandatov (od 1968 do 1972, od 1975 do 1982, od 1986 do 1992). Sledile so še druge zadolžitve. Predsednik disciplinske komisije je bil od 1972 do 1975, od 1998 do

2002 in od 2010 do 2014. Bil je tudi mentor lovskim pripravnikom in vodja lovskega revirja. Veliko časa in dela je vložil v lovsko zavetišča; najprej v obnovo gozdarske koče v Dolici, ki smo jo preuredili v skromen prvi lovski dom, nato leta 1999 v nakup zemljišča in gradnjo novega lovskega doma v Kuzmi. Kljub že visoki starosti je še vedno ohranjal svojo osebno vitalnost in pripravljenost poprijeti za vsako delo. Če je bilo potrebno, je stopil v zbor gonjačev in se podal v najzahtevnejše dele lovišča. Poleg telesnih moči je Roman znal poskrbeti tudi za bistrost duha, odkrito kritičnost in veljal za avtoriteto.

V okviru območne Zveze lovskih družin (ZLD) Prekmurje je bil več mandatov član Pravno-statutarne komisije (od 1986 do 1996) in leta 1983 pobudnik ustanovitve Lovskega pevskega zbora ZLD Prekmurje, katerega aktiven član je bil vse do zadnjega dne življenja. Koliko časa, energije, znanja in sposobnosti je Roman vložil v prid lovstva, potrjujejo številna odlikovanja in priznanja: Gallusovo priznanje, plaketa za lovsko kulturo Lovske zveze Slovenije (LZS) III. stopnje, znak za lovske zasluge, red LZS za lovske zasluge III., II. in I. stopnje. Poleg tega je prejel jubilejni lovski znak za 50 let neprekinjenega lovskega članstva.

Dragi Roman, življenjski čas, ki ti je bil odmerjen, se ti je iztekel. Skupaj smo doživeli veliko lepega, kar nam bo ostalo kot spomini na skupaj lepe preživete trenutke; ne čas in ne smrt jih ne moreta izbrisati. Toda kljub temu s tvojim odhodom ostaja v nas boleča praznina. To čutimo vsi: tvoji domači, lovci, pevci, prijatelji, znanci in drugi.

Dragi Roman, lovski tovariši smo ti hvala za ves naš skupni čas, ohranili te bomo v najlepšem spominu.

LD Grad - Kuzma - I. M.

Pod obronki Pohorja na pokopališču v Vuhredu je 9. februarja 2023 lovski rog naznanil zadnji brakado **Martina Krajnc**. V družbi številnih lovskih tovarišev smo našega najstarejšega in častnega člana pospremili na pot, postlano z zelenimi vejicami, v večna lovišča. Zgodba življenja, ki jo je spisal naš Martin, je pestra in polna dogodkov. Mnogo hudega je izkusil, nam je pripovedoval, a vse je jemal kot sestavino življenja, kar ga je naredilo pokončnega, z jasnim pogledom naprej, v nove začetke, zato smo mu prijatelji lovci zaupali in sledili.

Martin se je rodil 27. oktobra 1931 na Brdah v Šmartnu pri Slovenj Gradcu. V viharju druge svetovne vojne je tragično izgubil starše. Svojo srečo in zadovoljstvo je že kot pastirček našel v naravi, v gozdu, zato ni naključje, da je bil tudi njegov poklic tesno povezan z gozdom: postal je gozdar. Delo je vestno in odgovorno opravljal vse do svoje upokojitve.

V naše kraje med Pohorjem in Kozjakom je Martin prišel leta 1953. Zaposlil se je pri takratnem Gozdnem gospodarstvu Slovenj Gradec. V letih 1954/55, ko smo začeli graditi prvi lovski dom, je Martin že sodeloval z nami, čeprav je postal naš član leta 1958, ko se je stalno naselil v Vuhredu, kjer si je ustvaril družino in dom. Njegovo članstvo v Lovski družini (LD) Orlica - Vuhred je bilo v znamenju številnih aktivnosti in zadolžitev, ki jih je dosledno in vestno opravljal dobrih 60 let. Zato so mu bile v družini zaupane skoraj vse dolžnosti: štirinajst let je bil njen gospodar, revir na Šentvidu je vodil skoraj 30 let, v letih od 1985 do 2001 je bil dva mandata tudi član upravnega odbora. V zapisu za Zbornik ob

50-letnici lovske družine je Martin lepo opisal več kot 50-letna prizadevanja za gradnjo koče oziroma našega doma. Ob zadnji, tretji, po obsegu največji, je Martin, ki je bil v mandatu od 1987 do 1991 starešina, investicijo za gradnjo premaknil z mrtve točke in jo spravil pod streho. To izpričuje tudi zahvalna listina, ki smo jo Martinu izročili, ko je dopolnil 90 let življenja, polnega dosežkov. Hvaležnost in zaupanje v Martinovo delo sta bila izkazana tudi tako, da smo ga v letih od 1991 do 2009 kar štirikrat izvolili v nadzorni odbor. Njegovo strinjanje, oporo na bogate izkušnje, je pomenilo podporo za naše nadaljnje delo.

V vsem delovno bogatem obdobju je bil Martin tudi prijazen, a zahteven mentor pripravnikom. Prežet s pristno koroško lovsko tradicijo je kot mentor vzgojil številne mlajše lovce, ki se tudi sami odlikujejo kot pravični lovci. Kot izkušenega člana smo Martina leta 2001 imenovali v upravni odbor tedaj nove Koroške lovske zveze (LZ). Postal je častni praporščak zveze, dva mandata pa je bil uspešen vodnik lovskih turistov in promotor lovnega turizma ter član Komisije za lovni turizem pri Koroški LZ.

Martin je živel tudi s krajem, aktivno je deloval kot član Zveze združenj borcev za vrednote (ZZB) NOB Slovenije. Dva mandata je uspešno vodil Krajevno skupnost Vuhred in bil izvoljen za svetnika Občine Radlje ob Dravi. Več kot deset let je kot ustanovni član zgledno in odmevno vodil Turistično olepševalno društvo v Vuhredu. V prisposodbi povedano: njegova vsestranska prizadevnost in pridnost sta primerljivi s čebelicami v čebelnjaku poleg njegovega doma. Kot ljubiteljski čebelar je imel mnogo posnemovalcev, ki nadaljujejo to, naravi prijazno dejavnost.

Lovska zveza Slovenije je Martina na predlog LD Orlica - Vuhred odlikovala z vsemi odlikovanji, ki pritičejo lovcem v lovskih družinah, in mu izročila še jubilejni znak za 60 let članstva v lovski organizaciji. V zadnjem predlogu za red za zasluge I. stopnje, ki ga je prejel leta 2016, smo med drugim zapisali, da je kot revirni gozdar in lovski čuvaj svoje delo odlično usklajeval, ustvarjal dobre odnose med lovci, kmeti in gozdarji ter tako povečeval ugled naše lovske družine.

Martina bomo vedno cenili tudi zaradi njegovega izjemnega čuta za ohranjanje lovskih šeg in navad na eni strani, na drugi pa zaradi njegovih izrednih strokovnih in organizacijskih sposobnosti. Njegovo dobro začeto delo je seme, iz katerega rastejo naši zdajšnji uspehi.

LD Orlica - Vuhred - M.P.

Dopoldan 16. marca 2023 je člane Lovske družine (LD) Kobilje in sploh lovsko bratovščino v Prekmurju pretresla vest o smrti **Emila Fejenceka** st. Emil je bil član LD Kobilje

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Jože Puš, LD Veliki Gaber,
* 19. 3. 1932, † 21. 3. 2023.

Edvard Polanc, LD Sevnica,
* 7. 6. 1943, † 4. 4. 2023.

Ivan Fabjan, LD Jošt - Kranj,
* 7. 4. 1929, † 20. 3. 2023.

Janez Balanč, LD Jošt - Kranj,
* 4. 11. 1933, † 4. 11. 2022.

Milan Kočar, LD Jošt - Kranj,
* 8. 9. 1947, † 31. 12. 2022.

Tone Dermastja, LD Kamnik,
* 16. 9. 1942, † 8. 4. 2023.

Boštjan Kunc, LD Planina,
* 21. 1. 1970, † 22. 3. 2023.

Jakob Demšar, LD Šentjošt,
* 23. 7. 1940, † 13. 1. 2023.

Janez Merlak, LD Šentjošt,
* 5. 5. 1949, † 14. 3. 2023.

Franc Gržina, LD Zemon,
* 10. 5. 1954, † 16. 3. 2023.

Franc Valenčič, LD Grahovo,
* 7. 2. 1938, † 15. 3. 2022.

Branko Zemlič, LD Središče ob Dravi,
* 8. 6. 1950, † 12. 4. 2023.

Jožef Piško, LD Pristava,
* 16. 3. 1930, † 6. 3. 2023.

Jakob Štopfer, LD Gozdnik Griže,
* 7. 7. 1935, † 27. 3. 2023.

Stojan Ergaver, LD Hubelj Ajdovščina,
* 23. 1. 1942, † 27. 12. 2022.

Pavel Pirc, LD Zabukovje,
* 8. 6. 1950, † 4. 4. 2023.

Emil Štefančič, LD Brkini,
* 5. 6. 1952, † 19. 4. 2023.

Štefan Krebs, LD Kungota,
* 27. 11. 1954, † 18. 4. 2023.

Viljem Brečko, LD Laško,
* 27. 6. 1946, † 1. 5. 2023.

Marjan Križaj, LD Laze,
* 24. 3. 1956, † 14. 4. 2023.

Lovrenc Mačič, LD Prežihovo,
* 14. 6. 1935, † 7. 5. 2023.

Franc Bevič, LD Raša Štorje,
* 12. 8. 1939, † 30. 4. 2023.

Martin Komljanc, LD Veliki Podlog,
* 5. 11. 1946, † 31. 1. 2023.

Jožef Jurečič, LD Veliki Podlog,
* 8. 6. 1940, † 29. 3. 2023.

Franc Grebenc, LD Velike Poljane,
* 10. 10. 1932, † 16. 4. 2023.

Andrija Kovačič, LD Slovenj Gradec,
* 12. 5. 1960, † 17. 4. 2023.

Umrlim časten spomin!

od vsega začetka ustanovitve, saj je bil eden od ključnih posameznikov, ki so pomembno vplivali, da se je LD Kobilje v tistih pomladnih letih osamosvajanja slovenske države ločila od LD Dobrovnik. Emilovo življenje je bilo intenzivno, bogato in napolnjeno z ljubeznijo.

Zadnja leta smo vedeli za njegovo hudo in dolgotrajno bolezen. Kljub temu smo se veselili vsake kolikor toliko pozitivne informacije o izboljšani njegovega zdravstvenega stanja, ki smo jo prejeli od njegovih najbližjih. Na koncu je bolezen vendarle zmagala in nam ga iztrgala iz naših vrst v njegovem 90. letu življenja.

Emil Ferencek st. se je rodil 13. decembra 1932 na Kobilju. Vse svoje življenje je bil izjemno povezan s svojim rodnim Kobiljem, tako da ga ni nikoli prav zares zapustil. Izučil se je za gostinskega delavca in opravljal zahtevna dela v Hotelu Palace v Portorožu, v Zagrebu in v restavraciji Krona v Lendavi. Rad je imel svoj poklic in ga opravljal z veliko strastjo. Poleg poklica pa ga je vedno znova očarala neokrnjena narava v neposredni bližini rodne vasi. Ljubezen do narave in želja po ohranitvi naravnih zakladov ga je leta 1966 tudi pripeljala vrste zelene bratovščine. Od takrat je bil neprestano povezan z naravo, divjadjo in lovci. S svojim odgovornim delom v lovski družini je dokazoval svoje sposobnosti in odnos do narave in divjadi v njej.

Leta 1986 je postal lovski čuvaj, s čimer je nase prevzel tudi veliko dodatnih obveznosti in odgovornosti. Kar šest let – od leta 1978 do leta 1984 – je bil opravil funkcijo gospodarja LD Dobrovnik, od leta 1984 do leta 1986 pa funkcijo starešine. Poleg vseh aktivnosti, ki jih je opravljal v lovski družini, je ves čas skrbel tudi za podmladek, saj je bil od leta 1978 do leta 2014 vseskozi mentor mlajšim lovcem, na katere je prenašal svoje znanje, predvsem pa svoje bogate izkušnje.

Za vse požrtvovalno in odgovorno delo v lovski družini je prejel številna priznanja in pohvale. Od Lovske zveze Slovenije je prejel znak za lovske zasluge ter rede za lovske zasluge III., II. in I. stopnje. Leta 2017 smo mu izročili jubilejni znak za 50 let delovanja v lovstvu.

Emil je bil gonilna sila in požrtvovalen tudi pri mnogih delovnih akcijah, pri gradnji prež in krmišč v našem lovišču, še posebno pa pri gradnji oziroma obnovi našega lovskega doma. Ves čas njegovega delovanja v lovski družini so bila njegova prizadevanja namenjena predvsem skrbi za divjad, ohranitev in izboljšanje njenega življenjskega okolja. To je bila njegova najpomembnejša in prednostna dejavnost. Kot lovec je bil vedno dobrodošel in spoštovan med lovskimi tovariši in prijatelji. Sodelovanje z njim je bilo vedno izvrstno tako na lovih kot na vseh drugih lovskih druženjih. Zaradi prizadevnosti in predanosti lovski bratovščini ter še posebno LD Kobilje in strasti do lovstva kot celote je leta 2003 postal tudi častni član LD Kobilje.

Dragi Emil! Člani zelene bratovščine LD Kobilje se ti za vse tvoje delo in požrtvovalnost, ki si ju namenil lovstvu in divjadi, iskreno zahvaljujemo. Prav tako se ti zahvaljujemo za iskreno prijateljstvo, ki se je sklopo med nami v mnogih letih, ko smo se srečevali pri vseh lovskih aktivnostih. Pogrešali te bomo!

LD Kobilje – R. Ž.

V Lovski družini (LD) Dravinja - Majšperk nas je 12. marca 2023 pretresla žalostna vest, da nas je zapustil naš dolgoletni prijatelj, lovski tovariš in naš najstarejši član **Anton Jager**.

Zvonko, kot smo ga klicali v naših lovskih vrstah, bi poleti dopolnil častitljivih 93 let (rodil se je namreč 8. julija 1930). Vedeli smo, da so ga odpeljali v bolnišnico zaradi pljučnice, niti pomislili pa nismo na najhujše, saj smo ga prej srečevali v bližnji trgovini, kamor se je pripeljal s svojim avtomobilom in bil vedno vedrega obraza.

Zvonko se je rodil v kmečki družini. Vse življenje je preživel na Ptujski Gori, v enem najlepših predelov Haloz. Njegov svet je bil vedno zapolnjen z delom in s prizadevanjem, da uredi topel dom zase in za svojo družino. Kot mlad terenski delavec takratnega Elektra Maribor je dobro poznal celotno haloško pokrajino. Takrat v lovišču še ni bilo opaziti posledic spreminjanja narave zaradi melioracij, gradnje infrastrukture in vseh drugih človekovih posegov v naravo, kar se dandanes tako zelo negativno odraža na zastopnost male divjadi. V lovišču LD Dravinja - Majšperk je mala divjad ogrožena do take stopnje, da je je le še za vzorec, ponekod pa je sploh ni več.

Kot lovski pripravnik se je pridružil LD Dravinja - Majšperk leta 1954, lovski izpit je opravil leta 1958. Redni član lovske družine je bil do leta 2008, od tedaj je bil častni član. Od leta 1975 do leta 2005 je v lovski družini odgovorno in zavzeto opravljal funkcijo računovodje in blagajnika: polnih 30 let! Prav toliko časa je bil tudi član upravnega odbora. V tistem obdobju je lovska družina zgradila svoj lovski dom, ki je zdaj prelep prostor za naša druženja in vse lovske aktivnosti.

Zvonko bo starejšim lovcem ostal v spominu kot marljiv, iskren in pri vseh akcijah s prijetnim hudomušnim nasmehom vedno pripravljen pomagati. Zaradi zdravstvenih razlogov je zadnja leta opešalo tudi njegovo delo v lovski družini. Nikoli ni bil lovec, ki bi mu bila prvenstvena želja odstrel. Bolj si je prizadeval za upravljanje z divjadjo in zdravo preživljanje prostega časa v lovišču. Marsikateri sončni vzhod je pred odhodom v službo pričakal na visoki preži v miru in opazoval divjad.

Ni bil aktiven samo kot lovec, vključeval se je tudi v delovanje lokalnega okolja, Krajevne skupnosti Ptujška Gora in v širšem prostoru ta-

kratne Občine Ptuj. Tudi v omenjenih okoljih je deloval predvsem kot lovec in budno skrbel za ugled lovcev. Zato ni naključje, da je bilo njegovo delo opaženo tudi zunaj lovske družine.

Lovska zveza Slovenije (LZS) ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge III. in II. stopnje. Lovska družina ga je odlikovala z družinskim priznanjem, za 60 let lovskega članstva pa je prejel jubilejni znak LZS.

To je le kratek zapis o človeku, prijatelju in solovcu, ki smo ga izjemno spoštovali in cenili. Ostal nam bo najlepši in trajen spomin nanj. Zvonko, počivaj v miru!

Člani LD Dravinja - Majšperk izrekamo družini in sorodnikom našega pokojnega Zvonka iskreno sožalje.

LD Dravinja - Majšperk – F. M.

V Lovski družini (LD) Čepovan je 4. februarja 2023 zaokrožila žalostna vest, da je umrl **Jože Winkler**, najstarejši član glede na lovski staž v lovski družini.

Jože se je rodil 21. julija 1940 in je poleti leta 2020 praznoval 80-letnico še čil in vesel, pa tudi do konca lanskega leta je še vedno opravljal delo družinskega preglednika uplenjene divjadi (1974–2023).

Kot se vsem ljudem v poznih letih pojavijo zdravstvene težave, so se pokazale tudi pri Jožetu. Bile pa so take, da mu boginja lova Diana ni mogla več pomagati, zato ga je poklicala k sebi v večna lovišča.

Jože je lovski izpit opravil leta 1964 in je bil vse do svoje smrti zvest član LD Čepovan. V svojem lovskem stažu je opravljal vse funkcije in dela v družini. Bil je kolegalen in priljubljen, zgovoren, včasih celo odrezav, vedno pa je imel pripravljeno trohico humorja.

Lovci, ki smo ga obiskali za njegov 80. rojstni dan, smo mu zaželeli, da bi ostal še dolgo med nami; želja je bila le delno uslišana.

Spoštovani lovski tovariš Jože, ob tvojem odhodu iz naših vrst ti lahko želimo le mirno spanje v večnih loviščih. Spomin nate, Jože, bo med nami tako pristen in močan, da bo trajal večno!

LD Čepovan – L. S.

Ko se je prvi mesec letošnjega leta iztekal, smo se 24. januarja 2023 seznanili z žalostnim dejstvom, da se je za vedno poslovil naš dolgoletni član Lovske družine (LD) Trebelno, izreden in požrtvovalen lovski tovariš **Franc Mrvar**.

Franc se je rodil v kmečki družini 11. junija 1938 v Bitnji vasi pri

Trebelnem. Že v rani mladosti je kazal veliko pripadnost neokrnjeni naravi in navdušenje nad živalskim svetom. To ga je vodilo v odločitve, da se je pri dvainvajsetih letih včlanil v LD Trebelno. Leta 1962 je opravil lovski izpit. Neprekinjeno je bil 62 let zvest član zelene bratovščine. S svojo značajsko odločnostjo, vizionarskim pogledom, znanjem, naprednostjo in občutkom za delovanje v društvenih dejavnostih in željo za boljši jutri je pustil v okolju, kjer je deloval, neizbrisno sled klenega in predanega človeka.

V osemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko smo lovci kupili zemljišče za gradnjo lovskega doma in potrebne infrastrukture (zemljišče je bilo skoraj v celoti plačano s prispevki članov), se je Franc zavzel in s svojim prijateljem uspel priskrbiti lesen objekt, ki nam je dolga leta služil kot lovski dom. Zavzemal se je za ureditev strelišča in bil prav tako nepogrešljiv pri ureditvi cestne povezave do lovskega doma.

Franc je bil vedno zagovornik reda in discipline. Zanj je bilo prvenstveno: dober, pristni medsebojni odnos in zvest, da je v slogi tudi moč. Zelo rad je prihajal na skupne love. Na zboru je člane vedno pozdravil z lovskim rogom.

Kot ugleden lovec je v naši lovski družini opravljal različne funkcije. V obdobjih 1975–1979, 1994–1995 in 2007–2010 je bil član nadzornega odbora, v obdobju 1984–1988 pa predsednik nadzornega odbora. V letih 1980–1984 in 1988–1994 je bil starešina lovske družine. Za svoje marljivo in zavzeto delo je od lovske družine prejel zahvale, Lovska zveza Slovenije pa ga je leta 1985 odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje. Za vsa dolga leta aktivnega članstva v lovski družini je leta 2014 prejel srebrni jubilejni znak, leta 2021 pa zlati jubilejni znak za 60 let članstva v lovski družini.

Dragi Franc, LD Trebelno ti je zelo hvaležna za tvoj odnos do divjadi in slovenskega lovstva, saj si s svojim delovanjem zapustil neizbrisen pečat. Ohranili te bomo v lepem spominu kot vzornega lovskega tovariša. Mirno počivaj, dragi Franci!

LD Trebelno – M. R.

Žalostna novica, da je vrste Lovske družine (LD) Mislinja za vedno zapustil in se preselil v večna lovišča naš dolgoletni in ustanovni član **Anton Turčnik**, po domače Stramški Tone, kot smo ga poznali lovci, nas je presenetila 18. marca 2023.

Tone se je rodil 3. junija 1932 v Veliki Mislinji kot sedmi od enajstih otrok na kmetiji Pri Stramčniku očetu Jožetu in materi Mariji. Tudi mladost je skupaj z brati in sestrami

preživel na kmetiji. Osnovno šolo je obiskoval v Šentilju pod Turjakom v takratni nemški šoli, drugi del pa nadaljeval po osvoboditvi v tamkajšnjem kraju.

Otroštvo je preživel v času druge svetovne vojne in tudi v življenju po vojni mu ni bilo lahko. Doma je moral prijeti za vsa dela na kmetiji, in to brez kakršnih koli strojev. Delo je opravljal na kmečki zemlji in v gozdu. Kot pridnemu in marljivemu otroku mu je oče Jože obljubil kmetijo in to pozneje uresničil. Kmetija je obsegala dve tretjini gozda in le tretjino travnikov in njiv. Ker se takrat ni bilo mogoče preživljati samo s kmetijstvom, se je Tone leta 1964 zaposlil v gozdarskem obratu kot gozdni delavec. Po nekaj letih si je poiskal službo v Tovarni usnja v Slovenj Gradcu, nato na železnici, zadnja njegova zaposlitev pa je bila v trgovskem podjetju Era – Velenje, kjer se je zaposlil kot skladiščnik in blagovni manipulant. Kljub delu na domači kmetiji je hodil službovat do leta 1996, ko je odšel v zasluženi pokoj.

Leta 1979 je spoznal svojo Mojco, s katero sta si zgradila novo hišo. Po njeni smrti, leta 2015, je spoznal prijateljico Marijo, ki mu je pomagala na kmetiji in skrbela zanj vse do sobote, ko se je končala njegova življenjska pot. Že nekaj let pred smrtjo je Anton svojo kmetijo podaril nečaku Jožetu Mežnarcu, ki mu je v zahvalo zagotavljal vse potrebe in izpolnil vse želje.

Še kot mladenič, sploh pa po osvoboditvi, je Tone hodil s svojim očetom na lov. Vzljubil je pohorske gozdove in divjad v njih. Leta 1951 se je vpisal v lovske vrste kot pripravnik in že leta 1952 opravil lovski izpit. Leta 1954 je bila ustanovljena nova LD Mislinja in tedaj se je kar nekaj lovcev prepisalo iz sosednje lovske družine v LD Mislinja. Med njimi je bil tudi Tone in tako je postal eden od ustanovnih članov zdajšnje LD Mislinja. Mislinjski lovci smo z njegovim slovesom izgubili še zadnjega ustanovnega člana naše lovske družine.

Tone je v LD Mislinja od leta 1954 do leta 1958 opravljal funkcijo blagajnika, od leta 1958 do leta 1962 je bil kronist, od leta 1962 do leta 1964 pa član disciplinske komisije. Vsa leta je bil organizator skupnih lovov, z motorno žago in s svojim znanjem je gradil lovske preže in objekte. Po očetovi smrti, ko ni mogel biti več tako aktiven zaradi kmečke in delovne preobremenitve, se je nekoliko odmaknil od aktivnosti v LD Mislinja, a je še vedno skrbel za divjad v bližini svojega doma. Kolikor mu je dopuščal čas, je še vedno gradil načrtovane lovsko-tehnične objekte v lovišču. Čeprav mu je velika parkljasta divjad na posestvu večkrat naredila veliko škodo, je znal potrpeti in ni nikoli od lovske družine zahteval odškodnine. Je pa včasih rad izrekel kakšno pikro zaradi škode. Lovski tovariši smo ga znali potolažiti in tako zgradili dobre medsebojne odnose.

Toneta so Lovska zveza Slovenije, Koroška lovska zveza (LZ) in LD Mislinja večkrat odlikovale za njegov trud in prizadevnost. Prejel je znak za lovske zasluge in zlati znak za lovske zasluge. Prejel je tudi jubilejne znake za 40, 50, 60 in 70 let članstva v lovski organizaciji. Koroška LZ ga je odlikovala z znakom OLZ II, LD Mislinja pa mu je izročila priznanja ob 70., 80., 85. in 90. jubileju.

Kljub veselju do lova se je Tone počasi vedno manj udeleževal skup-

nih srečanj. Le nekaterim lovskim prijateljem je ob obiskih potarnal o svojih bolezenskih težavah, ki jih je imel. Kljub vsemu mu je življenje vendarle podarilo visoko starost, več kot 90 let.

Dragi Tone, sam si dobro poznal naravo, zato veš, da veliko daje, a včasih tudi kaj vzame. Tebi je lani začela jemati moč in energijo, vendar si se boril še naprej. Zaradi oslabelosti si moral v bolnišnico Slovenj Gradec, kjer si 18. marca 2023 za vedno zaspal. Pohorski gozdovi,

ki si jih 90 let tako zelo ljubil in občudoval, in mi te bomo pogrešali!

LD Mislinja – J. S.

Narisiel: Milon Samar

Sestanek Mednarodnega združenja krvosledcev (ISHV)

Mednarodno združenje krvosledcev (ISHV) je bil 25. marca 2023 v Nemčiji v mestu Rüdeshheim am Rhein, organiziran pa je bil za predstavnike vzreje v klubih, ki so člani in pridruženi člani ISHV. Med pridružene sodi tudi **Državna vzrejna komisija (DVK) za barvarje pri Kinološki zvezi Slovenije**. Ugotovitve in sklepi sestanka so zato pomembni za vse članice in pridružene članice ISHV, ker na sestanku obravnavajo novosti in aktualno problematiko pri vzreji in delovnih preizkušnjah barvarjev. Hkrati smo imeli pred sestankom upravnega odbora ISHV, ki sprejema nove člane, tudi možnost predstaviti naš na novo ustanovljeni **Klub hanovrskih in bavorskih barvarjev Slovenije**. Zaradi pomembnosti tematike so se sestanka udeležili predsednik DVK **Bojan Deberšek** in tajnik DVK **Jožef Verčko**, predsednik novo ustanovljenega Kluba hanovrskih in bavorskih barvarjev Slovenije **Srečko Mumel** in **Lea Mumel Žohar** v vlogi prevajalke.

Sestanek je potekal omenjenega dne od 9. do 17. ure. Vodja sestanka, **Winfried Wagner**, je ocenil, da vzreja, preizkušnje in delo s pasmama barvarjev potekajo v okviru dogovorjenega. Nato so vodje vzreje posameznih članic in pridruženih članic predstavili statistiko vzreje za leti 2021 in 2022 po posameznih državah oziroma klubih. Predstavniki iz Nemčije je opozoril na nesprejemljivo prakso več kot desetkratnega parjenja z enim in istim plemenjakom, kar se dogaja v nekaterih članicah. Prav tako je nepravilno, da dovoljujejo,

Foto: Jožef Verčko

Prikaz telesnega ocenjevanja bavorskih in hanovrskih barvarjev

da parijo po telesni zunanosti in tudi delovno slabe pse. Vse to je slabo za napredek pasme, zato je treba sprejeti določene ukrepe, je menil. Predlagal je, da bi članice omejile število paritev vsakega plemenjaka, število legel, ki jih ima lahko neka psica v življenju, ter da bi pri parjenju strogo upoštevali standard in delovne preizkušnje. Razprava je potekala tudi o izmenjavi mladičev psov barvarjev, ki da je pravilna lahko samo med članicami in pridruženimi članicami.

Predstavitev bolezni

Sämi Gantner iz Švice je predstavil možgansko atrofijo in slepoto, bolezni pri pasmi bavorski barvarji, ki sta se pojavili v Švici. Povedal je, da so parili psa te pasme s Slovaške in psičko iz Švice. Ena psička iz tega legla ima težave s hojo. Podobne znake naj bi imel še en barvar. Opravili so različne preiskave in ugotovili, da ima omenjena psička možgansko atrofijo, vendar pa je vzrok bolezni neznan. Prav tako še ne vedo, kateri od staršev je morebitni prenašalec bolezni,

Foto: Lea Žohar Mumel

Udeleženci sestanka ISHV iz Slovenije (z leve): Bojan Deberšek, Srečko Mumel in Jožef Verčko

zato so oba plemenjaka izločili iz vzreje. Predvajal je videofilm te psičke. Znaki bolezni so se kazali v opotekajoči hoji, tresavici glave in težavi pri hranjenju. Zelo žalosten pogled!

Nato je predstavil slepoto pri mlajši barvarki, ki se je pojavila zaradi sprememb v očesni votlinici. Tudi za to bolezen še niso ugotovili vzroka.

Wagner je poudaril, da morajo vsi klubi ISHV prevzeti odgovornost za zdravo vzrejo obeh pasem barvarjev. Prav tako si želi, da bi imeli klubi enoten program, to je spletno aplikacijo za vodenje podatkov o posameznih barvarjih, mladičih in delu oziroma iskanjih, do katere bi imele dostop vse članice ISHV. Predstavili so dva programa za vodenje take evidence. Enega je predstavil predstavnik **Josef Nemec** s Slovaške. Program vsebuje vse podatke o psu, številu paritev, mladičev, iskanjih ... Vnos in prikaz podatkov sta podobna kot pri našem **Lisjaku**. Drugi program, ki vsebuje manj podatkov, pa je predstavil predstavnik Češke.

Predstavniki Slovaške je povedal, da so program razvijali več let in da je cena programa več kot 200.000 evrov. Če bi se odločili za omenjeni program, bi ga lahko odplačevali letno, znesek pa bi bil določen glede na število članov v posameznem klubu. Za vse klube ISHV bi bil to velik finančni izdatek, zato so soglasno sprejeli sklep, da se ne bodo odločili za uvedbo tega programa.

Ocenjevanje barvarjev

Konrad Kreitmair, generalni direktor odbora ISHV, je v nadaljevanju predstavil ocenjevanje bavorskih in hanovrskih barvarjev, Wagner pa standard

hanovrskega barvarja. Standard ni bistveno spremenjen od dosedanjega, vendar je dovoljeno, da lahko hanovrčanu manjka prvi predkočnik (P1), od osnovno določene plečne višine pa sta lahko pes oziroma psica višja oziroma nižja samo za en centimeter. Opozoril pa je na pse in psice s »pretežko« ali »prelahko« glavo glede na telo ter na splošno na prelahke in pretežke pse, ki tudi naj ne bi sodelovali v vzreji. Opozoril je na ugotavljanje značaja posameznega psa pri iskanju oziroma delu po naravni sledi. Ugotavljali naj bi, ali je pes dovolj vztrajen pri zaustavljanju ranjene divjadi ali prehitro odstopi od zaustavljanja. Oster je tisti pes, ki oblagaja divjad na krajšo razdaljo (oddaljen do dveh metrov); če jo oblagaja, ko je oddaljen dlje, se šteje, da je pes manj oster, vendar je še vedno v mejah zaželenega značaja. Značaj, pri katerem pes brezglavo zgrabi »nevarno« ranjeno divjad (na primer divjega merjasca, jelena ...), ni zaželen, saj pri tem

Foto: Jožef Verčko

Winfried Wagner na sredini, desno Konrad Kreitmair

pogosto nastanejo poškodbe sicer dobrega psa na sledi. Takšen pes naj prav tako opravi preizkušnjo. Ostrost psa do ranjene divjadi mora biti v psu, vendar je to nekaj povsem drugega kot napadalnost (agresivnost) do ljudi, kar pa je nesprijemljivo. Napadalni psi do ljudi nikakor ne smejo sodelovati pri vzreji.

Wagner, vodja vzreje za ha-

novrske barvarje pri ISHV, končuje svoj mandat, zato so mu po sestanku v imenu vseh prisotnih izročili spominsko darilo in mu izrekli zahvalo za njegovo dolgoletno delo.

V parku v mestu Rüdesheim am Rhein so predstavniki nemškega kluba organizirali praktičen prikaz ocenjevanja zunanosti hanovskih in bavarskih barvar-

jev, ki smo si ga z zanimanjem ogledali.

Predsednik Kluba hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije Srečko Mumel in drugi predstavniki so se s predstavniki klubov, ki so že člani ISHV, dogovarjali o podpori in sprejemu našega kluba v članstvo ISHV, kar naj bi se zgodilo na sestanku **Upravnega odbora ISHV**, ki bo v jeseni v

Avstriji. Vsi člani in pridruženi člani so si izmenjali naslove za sporazumevanje pri enotni vzreji, to je merilih za paritve barvarjev in izmenjavi mladičev v okviru združenja.

Sestanek je bil končan v večernem času 25. marca 2023, nas pa je čakala še dolga pot domov.

Jožef Verčko

Državna VPP v LD Ig

Lovsko-kinološko društvo (LKD) Ljubljana, Slovenski klub retrieverjev in Vzrejna komisija za prinašalce pri Slovenskem klubu retrieverjev so ponovno organizirali **Državno vzrejno preizkušnjo prinašalcev**

Prinašanje na kopnem

Vse foto: Tomaz Dajčar

Zbor vodnikov psov prinašalcev na Državni vzrejni preizkušnji v Dragi pri Igu

(VPP). Zbor sodelujočih je bil v okolju idiličnih ribnikov v Dragi (Lovska družina Ig) 16. aprila 2023 ob 9. uri. Na preizkušnjo je bilo prijavljenih dvanajst psov – sedem labradorcev, štirje zlati prinašalci in en gladkodlaki pri-

našalec. Sodil je kinološki sodnik **Andrej Emih**, podpisani pa sem bil tokrat v vlogi sodniškega pripravnika za delo prinašalcev. Po jutranji kavi, rogljičku in zboru sodelujočih je sodnik Emih obrazil potek preizkušnje, nakar

smo se odpravili s psi in njihovimi vodniki na teren opravljati in ocenjevati preizkušanje prinašalcev v posameznih disciplinah.

Pravilnik za vzrejno preizkušnjo prinašalcev opredeljuje vse podrobnosti preizkušnje, zato jih

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terier (SLRLt):

Oče: 5/I, mati: 5/I, 10. 6. 2023.
Drago Fürst,
Loke pri Mozirju 39 a, 3330 Mozirje.
Tel.: 041/541-826.

Oče: 5/I, mati: 5/I, 15. 6. 2023.
Rudi Verovnik,
Otiški Vrh 15,
2373 Šentjanž pri Dravogradu.
Tel.: 041/945-534.

Resasti jazbečar (SLRJR):

Oče: 5/I, mati: 5/I, 2. 6. 2023.
Branko Tucovič,
Velike Malence 51/o,
8262 Krška vas.
Tel.: 031/360-688.

Kratkodlaki istrski gonič (SLRGik):

Oče: 5/I, mati: 5/II, 13. 6. 2023.
Aleš Mohorčič,
Kamni Vrh pri Ambrusu 1,
1303 Zagradec.
Tel.: 031/597-567.

Beagle (SLRBig):

Oče: 5/I, mati: 5/I, 13. 5. 2023.
Martin Keblič,
Male Dole 47, 3212 Vojnik.
Tel.: 031/459-900.

Oče: tuj plemenjak,
mati: 4/I, 2. 6. 2023.
Uroš Žibert,
Mali Podlog 20,
8273 Leskovec pri Krškem.
Tel.: 031/821-832.

Posavski gonič (SLRGp):

Oče: 5/I, mati: 5/I, 6. 5. 2023.
Lado Raztresen,
Lučine 32,
4224 Gorenja vas.
Tel.: 031/614-822.

Brandl brak (SLRBrb):

Oče: 5/I, mati: 4/I, 2. 6. 2023.
Damjan Purg,
Breg 35, 2322 Majšperk.
Tel.: 031/248-507.

Oče: 5/I, mati: 5/I, 7. 6. 2023.

Damjan Purg,
Breg 35, 2322 Majšperk.
Tel.: 031/248-507.

Brak-jazbečar (SLRBj):

Oče: 5/I, mati: 3/I, 28. 3. 2023.
Dušan Tomanič,
Tušev dol 18 a, 8340 Črnomelj.
Tel.: 041/228-592.

Oče: tuj plemenjak,
mati: 5/III, 1. 6. 2023.

Anton Marc,
Veliki Rigelj 105,
8350 Dolenjske Toplice.
Tel.: 041/414-532.

Oče: 4/I, mati: 5/I, 24. 4. 2023.

David Gazvoda,
Pečke 4, 2321 Makole.
Tel.: 040/828-318.

Oče: 4/I, mati: 5/II, 25. 4. 2023.
David Gazvoda,

Pečke 4, 2321 Makole.
Tel.: 040/828-318.

Vestfalski brak-jazbečar (SLRWbj):

Oče: tuj plemenjak, mati: 4/I, 31. 5. 2023.
Aleš Nerat,
Za Ljubnico 26, 3333 Ljubno.
Tel.: 041/793-507.

Hanovski barvar (SLRHb):

Oče: 5/II, mati: 5/III, 11. 6. 2023.
Boštjan Verčkovnik,
Podgorje 44 c,
2381 Podgorje pri Slovenj Gradcu.
Tel.: 041/911-193.

Labradorec (SLRLR):

Oče: 5/LP-P, mati: 5/PNZ, 7. 6. 2023.
Barbara in Iztok Krumpak,
Podgorica pri Šmarju 13,
1293 Šmarje - Sap.
Tel.: 041/723-230.

Kinološka zveza Slovenije

Prinašanje iz vode

ne bom opisoval. Omenil bom le discipline, ki jih psi morajo opraviti: *vodljivost, prinašanje na kopnem, prinašanje iz vode in obnašanje ob strelu.*

Pes mora za uspešno opravljen VPP vse discipline opraviti pozitivno in ne sme kazati nikakršnih znakov napadalnosti ali bojazljivosti.

Od dvanajstih prijavljenih psov jih je preizkušnjo opravilo devet; trije so bili neuspešni, trije so pokazali izvrstno delo, preostali pa

le toliko, da je bilo pač zadostno, da so opravili preizkušnjo.

Žal je še vedno opaziti, da se vodniki preveč »z levo roko« lotijo opravljanja teh preizkušenj. Nekateri menijo, da bodo psi, brez njihovega truda, kar sami od sebe opravili preizkušnjo. Žal se niti sami ustrezno ne pripravijo oziroma ne poiščejo pomoči, če opazijo, da sami ne bodo zmogli uspešno pripeljati psa skozi zelene discipline preizkušnje.

Tomaž Dajčar

MALI OGLASI

Orožje in lovska optika

Prodajam repetirno risanico Mannlicher Schönaauer M-72, kal. 7 x 64, s strelima daljnogledoma Leupold VX-R 3-9 x 50 in Meopta - Artemis 1-4 x 22 za 1500 €. Tel.: 031/331-253.

Prodajam tricevko Suhl, kal. 16-16/7 x 57 R, s strelnim daljnogledom. Tel.: 070/670-933.

Po ugodni ceni **prodajam repetirno risanico**, kal. 8 x 57 IS, s strelnim daljnogledom Meopta 7 x 50 (zasušna montaža) in **šibrenico**, kal. 12-12 (kromirane cevi). Tel.: 031/530-755.

Zelo ugodno prodajam ruski in japonski daljnogled povečave 8 x 30 (cena 95 €), **kupim** pa poceni **lovsko in pištolsko strelivo**,

če ga ne potrebujete več. Tel.: 068/177-526.

Ugodno prodajam zares odlično ohranjeno **repetirno risanico** Sauer 202 Elegance, kal. .300 Win. Mag., s strelnim daljnogledom Swarovski, Z6i 2,5-15 x 56 P (zasušna montaža), trinožnik in strelivo. Tel.: 041/690-680 (Janez).

Prodajam repetirno risanico Titan Alpha, kal. .30-06, s strelnim daljnogledom Docter 3-12 x in rdečo piko. Tel.: 040/317-012.

Prodajam izjemno precizno repetirno risanico, kal. .300 Win. Mag. Tel.: 040/207-553.

Prodajam premovlečno repetirno risanico Titan-16, kal. 8 x 57 JS, s strelnim daljnogledom

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov: lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Prečeste besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBSI2X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zaven datum plačila. Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

Kahles CSX (1,5-6 x) in **kompletno plastično kopito** za Suhlovo repetirno risanico Helix. Tel.: 031/857-332.

Lovski psi

25. 6. 2023 pričakujemo **leglo resatih jazbecarjev**. Informacije na tel.: 051/652-682.

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946 in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodajam vezane letnike glasila Lovec od leta 1960 do 1982, **knjigi Naš lov in Divjad in lovstvo** ter **ženski lovski plašč**, št. 42, iz lodna. Tel.: 070/670-933.

Prodajam lovski krog (za moškega z višino okrog 185 cm in težo 90 kilogramov). Tel.: 040/317-012.

Prodajam kakovostno navadno jelenjad iz obore za nadaljnjo rejo. Možnost dostave. Tel.: 051/652-682.

Prodajam leseno zaprto prežo (brez lestve), velikosti 120 x 110 cm. Interesentom lahko pošljem fotografijo. Tel.: 041/844-662 (Albin).

JUNIJ

Datum	Luna	Sonca	vzide	zaide	začet. konec	zora/mrak (navt.)
1. Če	17:52	3:30	5:15	20:45	3:48	22:12
2. Pe	19:10	3:52	5:14	20:46	3:47	22:14
3. So	20:30	4:20	5:13	20:47	3:46	22:15
4. Ne	21:48	4:56	5:13	20:48	3:45	22:16
5. Po	22:56	5:46	5:13	20:49	3:44	22:17
6. To	23:51	6:51	5:12	20:49	3:44	22:18
7. Sr	—	8:08	5:12	20:50	3:43	22:19
8. Če	0:33	9:30	5:11	20:51	3:42	22:20
9. Pe	1:04	10:53	5:11	20:51	3:42	22:21
10. So	1:28	12:14	5:11	20:52	3:41	22:22
11. Ne	1:49	13:30	5:11	20:53	3:41	22:23
12. Po	2:07	14:46	5:10	20:53	3:41	22:23
13. To	2:26	16:00	5:10	20:54	3:40	22:24
14. Sr	2:45	17:14	5:10	20:54	3:40	22:25
15. Če	3:07	18:28	5:10	20:55	3:40	22:25
16. Pe	3:34	19:40	5:10	20:55	3:40	22:26
17. So	4:07	20:48	5:10	20:55	3:39	22:26
18. Ne	4:49	21:47	5:10	20:56	3:39	22:27
19. Po	5:40	22:36	5:10	20:56	3:39	22:27
20. To	6:40	23:14	5:10	20:56	3:40	22:27
21. Sr	7:45	23:44	5:11	20:57	3:40	22:28
22. Če	8:51	—	5:11	20:57	3:40	22:28
23. Pe	9:58	0:08	5:11	20:57	3:40	22:28
24. So	11:03	0:28	5:11	20:57	3:41	22:28
25. Ne	12:08	0:45	5:12	20:57	3:41	22:28
26. Po	13:13	1:00	5:12	20:57	3:41	22:28
27. To	14:21	1:16	5:12	20:57	3:42	22:28
28. Sr	15:31	1:33	5:13	20:57	3:43	22:28
29. Če	16:45	1:53	5:13	20:57	3:43	22:27
30. Pe	18:03	2:17	5:14	20:57	3:44	22:27

LOVSKA DRUŽINA BRASLOVČE

vabi na

TRADICIONALNO MEDDRUŽINSKO LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE V POČASTITEV PRAZNIKA DNEVA DRŽAVNOSTI

v nedeljo, 25. 6. 2023, z začetkom ob 9. uri NA STRELIŠČU V BOŠTUNOVCU.

Pot bo označena iz smeri Celje-Ljubljana, izvoz Šentrupert, smer Logarska dolina. Strelišče je od avtoceste oddaljeno okrog 4 km (po asfaltni cesti).

Naslov: Podvrh 83, 3314 Braslovče, koordinate: 46.29196, 15.01353.

PRAVILA TEKMOVANJA

ČLANI:

- ❖ 15 glinastih golobov – lovski položaj
- ❖ 5 strelav na tarčo srnjaka ob fiksnem kolu z MK-puško
- ❖ 5 strelav na merjasca prosto z MK-puško

Usposabljanje bo potekalo ekipno in posamezno v kombinaciji.

VETERANI (od 55 do 65 let) IN SUPERVETERANI (od 65 let naprej):

- ❖ 15 glinastih golobov – lovski položaj
- ❖ 10 strelav v tarčo (1 + 5) sede ob fiksnem kolu z MK-puško

POKALI IN NAGRADE:

Udeleženci usposabljanja bodo do tretjega mesta prejeli pokale in lepe praktične nagrade.

Veterani in superveterani bodo prejeli pokale do tretjega mesta in prav tako lepe praktične nagrade.

Za hrano in pijačo udeležencev ter dobro počutje bo poskrbljeno!

LOVSKO STRELSKO USPOSABLJANJE ORGANIZIRAMO ZARADI VARNEGA RAVNANJA Z OROŽJEM TAKO NA LOVH KOT NA STRELSKIH PRIREDITVAH, ZATO VABLJENI V ČIM VEČJEM ŠTEVILU, SAJ BO NA TEM DOGODKU TUDI EKIPA TELEVIZIJE.

INFORMACIJE: 041/634-258 (Dušan Urankar), 041/478-467 (Vitimir Smodiš).

Vljudno vabljeni!

Državna vzrejna komisija za barvarje
organizira
v sodelovanju z LKD Maribor ter Klubom
hanovskih in bavarskih barvarjev Slovenije
**samostojno državno tekmo
v delu po umetni krvni sledi
za barvarje (CACT)**

v soboto, 24. junija 2023, v lovišču LD Puščava.

Zbor bo ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Puščava na naslovu: Rdeči Breg 2 d, 2344
Lovrenc na Pohorju.

Pravico udeležbe na tekmi imajo barvarji, ki so telesno ocenjeni in že imajo opravljeno
uporabnostno preizkušnjo po umetni krvni sledi.

Tekma bo potekala po *Pravilniku za samostojno tekmo v delu po umetni krvni sledi*.

Zadnji rok za prijavo je 14. 6. 2023 na e-naslov: bojan.debersek@gmail.com. Informacije
po telefonu: 041/730-551.

Bojan Deberšek, DVK za barvarje

DOBER POGLED

oddaja o lovstvu

Termini predvajanja junijske oddaje Dober pogled

TV STUDIO BISTRICA: četrtek, 29. 6. 2023, ob 20.00,
sobota, 1. 7. 2023, ob 20.00 in nedelja, 2. 7. 2023, ob 11.00.
VTV VELENJE: četrtek, 29. 6. 2023, ob 21.20.
TV IDEA MURSKA SOBOTA: torek, 27. 6. 2023, ob 19.00 in 20.45.
GTV KRANJ: torek, 27. 6. 2023, ob 19.35 in sredo, 28. 6. 2023, ob 18.00.
VAŠ KANAL NOVO MESTO: četrtek, 29. 6. 2023, ob 22.00 in
petek, 30. 6. 2023, ob 10.00.
ATM KRANJSKA GORA: sobota, 24. 6. 2023, ob 20.00.
ETV HD ZAGORJE OB SAVI: četrtek, 6. 7. 2023, ob 20.00.
TV ORMOŽ: petek, 7. 7. 2023, ob 20.00 in nedelja, 9. 7. 2023, ob 10.00.
ORON TV NOTRANJSKA: sobota, 24. 6. 2023, ob 18.00,
ponedeljek, 26. 6. 2023, ob 20.00 in sredo, 28. 6. 2023, ob 10.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas
prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.

Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko
pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

JERMAN-I d.o.o.
info@jerman-i.si
04 519 20 20

Lapponia Evo GTX

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brodarova ulica 13,
1031 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnooptika@siol.net
www.tehnooptika-smolnikar.si

NIKON Prostaff5
8x42

Akcijska cena:
199,00 €

NIKON Monarchs
8x42

Akcijska cena:
319,00 €

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

Omara za
orožje VIRO

Kapaciteta: 10 pušk
Ločen predal za strelivo
5 točkovno zapiranje
Teža: 68 kg.

Modra siva
605,00 €
544,50 €

Imitacija lesa
583,00 €
524,70 €

Poskrbite za varnost
z omaro za orožje

www.avantura.info

Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 8230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED**
Dobra vidljivost v mraku **SANJU 8x42 WPR**

Polnjen z nitrogenom

Gumirano ohišje

10-letna garancija

Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA

BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

Majica Blaser
T-Shirt

Cena: 44,95 €

Spodnjice Blaser Shorts
Magnum 3.0

Cena: 29,95 €

Kapa Blaser
Striker SL in Striker

Cena: 39,95 €

VUTE
PUŠKARSTVO

Puškarnstvo Vute | Kremlova ulica 2, 2000 Maribor | lovskaprema.si | info@lovskaprema.si | Tel: 059 108 495

JAEGER NXT

AU

ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

**Puškarstvo
Špendal**

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, Aimpoint, MTC, Pard, Pulsar

Puške: Merkel, Haenel, Blaser, Steyr Mannlicher, CZ, Heym, FX Airguns, Mauser, pištole Glock

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, KJG, Sellier&Bellot, Rottweil, Sax, LFB, Nobel Sport Italia, GGG, Hornady

Oblačila: Chevalier, Sitka, Merkel Gear

Razno: 3HGR jermeni, Niggeloh, Marsupio

gsm 041 399 307 ali 031 393 664

email puskarstvo@siol.net

trgovina <http://guns-spendal.com/shop/>

Leica Geovid R

daljnogledi z daljinomerom

Brez prave konkurence v svojem razredu

- **Kakovostna optika** z izrazitimi kontrasti
- Izjemno **hitro merjenje** do kar 1.800 metrov
- Zmožnost merjenja **ekvivalentne horizontalne razdalje** (EHR)
- Izdelava in servis v **EU**

8x42

1.629 €

10x42

1.629 €

8x56

1.849 €

15x56

2.119 €

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu
ali v vseh boljše založenih lovskih trgovinah. Za več
informacij nas pokličite na **031 770 520** (Optics Trade).

**Prenovljena &
posodobljena
serija**

Poskenirajte
kodo za več
informacij

**OPTICS
TRADE**

